

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญ
ของวัดpunoi อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
THE MOTIVATION CREATION ACCORDING TO BUDDAHADHAMMA
TO THE PEOPLE IN MERRIT MAKING OF WAT PUNOI ,
BANMEE DISTRICT, LOPBURI PROVINCE

พระปลัดชุมพล อาภทโร (แสนสุข)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญ
ของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

พระปลัดชุมพล อาภาฤทธิ์ (แสนสุข)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

The Motivation Creation according to Buddhadhamma to the People in
Merit Making of Wat Phu Noi, Ban Mee District, Lopburi Province

Phrapalad Chumphol Ābhatdharo (Saensukh)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Management)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2020

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อสารนิพนธ์: : การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน
ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ผู้วิจัย: : พระปลัดชุมพล อาภุทธิโร (แสนสุข)

ปริญญา: : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์:

: พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ. ดร., ป.ธ. ๖, พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ),
พธ.ม. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ด. (การจัดการเชิงพุทธ)

: พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ. ดร., พธ.บ. (การสอนสังคม),
ศศ.ม. (ประวัติศาสตร์เอเชีย), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา: : ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ ๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผล ๕ กับการสร้างแรงจูงใจในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

การศึกษาวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ ๐.๙๒๑ จากกลุ่มตัวอย่าง ๓๘๐ คนได้แก่ ประชาชนที่มาทำบุญในวัดพุน้อย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน ๑๒ รูป/คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบตัวต่อตัว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๔$, S.D. = ๐.๔๒๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = ๔.๓๐$, S.D. = ๐.๓๘๐) ๒) ด้านความเชื่อ ($\bar{X} = ๔.๒๑$, S.D. = ๐.๔๒๒) ๓) ด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D. = ๐.๕๘๐) และ ๔) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๕๐๙) ตามลำดับ

๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา มีรายได้ต่อเดือน และจำนวนครั้งในการเข้าวัด

ทำบุญต่อเนื่อง พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และมีจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญ ต่อเนื่องต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีรายได้ต่อเนื่องต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = ๐.๗๗๑$) โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ในลำดับแรกคือ ด้านความเชื่อ ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๗๕๓$) รองลงมาคือด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๗๒๗$) ถัดมาคือด้านสิ่งแวดล้อม ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๖๙๙$) สุดท้ายคือด้านการสื่อสาร ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๖๔๐$) ตามลำดับ

๔. ปัญหา อุปสรรค คือ ๑) บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ ค่อนข้างน้อย ๒) วัดยังไม่มีความพร้อมในเรื่องการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดการด้านขยะ ๓) บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัดอย่างไม่ดีเท่าที่ควร ๔) ผู้ที่เข้ามาในวัดยังไม่เข้าถึงหลักธรรม ข้อเสนอแนะ พบว่า ๑) ควรส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ ๒) ควรมีความพร้อมในเรื่องการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดการด้านขยะ ๓) บุคคลที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างดี ๔) ควรสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แก่ผู้เข้ามาที่วัดโดยให้เข้าถึงหลักธรรมและวิถีปฏิบัติแบบสมบูรณ์ และเหมาะสม

Research Paper Title : The Motivation Creation according to Buddhaddhamma to the People in Merit Making of Wat Punoi , Banmee District, Lopburi Province

Researcher : Phrapalad Chumphol Ābhatdharo (Saensukh)

Degree : Master of Arts (Buddhist Management)

Research Paper Supervisory Committee

: Phramaha Krisada Kittisobhano, Asst. Prof. Dr., Pali VI, B.A. (Buddhist Management), M.A. (Buddhist Management), Ph.D. (Buddhist Management)

: Phrapalad Rapin Bhudtisaro, Asst. Prof. Dr., B.A. (Social Teaching), M.A. (Asian History), Ph.D. (Buddhism)

Date of Graduation :

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the general state of motivation creation according to Buddhaddhamma to the people in merit making of Wat Punoi , Banmee District, Lopburi Province, 2) to compare the people' opinions towards motivation creation according to Buddhaddhamma to the people in merit making of Wat Punoi , Banmee District, Lopburi Province, 3) to study problems, obstacles and suggestions towards the motivation creation according to Buddhaddhamma to the people in merit making of Wat Punoi , Banmee District, Lopburi Province. The research methodology is the mixed methods between quantitative research and qualitative research which the quantitative research by survey from questionnaires which had the whole confidence value of 0.921 with the 380 people as sampled group of Wat Punoi by using the grouping randomization method. The data were analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation. T-test, F-test and one-way analysis of variance and testing of the difference of mean on each pair with the least significant difference method and the qualitative research by in-depth interviews with 12 key informants. The data analysis was the descriptive content analysis.

The research findings were found as follows:

1. The opinions level of people towards the motivation creation according to Buddhaddhamma to the people in merit making of Wat Punoi , Banmee District, Lopburi Province in overall, it was at a high level ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 0.429). When considered in each aspect, it was found that it was at a high level in all aspects such

as 1) the Convenience aspect ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.380). 2) the Belief aspect ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.422). 3) the Communication aspect ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.580). 4) the Environment aspect ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.509) respectively.

2. The opinions comparison of people towards the motivation creation according to Buddhhadhamma to the people in merit making of Wat Punoi , Banmee District, Lopburi Province , classified by personal factors such as gender, age, educational qualification, monthly income and times for merit making monthly, found that the people who had the differences of gender, age , educational qualification and times for merit making monthly, had the opinions towards the motivation creation according to Buddhhadhamma to the people in merit making of Wat Punoi , Banmee District, Lopburi Province indifferently. Therefore, it rejected the research hypothesis. But the people who had the difference of monthly income, had the opinions towards the motivation creation according to Buddhhadhamma to the people in merit making of Wat Punoi , Banmee District, Lopburi Province differently and significantly statistically at the 0.05 level. It accepted the research hypothesis.

3. The relations towards the motivation creation according to Buddhhadhamma to the people in merit making of Wat Punoi , Banmee District, Lopburi Province in overall, was at the middle level($r = 0.771$). The first, relation was the Belief aspect that the relation level was the middle level ($r=0.753$). The second, relation was the Convenience aspect that the relation level was the middle level ($r=0.727$). The third , relation aspect was the middle level($r=0.699$). The fourth, the relation was the middle level ($r=0.640$) respectively.

4. The problems and obstacles are 1) the staff within the temple do not have the public relations participation, 2) the temples are not ready for the convenience, 3) the related persons do not have the knowledge about proper environmental management within the temples, 4) the temple enterers do not understand the principle of Dhamma.

Suggestions : 1) Should support the staff or personnel within the temples participate the public relations. 2) Should have the readiness about convenience such as waste management. 3) The related persons should have the knowledge and ability for good environmental management. 4) Should teach the principle of Dhamma in Buddhism to people who come to the temples to reach the principle of Dhamma and perfectly and suitable practice methods.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์
เรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่
จังหวัดลพบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
เชิงพุทธ

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร.)

กรรมการ

(พระมหานิกุล ฐานุตโตโร, ดร.)

กรรมการ

(พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(พระปลัดระพี พุทธิสารโร, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร. ประธานกรรมการ

พระปลัดระพี พุทธิสารโร, ผศ.ดร. กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระปลัดชุมพล อากทุโร)

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้เพราะได้รับความเมตตาจากคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ คือ พระมหากษัตริยา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร. และพระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร. ที่ได้อนุเคราะห์ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์จนสำเร็จด้วยดีตลอดมา ทั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบป้องกัน พระเมธาวิเชียรสร, รศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ได้เมตตาแนะนำปรับปรุงสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระเดชพระคุณ พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือผู้วิจัยคอยอำนวยความสะดวกและแนะนำผู้วิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา

กราบขอบพระคุณ พระเมธีธรรมาจารย์,รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายแผนงาน มจร., พระมหาสุมนต์ สุนนโท, ผศ.ดร. พระมหานิกธ ฐานุตโตโร, ดร. อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, พระโสภณพัฒนคุณ (ทิน สุทินโน)เจ้าอาวาสวัดพุน้อย, พระครูโสภณปัญญาวุธ (โกมิน จันทวิโส) เจ้าคณะตำบลโพธิ์ทอง, พระครูสังฆรักษ์ภัทรภณ เขมปญโญ เจ้าคณะตำบลบ้านชี, นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, ว่าที่ร้อยตรีเกรียงไกร ภาชนะทิพย์ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพระพุทธศาสนาและกิจการพิเศษสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, นายเฉลิมชัย ลิ้มสกุล อดีตผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี, นายสิทธิพร บุญใหม่ กำนันตำบลสีม อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา,ว่าที่ร้อยเอกอภิชัย มณีแก้ว ปลัดอาวุโสอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี, นายสุพจน์ สมสิงห์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอบ้านหมี่ สิงห์บุรี ที่ให้ความเมตตาในการให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็น พุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา กตเวทิตาคุณแก่ครูปัจฉาจารย์ บิดามารดา ญาติสนิทมิตรสหาย และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระปลัดชุมพล อาภทฺธโร (แสนสุข)

๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ	๗
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีการโน้มน้าวจิตใจ	๑๗
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการทำบุญ	๑๙
๒.๔ หลักพุทธธรรม	๒๘
๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๓๔
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๗
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๔
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๔๔
๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ	๔๕
๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๕๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๒
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๒
๔.๒ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	๕๕
๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๑	๖๗
๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๒	๘๑
๔.๕ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	๘๒
๔.๖ แนวทางในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัด พุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี(ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก)	๘๖
๔.๗ องค์ความรู้	๘๘
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๐๓
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๐๓
๕.๒ อภิปรายผล	๑๐๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๗
บรรณานุกรม	๑๐๘
ภาคผนวก	๑๑๕
ภาคผนวก ก เครื่องมือในการวิจัย	๑๑๖
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ	๑๒๙
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ของแบบสอบถาม	๑๓๕
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย (แบบสอบถาม)	๑๔๐
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย (สัมภาษณ์)	๑๔๒
ภาคผนวก ฉ รูปภาพสัมภาษณ์	๑๕๕
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๑

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ ความหมายของแรงจูงใจ	๙
๒.๒ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ	๑๒
๒.๓ องค์ประกอบของแรงจูงใจ	๑๖
๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีการโน้มน้าวจิตใจ	๑๙
๒.๕ ความสำคัญของการทำบุญ	๒๑
๒.๖ หลักการทำบุญในพระพุทธศาสนา	๒๓
๒.๗ เปรียบเทียบผลที่ได้จากการทำบุญ	๒๔
๒.๘ วิธีการทำบุญในพระพุทธศาสนา	๒๗
๒.๙ ความเชื่อเรื่องการทำบุญ	๒๘
๒.๑๐ ความหมายของหลักพุทธธรรม	๓๐
๒.๑๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ	๔๒
๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๕๔
๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม	๕๕
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ในภาพรวม	๕๖
๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีด้านหลักพุทธธรรม ด้านศรัทธาพละ	๕๗
๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีด้านหลักพุทธธรรม ด้านวิริยะพละ	๕๘
๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีด้านหลักพุทธธรรม ด้านสติพละ	๕๙
๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีด้านหลักพุทธธรรม ด้านปัญญาพละ	๖๐
๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีด้านหลักพุทธธรรม ด้านสมาธิพละ	๖๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ในภาพรวม	๖๒
๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการสื่อสาร	๖๓
๔.๑๑ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	๖๔
๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านสิ่งแวดล้อม	๖๕
๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านความเชื่อ	๖๖
๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ	๖๗
๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอายุ	๖๘
๔.๑๖ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง อายุ กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอายุ ด้านความเชื่อ	๖๙
๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา	๗๐
๔.๑๘ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง วุฒิการศึกษา กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสื่อสาร	๗๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๑๙ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง วุฒิการศึกษา กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านความเชื่อ	๗๑
๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๗๒
๔.๒๑ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยรวม	๗๓
๔.๒๒ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสื่อสาร	๗๔
๔.๒๓ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	๗๕
๔.๒๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม	๗๖
๔.๒๕ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านความเชื่อ	๗๗
๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือนกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน	๗๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๒๗ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่างจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสื่อสาร	๗๗
๔.๒๘ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	๘๐
๔.๒๙ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอ บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๘๑
๔.๓๐ แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างแรงจูงใจ กับหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	๘๒
๔.๓๑ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในด้านการสื่อสาร	๘๓
๔.๓๒ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	๘๔
๔.๓๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในด้านด้านสิ่งแวดล้อม	๘๔
๔.๓๔ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านความเชื่อ	๘๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๓
๔.๑ สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เกี่ยวกับแรงจูงใจ ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีเป็นอย่างไรเป็นอย่างไร	๔๑
๔.๒ สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีอะไรบ้าง	๔๔
๔.๓ สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการวัดและการสร้างศรัทธาแก่ประชาชนของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีควรมีอะไรบ้าง	๔๗
๔.๗.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๔๘
๔.๗.๒ องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย	๑๐๑

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักโดยใช้ระบบย่อคำดังต่อไปนี้

พระวินัยปิฎก

คำย่อ		ชื่อคัมภีร์	ภาษา
วิ.มหา. (ไทย)	= วินัยปิฎก	มหาวิงค์	(ภาษาไทย)
วิ.ม. (ไทย)	= วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.ป. (ไทย)	= วินัยปิฎก	ปริวารวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ		ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ส. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
อ.เอกก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)

๒. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยฉบับนี้ได้ใช้พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักในการอ้างอิง ซึ่งพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า. เช่น ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๐/๕๑. หมายความว่าระบุถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๐ หน้า ๕๑ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัดในพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยพุทธกาล เริ่มจากการที่พระเจ้าพิมพิสารได้ถวายวัดเวฬุวัน เมื่อพระพุทธเจ้ารับแล้วก็ทรงแสดงธรรมมีกถา แล้วทรงอนุญาตวัดหรืออารามแก่พระสงฆ์ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตอาราม”^๑ ตั้งแต่นั้นมาจึงได้เริ่มมีวัดเกิด ขึ้นมาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน วัดเป็นสถานที่ที่พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้ใช้เป็นสถานศึกษา อบรมให้มีความรู้ในด้านวิชาชีพรักษาพยาบาล แผนโบราณและศิลปกรรมแขนงต่างๆ ใช้ทำบุญบำเพ็ญกุศล เป็นศูนย์กลางการบริหารและการปกครองรวมทั้งเป็นสถานที่สงเคราะห์ทางจิตใจแก่ประชาชน ดังนั้นวัดจึงเป็นสถานที่ที่สำคัญยิ่ง ในการสืบทอดพระพุทธศาสนาตลอดมา^๒ บทบาทของวัดในอดีต เป็นสถานที่ศึกษาสำหรับชาวบ้านส่งกุลบุตรมาอยู่รับใช้พระ รับการฝึกฝนอบรมทางศีลธรรมและเล่าเรียนวิชาการต่างๆ ตามที่มิสอนในสมัยนั้น เป็นสถานสงเคราะห์ ที่บุตรหลานชาวบ้านที่ยากจนได้มาอาศัยเลี้ยงชีวิตอยู่และศึกษาเล่าเรียนตลอดจนผู้ใหญ่ที่ขัดสนมาอาศัยเลี้ยงชีพ เป็นสถานพยาบาล ที่แจกจ่ายบอกยาและรักษาคนเจ็บป่วย เป็นที่พักคนเดินทาง เป็นสโมสรที่ชาวบ้านมาพบปะสังสรรค์และหาความรู้ต่างๆ เป็นสถานบันเทิง ที่จัดงานเทศกาลและมหรสพต่างๆ เป็นที่ไกลเกลียดชังข้อพิพาท เป็นที่ปรึกษาแก้ปัญหาชีวิตและความทุกข์ต่างๆ เป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรม ที่รวบรวมศิลปกรรมต่างๆ ของชาติ เป็นคลังพัสดุซึ่งชาวบ้านจะได้ใช้ร่วมกันเมื่อมีงานวัดหรือยืมไปใช้เมื่อตนมีงาน เป็นศูนย์กลางการบริหารหรือปกครองที่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านจะเรียกลูกบ้านมาประชุม เป็นที่ประกอบพิธีกรรมหรือให้บริการด้านพิธีกรรม^๓

คนไทยในปัจจุบันยังให้ความสำคัญกับวัด และการที่พุทธศาสนิกชนจำนวนมากยังให้ความสำคัญ และยังเข้าวัดมาทำบุญและพิธีกรรมต่างๆ ทางวัดที่ได้จัดเพื่อส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนได้ทำบุญกุศลในรูปแบบต่างๆ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าวัดนอกจากจะเปรียบเหมือนเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธแล้วยังเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของชุมชนในประเทศไทยวัดจึงเป็นศูนย์กลางทางวิธีการต่างๆ ทางสังคมซึ่งเป็นส่วนประกอบที่จะขาดไม่ได้ของแต่ละชุมชนนับได้ว่าวิถีชีวิตของคนไทยนั้น มีความผูกพันอยู่กับวัดอย่างแน่นแฟ้น มากทีเดียวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าปัจจุบันพุทธศาสนิกชนบางส่วนอาจจะไม่สามารถเข้าวัดไปทำบุญได้บ่อยครั้งนะ โดยเขาอาจจะมีโอกาสเข้าวัด

^๑ วิ.ม. (ไทย) ๔/๕๙/๗๑-๗๒.

^๒ กองพุทธศาสนสถาน กรมการศาสนา, คู่มือการพัฒนาวัด อุทยานการศึกษาในวัดลานวัด ลานใจ ลานกีฬา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๕), หน้า ๒.

^๓ พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตโต), สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๒๗), หน้า ๒๐๕ - ๒๐๖.

ทำบุญเนื่องในโอกาสสำคัญทางพระพุทธศาสนาหรือในพิธีกรรมที่เขาต้องเกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้นแต่อย่างไรก็ตามวัดยังถือว่าเป็นศูนย์กลางการทำบุญของพุทธศาสนิกชนในปัจจุบัน สาเหตุหนึ่งที่วัดกลายเป็นศูนย์กลางการทำบุญนั้นเนื่องมาจากพุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อเรื่องของบาปบุญคุณโทษและได้มีการทำบุญเข้าวัดและพระสงฆ์โดยตรงนั้นจะได้บุญมากกว่าการทำบุญกับบุคคลหรือสถานที่อื่นๆในส่วนของทางวัดเองนั้นได้จากการประกอบพิธีกรรมต่างๆให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของพุทธศาสนิกชนมากขึ้นบางวัดยังมีกิจกรรมซึ่งเป็นการทำมาเพื่อสังคมโดยนำเรื่องความเชื่อบาปบุญคุณโทษ มาเป็นแรงจูงใจในการทำบุญของพุทธศาสนิกชน โดยที่ไม่ผิดไปจากหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา

วัดพุน้อย ตั้งอยู่ที่ ๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลซอนม่วง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี แต่เดิม พุน้อยเป็นชื่อของ น้ำที่ผุดขึ้นมากลั่นน้ำพุตลอดทั้งปี ไม่มีวันแห้ง จึงเป็นชื่อเรียกขานหมู่บ้านแห่งนี้วันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หมอเคลือบ และนางบุญมา เหมือนเอี่ยม ได้มอบถวายที่ดิน จำนวน ๖ ไร่ ๑ งาน ๕๓ ตารางวา เพื่อสร้างวัดพุน้อย หลวงพ่อชื่น บุญกาโม นำชาวบ้านพุน้อยรวมก่อสร้างได้ ๔ พรรษาท่านจึงมรณภาพ ต่อมาปี พ.ศ.๒๕๑๙ หลวงปู่แบน จนทสโร มาอยู่จำพรรษา และได้ซื้อที่ดินเพิ่มอีก ๑๕ ไร่ ๒ งาน ๘๐ ตารางวา จนกระทั่งท่านได้มรณภาพลงเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๓ ในขณะที่หลวงปู่แบน จนทสโร ท่านเป็นเจ้าของาวาสนั้น ท่านได้ช่วยเหลือผู้คนที่เดือดเนื้อร้อนใจให้คำแนะนำการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งทำการรักษาผู้ที่เจ็บไข้ได้ป่วย มาตลอดตามอุปนิสัยของท่าน หลวงปู่แบนท่านได้สร้างเครื่องรางขึ้นมา โดยทำเป็นเรือสำปัน ลำเล็ก และได้ทำการเชิญรุกขเทวดา ไปสถิตย์ ณ เรือสำปัน โดยผู้ที่บูชาเรือไปได้นั้นต้องมีการประกอบพิธีเชิญเรือ เมื่อเชิญเรือขึ้นแล้วก็นำไปบูชา โดยที่ท่านจะอบรมสั่งสอนก่อนที่จะทำพิธีเชิญเรือ ซึ่งการอบรมนั้นเป็นการปรับศรัทธากับปัญญา ให้เสมอกันโดยนำหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนามาอบรมให้มีความรู้ถูกเข้าใจถูกเสียก่อน ซึ่งถ้าใครได้ไปบูชาส่วนมาจะประสบผลสำเร็จกันแทบทุกคน จึงมีพุทธศาสนิกชนเดินทางมาที่วัดพุน้อยกันอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบัน พระโสภณพัฒนคุณ (ทิน สุทินโน) ผู้ที่ได้อยู่ดูแลหลวงปู่ในขณะที่ท่านอาพาธ เป็นเจ้าอาวาสและสืบทอดวิชาคาถาอาคม ด้านการเชิญเรือ มาจากหลวงปู่แบนได้พัฒนาวัดให้มีความสวยงาม ท่านได้นำชื่อ “เศรษฐีเรือทอง” มาจากเหรียญที่หลวงปู่สร้างขึ้นมาตั้งเป็นมูลนิธิตrustรีเรือทอง วัดพุน้อย ทำให้ชื่อเสียงของเศรษฐีเรือทองเป็นที่รู้จัก และมีการสอบถามถึงชื่อนี้ว่าเป็นอะไรที่ไหนอย่างไร ทำให้วัดพุน้อย ชื่อเสียงโด่งดังไปทั่ว ทำให้พุทธศาสนิกชนล้นหลามที่วัดเป็นจำนวนมาก เมื่อได้มาแล้วนั้นได้รับคำสั่งสอนแล้วนำไปประพฤติปฏิบัติ ประสบความสำเร็จในชีวิตก็บอกกล่าวเล่าขานกัน ถึงปฏิปทาของหลวงพ่อเจ้าคุณพระโสภณพัฒนคุณ ผู้ที่มีรูปแบบการพัฒนา การสร้างแรงจูงใจ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น พุดให้ฟัง ก็ทำให้ผู้คนล้นหลามยังวัดพุน้อยอย่างมากมาย

วัดนั้นเปรียบเหมือนให้ความสงบสุขและให้ความรู้แก่ประชาชนดังนั้น วัดพุน้อยได้มีอุปายในการให้ประชาชนได้รู้จักการทำบุญให้ท่าน เช่น การยกเรือเสริมดวงของวัดพุน้อยนั้นก็เปรียบเหมือนอุปายให้คนอยากมาทำบุญสร้างบารมีกันและทางวัดพุน้อยนั้นก็ยังมีกิจกรรม ให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมกับทางวัดอยู่เรื่อยๆ เช่น กิจกรรมวิ่งเพื่อสร้างโรงพยาบาลทางเลือก เป็นต้น จึงเกิดการสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนอีกทางหนึ่ง แต่ก็ยังมีปัญหาในเรื่องการสร้างแรงจูงใจอยู่เช่นกัน คือ รูปแบบการจัดการของกิจกรรมต่างๆนั้นยังไม่ดีพอ จึงอยากใช้แนวคิดทฤษฎีความต้องการ ของ Clayton

P.Alderfer มี ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านความต้องการดำรงชีวิต ๒) ด้านความต้องการความสัมพันธ์ ๓) ด้านความต้องการเติบโตก้าวหน้า เพื่อให้มีรูปแบบการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี หากการจัดการรูปแบบไม่ดำเนินไปด้วยกันในทุกมิติอย่างเหมาะสมก็อาจเกิดภาวะขาดความสมดุลระหว่างมิติต่างๆ อันจะก่อให้เกิดผลเสียหายตามมาได้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาเรื่องรูปแบบการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อยอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อต้องการทราบว่ากลุ่มพุทธศาสนิกชน ว่ามีสิ่งไหนเป็นแรงจูงใจในการเข้าวัดเพื่อจะได้ทราบว่าพุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่เข้าวัดด้วยวัตถุประสงค์ใดบ้างและให้ความสนใจ กับสิ่งใดในการเข้าวัดทำบุญ และสำคัญต่อการเข้าวัดมากน้อยแค่ไหนเพียงใด

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ พละ ๕ กับการสร้างแรงจูงใจในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

๑.๒.๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีอะไรบ้าง

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพละ ๕ กับการสร้างแรงจูงใจในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาได้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยการทบทวนเอกสารจากพระไตรปิฎก เอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ซึ่งได้แก่ มี ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ศรัทธาพละ ๒. วิริยะพละ ๓.สมาธิพละ ๔. ปัญญาพละ ๕. สติพละ และการสร้างแรงจูงใจในการทำบุญของวัดพุน้อย ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านการสื่อสาร ๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓. ด้านสิ่งแวดล้อม ๔. ด้านความเชื่อ^๕

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านตัวแปรไว้ดังนี้

๑) **ตัวแปรต้น (Independent Variables)** คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา รายได้ต่อเดือน จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน และพละ ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ศรัทธาพละ ๒. วิริยะพละ ๓. สมาธิพละ ๔. ปัญญาพละ ๕. สติพละ

๒) **ตัวแปรตาม (Dependent Variables)** คือ การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรม ให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งได้แก่ มี และการสร้างแรงจูงใจในการทำบุญของวัดพุน้อย ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านการสื่อสาร ๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓. ด้านสิ่งแวดล้อม ๔. ด้านความเชื่อ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มาทำบุญในวัดพุน้อย ตำบลขอนแก่น ซึ่งมีจำนวน ๗,๖๘๗ คน^๕ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๒ รูปหรือคน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ รวมทั้งสิ้น ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ต่อเดือน จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ การสร้างแรงจูงใจ กับหลักพุทธธรรม ให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กัน

^๕ พระณัฐเศรษฐ์ อธิญาโณ (รุ่งเรือง), “ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการบวชนกขัมมะของพุทธศาสนิกชน: ศึกษากรณี วัดนครป่าหมาก เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

^๕ วัดพุน้อย, กิจกรรมการพัฒนาวัดของวัดพุน้อย, ตำบลขอนแก่น อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/> [๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓].

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง ภาวะทางอารมณ์ภายในร่างกายของบุคคลถูกระตุ้นจากสิ่งเร้า ก่อให้เกิดความต้องการอันจะนำไปสู่แรงขับภายใน ที่จะแสดงพฤติกรรมที่มีคุณค่าในทิศทางที่ถูกต้องการตามเป้าหมาย

แรงจูงใจในการทำบุญ หมายถึง สิ่งที่เกิดความต้องการและตัดสินใจในการทำบุญของประชาชน ที่วัดพุน้อย ในที่นี้หมายถึงแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัย ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านการสื่อสาร หมายถึง การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำบุญของประชาชน

๒. ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก หมายถึง ความสะดวกสบาย ของสถานที่และบรรยากาศภายในวัด การเดินทาง ความเป็นสัปปายะทางด้านอาหาร/เครื่องดื่ม ที่ส่งผลต่อการทำบุญของประชาชน

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมของวัด รวมถึง ชื่อเสียงของเจ้าอาวาสและวัด ที่ส่งผลต่อการทำบุญของประชาชน

๔. ด้านความเชื่อ หมายถึง ในการทำบุญของประชาชนสามารถสร้างบุญกุศลและสร้างบารมีให้กับตัวเอง ทำให้ อด ใส และเลิกการเบียดเบียนสัตว์โลก มีความสงบและมีสติในการครองเรือน และเป็นการรักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนา

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มาทำบุญที่วัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

การทำบุญ หมายถึง การชำระหรือล้างจิตใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใส ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญในงานมงคล หรืออวมงคล ถ้าจะทำให้ถูกต้องและได้ผลดี ควรเป็นเรื่องของการทำจิตใจให้บริสุทธิ์สะอาด ไม่ใช่ทำด้วยความโลภ ความโกรธ หรือ ความหลง

หลักพุทธธรรม หมายถึง พละ ๕ เป็นหลักธรรมที่ผู้เจริญวิปัสสนาพึงรู้ ศรัทธาต้องปรับให้สมดุลกับปัญญา วิริยะต้องปรับให้สมดุลกับสมาธิ

๑. ศรัทธาพละ หมายถึง ความเชื่อ กำลังการควบคุมความสงสัย

๒. วิริยะพละ หมายถึง ความเพียร กำลังการควบคุมความเกียจคร้าน

๓. สมาธิพละ หมายถึงความระลึกได้ กำลังการควบคุมความประมาท การไม่ใส่ใจ ใจลอย ไร้สติ

๔. ปัญญาพละ หมายถึง ความตั้งใจมั่น กำลังการควบคุมการวอกแวกไขว่ไขว่ ฟุ้งซ่าน

๕. สติพละ หมายถึง ความรอบรู้ กำลังการควบคุมเพิกเฉยไม่สนใจ หลงมกมาย

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปในการการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่าง พละ ๕ กับการสร้างแรงจูงใจแก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๑.๗.๔ ผลการวิจัยที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันให้มีรูปแบบการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนได้ต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของ วัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วยแนวคิดและ ทฤษฎีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
- ๒.๒ ทฤษฎีการโน้มน้าวจิตใจ
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการทำบุญ
- ๒.๔ หลักพุทธธรรม
- ๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

สำหรับการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งความหมายของ แรงจูงใจ รวมถึงทฤษฎีของแรงจูงใจตามความคิดเห็นของนักวิชาการต่างๆ ที่ได้นำเสนอไว้เป็น แนวทางการศึกษาดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของแรงจูงใจ

จากการศึกษามีผู้ให้ความหมายของ แรงจูงใจไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยขอนำมาเสนอ ดังนี้ การจูงใจว่า การจูงใจ (Motivation) คือวิธีการชักนำพฤติกรรมผู้อื่นให้ประพฤติปฏิบัติตาม วัตถุประสงค์ พฤติกรรมของคนจะเกิดขึ้นได้ต้องมีแรงจูงใจ^๑ การจูงใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้คนเกิดความ ต้องการที่จะทำอะไร การจูงใจนี้เกิดจากแรงจูงใจ (Motive) ซึ่งหมายถึงแรงขับหรือพลังผลักดัน ภายในตัวบุคคลที่จะไปส่งเสริมหรือชักนำให้คนแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา^๒ ความปรารถนาที่จะทำให้ได้มาซึ่งเป้าประสงค์หรือจุดหมาย ซึ่งจะมีมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ

^๑ สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหารงานบุคคลแผนใหม่, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๙), หน้า ๒๕.

^๒ ทองศรี กำภู ณ อยุธยา, องค์การเหตุผลและกลยุทธในการอยู่รอด, (กรุงเทพมหานคร : สหยาบล็อค การพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๘๒.

เรียนรู้วิธีการต่างๆ ที่ได้รับการตอบสนอง^๓ สภาวะของบุคคลที่ถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมไปยังจุดหมายปลายทาง^๔ หรือภาวะอินทรีย์ภายในร่างกายของบุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าเรียกว่าสิ่งจูงใจ (motive) ก่อให้เกิดความต้องการอันจะนำไปสู่แรงขับภายใน (internal drive) ที่จะแสดงพฤติกรรมการทำงานที่มีคุณค่าในทิศทางที่ถูกต้องตรงตามเป้าหมายขององค์กร แรงจูงใจจึงเป็นการกระทำทุกวิถีทางที่จะกระตุ้นให้บุคคลในองค์กรประพฤติปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามเป้าประสงค์ขององค์กร ซึ่งพื้นฐานสำคัญในการกระตุ้นก็ด้วยการสร้างอินทรีย์ของบุคคลให้เกิดความต้องการ (drive) ขึ้นก่อนเป็นอันดับแรก จากนั้นบุคคลก็จะเกิดความพยายามสืบเสาะแสวงหาสิ่งที่ต้องการนั้นก็คือ การเกิดแรงขับขึ้นภายใน (drives) หากมีสิ่งจูงใจที่เหมาะสม บุคคลก็จะสนองตอบด้วยการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมทุกอย่าง (behavior) ให้ได้มาซึ่งความสำเร็จเป็นเป้าหมายสูงสุด^๕ แรงจูงใจเป็นสภาวะภายในที่อาจจะเป็นผลมาจากความต้องการซึ่งอยู่ในรูปของพฤติกรรมได้รับการปลุกเร้า หรือเคลื่อนไหวนำไปสู่ความต้องการที่ได้รับการส่งเสริมได้สำเร็จ^๖ เพราะแรงจูงใจ คือสภาวะภายในที่เป็นพลัง และการกระตุ้นหรือการเคลื่อนไหวที่นำพฤติกรรมไปสู่เป้าหมาย^๗ กระบวนการจูงใจจะเริ่มต้นจากความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจนทำให้เกิดความตึงเครียดแล้วจะเร้าให้เกิดแรงขับในตัวบุคคล แรงขับเหล่านี้จะแสวงหาพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ และหากความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะทำให้สามารถลดความเครียดลงได้^๘

สรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง กระบวนการสร้างแรงกระตุ้นให้กระทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าจูงใจโดยจะเริ่มต้นจากความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจนทำให้เกิดความตึงเครียดแล้วจะเร้าให้เกิดแรงขับในตัวบุคคล แรงขับเหล่านี้จะแสวงหาพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ

ดังนั้น อาจพอสรุปความหมายของแรงจูงใจ ซึ่งจากการศึกษาความหมายของ แรงจูงใจ และผลการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลความหมายของ แรงจูงใจ แนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๑ ดังต่อไปนี้

^๓ สุชา จันทรเฒ, **จิตวิทยาทั่วไป**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๙), หน้า ๑๑๐.

^๔ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซท, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๑.

^๕ ยงยุทธ พิรพงศ์พิพัฒน์, “ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานในองค์กรเอกชน”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑).

^๖ Linda L. Davidoff, **Managerial Psychology**, (Chicago: University of Chicago, 1987), p. 287.

^๗ Barelson and Steiner, **The Function of the executive**, (Massachusetts: Harvard University Press, 2004), p. 240.

^๘ Robbins, **Forecasting and Management of Technology**, (New York: Wiley, 1993), p. 74.

ตารางที่ ๒.๑ ความหมายของแรงจูงใจ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
สมพงษ์ เกษมสิน, (๒๕๔๙, หน้า ๒๕)	๑. วิธีการชักนำ ๒. พฤติกรรมของคน
ทองศรี กำภู ณ อยุธยา, (๒๕๔๓, หน้า ๘๒)	๑. สิ่งกระตุ้นให้คนเกิดความต้องการ ๒. แรงขับหรือพลังผลักดัน
สุชา จันทรเฒ, (๒๕๔๙, หน้า ๑๑๐)	๑. ความปรารถนา ๒. การเรียนรู้วิธีการต่างๆ
ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, (๒๕๔๔, หน้า ๑๑๑)	๑. สภาวะของบุคคล ๒. แสดงพฤติกรรม
ยงยุทธ พิรพงศ์พัฒน์, (๒๕๔๑, หน้า ๖๓)	๑. สิ่งเร้า ๒. ภาวะอินทรีย์ภายในร่างกาย
Linda L. Davidoff, (1987, p. 287)	สภาวะภายในที่เป็นผลมาจากความต้องการ
Barelson and Steiner, (2004, p. 240)	๑. สภาวะภายในที่เป็นพลัง ๒. การกระตุ้นหรือการเคลื่อนไหว
Robbins, (1993, p. 74)	๑. ความต้องการ ๒. แรงขับ ๓. การตอบสนอง

๒.๑.๒ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในทัศนะของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านพอจะรวบรวมมานำเสนอได้ดังนี้

การจูงใจเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานและยังเป็นส่วนที่ฝังลึกอยู่ในความต้องการของมนุษย์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงทฤษฎีต่างๆ เพื่อเป็นกรอบความคิดในการทำความเข้าใจปัจจัยจูงใจของการทำงานดังนี้ นักจิตวิทยาชาวอังกฤษได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องแรงจูงใจและมีความเชื่อว่ามนุษย์มีความต้องการ และพฤติกรรมของมนุษย์จะเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น เขาได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้ ๑. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการและความต้องการนี้จะอยู่ตลอดเวลาไม่มีสิ้นสุด ๒. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมนั้นอีกต่อไป ๓. ความต้องการที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจะต้องเป็นความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง ๔. ความต้องการของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากระดับต่ำไปหากระดับสูงตามลำดับของความสำคัญ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการลำดับที่สูงขึ้นลำดับต่อไปก็จะตามมา ซึ่งมาสโลว์ได้อธิบายไว้ในลำดับขั้นความต้องการพื้นฐาน

ของมนุษย์ ๕ ชั้น ลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ ประกอบด้วย^๙ ๑. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) คือความต้องการทางด้านร่างกาย เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อุณหภูมิที่เหมาะสม เป็นต้น ในกรณีที่มนุษย์ขาดสิ่งต่างๆทุกอย่างอยู่แล้ว การตอบสนองความต้องการชนิดนี้ได้รับการตอบสนองแล้ว การแสวงหาการตอบสนองทางกายภาพนี้มนุษย์ทั่วไปจำเป็นต้องดิ้นรนเพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ในสังคม ๒. ความต้องการทางด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Safety Security Needs) คือ ความต้องการทางด้านความปลอดภัย หรือความมั่นคงต่างๆ เช่น ประโยชน์ได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากอันตรายต่างๆที่จะมีต่อร่างกาย เช่นอุบัติเหตุ อาชญากรรม และยังหมายถึงความมั่นคงในการทำงาน มีบำเหน็จบำนาญ ๓. ความต้องการทางด้านความรักหรือทางสังคม (Love or Social Needs) คือความต้องการ ที่จะให้ผู้อื่นชอบตนเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อผู้อื่น ภายหลังจากที่ได้รับการตอบสนองในสองขั้นข้างต้นแล้ว ความต้องการทางด้านสังคมและความรักซึ่งเป็นความต้องการในระดับที่สูงขึ้นจะเข้ามามีบทบาท เป็นความต้องการการยอมรับจากเพื่อนร่วมองค์กร ต้องการการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานในฐานะสมาชิกของกลุ่ม ต้องการความรักความเอื้ออาทรน้ำใจไมตรีจากเพื่อนร่วมงานหรือจากสมาชิกขององค์กรคนอื่น

ความต้องการทางด้านสังคมนี้มักจะจะเป็นไปในรูปของความต้องการที่ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มีความสำคัญต่อสังคมกลุ่มนั้น รวมทั้งต้องการที่จะมีสถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นความต้องการทางด้านจิตใจ ๔. ความต้องการความเคารพยกย่อง (Esteem Needs) คือความต้องการให้เกิดความเคารพตนเอง (Self- respect) ความรู้สึกที่ตนเองเป็นผู้ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับเช่นนั้นจากผู้อื่น ความต้องการสถานภาพ (Status) ความมีชื่อเสียงเกียรติยศ (Prestige) เป็นส่วนสำคัญของความต้องการเคารพยกย่องในความสามารถและรู้สึกว่าตนเป็นผู้ที่มีประโยชน์ และมีความสำคัญในสังคม เช่นได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้ทำงานสำคัญ การให้มีอิสระในการทำงานหรือการยกย่องชมเชยให้กำลังใจต่อสาธารณะ การขอคำปรึกษาในเรื่องสำคัญๆ หรือการให้ได้รับตำแหน่งระดับที่สูงขึ้น เป็นต้น มาสโลว์กล่าวว่าจะมีคนเพียงบางส่วนที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นนี้ ๕. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization Needs) คือความต้องการในระดับสูงสุด ซึ่งหมายถึงบุคคลผู้นั้นใช้ความสามารถของตนในทุกด้านได้ และเป็นทุกอย่างที่ตัวเองอยากจะเป็นซึ่งแต่ละคนไม่เหมือนกันสุดแต่ความสามารถและความต้องการของเขา มนุษย์ไม่ได้ต้องการเพียงเศรษฐกิจหรือความต้องการทางร่างกายอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องการที่จะทำอะไรให้สำเร็จตามที่นึกคิด มาสโลว์อธิบายว่า “ความต้องการจะเป็นสิ่งทำให้เกิดความพอใจ เรามักจะทำการต่างๆเพื่อให้ได้รับความพึงพอใจบ่อยๆ นอกจากนั้นคนเราจะทำการต่างๆที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น นักดนตรีก็ต้องการที่จะเล่นดนตรี นักกลอนต้องเขียนโคลง ฉันท์ ซึ่งถ้าได้ทำแล้วก็จะมีความสุข นั่นคือเมื่อคนเรามีความสามารถในด้านใดก็ควรจะทำในสิ่งนั้น ความต้องการทำในสิ่งเหล่านี้เรียกว่ามีความสำเร็จสมหวังในชีวิต” โดยเขาได้อธิบายถึงลักษณะของบุคคลที่รู้จักตนเองและปรารถนาความสำเร็จ ดังนี้ ๑. เป็นบุคคลที่สนใจอนาคตไม่สนใจอดีต พยายามหาประสบการณ์

^๙ A.H. Maslow, Maslow's Need Hierarchy Theory Motivation and personality, (New York: Harper and Row, 1973), pp. 112-114.

ในปัจจุบันให้มากที่สุด เพื่อเป้าหมายในอนาคต ตัดสินใจเลือกทางที่เสี่ยงแต่ต้องเป็นการเสี่ยงที่คุ้มค่า รู้จักตนเอง พยายามค้นหาความสามารถพิเศษ ค่านิยมของตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง พยายามรักษาความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ไม่หลอกลวงและแสดงความเป็นจริงให้ผู้อื่นรู้จัก แสดงความคิดเห็นแม้ว่าคนอื่นจะไม่เห็นด้วยก็ตาม ๒. พยายามมุ่งไปสู่เป้าหมายและพยายามทำให้ดีที่สุด มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีประโยชน์และให้ประสบการณ์ที่ดีพร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ โอกาสใหม่และยอมรับการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับความแตกต่างทางความคิด มาสโลว์ ได้จัดความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคงไว้ในกลุ่มความต้องการระดับต่ำ (Lower-Level Needs) ความต้องการทางสังคมและความรัก ความต้องการการยอมรับและความต้องการความสำเร็จในชีวิตเป็นกลุ่มความต้องการระดับสูง (Higher-Level Needs) ความต้องการระดับต่ำเป็นความพึงพอใจภายนอก เช่น ได้แต่งกายสวยๆ ได้รับประทานอาหารอร่อย ค่าจ้างที่สูง สภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีอุปกรณ์ครบครัน เป็นต้น

ความต้องการในระดับสูงเป็นความพึงพอใจภายในเช่น เกียรติยศชื่อเสียง ความอึดอัดใจ การได้รับการยกย่องจากสังคมสาธารณชน เป็นต้น ตามความคิดของมาสโลว์ข้างต้นเห็นได้ว่า คนเราจะมีลำดับขั้นตอนของการเกิดความต้องการเป็นไปค่อนข้างที่จะมีระเบียบ ซึ่งในแง่หนึ่งก็เป็นจุดอ่อนของทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์เพราะอาจมีลำดับความต้องการไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตามที่มาสโลว์เสนอ ก็เป็นไปได้ หากจะพิจารณาตามแนวคิดของมาสโลว์แล้ว ถ้าความต้องการของมนุษย์ในแต่ละระดับได้รับการตอบสนอง พฤติกรรมก็จะเกิดขึ้น แต่ความยากลำบากในการนำทฤษฎีไปใช้มีข้อจำกัดที่ว่าอย่างไรจึงจะทราบว่ามีมนุษย์ที่ทำงานอยู่นั้น ในแต่ละขณะมีระดับความต้องการอยู่ในระดับไหน เพราะความต้องการประเภทต่างๆ มักจะมีลักษณะที่ควบคู่ หรือคาบเกี่ยวกันไปไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้เด็ดขาด นั่นแสดงว่าความต้องการในขั้นต่อไปอาจเริ่มมีขึ้นได้โดยที่ความต้องการในขั้นก่อนหน้านี้ไม่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองเต็มที่ทั้ง ๑๐๐ % เสียก่อน ถ้าเราวิเคราะห์ได้ก็จะสามารถสร้างสิ่งจูงใจขึ้นมา เพื่อที่จะชักนำให้เขาปฏิบัติตามที่เราต้องการได้ในเวลาที่เหมาะสม พฤติกรรมของบุคคลจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งจูงใจ (Motives) หลายอย่างที่เกิดขึ้นพร้อมกัน สิ่งจูงใจดังกล่าวนี้บางครั้งอาจจะขัดแย้งกันทำให้บุคคลต้องจัดลำดับความสำคัญระหว่างสิ่งจูงใจต่างๆ เพื่อที่เลือกตอบสนองตามลำดับความสำคัญของสิ่งจูงใจ

สรุปได้ว่า จากแนวคิดดังกล่าวที่กล่าวมา แรงจูงใจ เกิดจากความต้องการของมนุษย์ในเรื่องของปัจจัย ๔ เมื่อได้ปัจจัยดังกล่าวแล้ว ก็มีแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดความต้องการขึ้นอีกตามลำดับขั้นตอน

ดังนั้น อาจพอสรุปทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ ซึ่งจากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ และผลการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ แนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๒ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
A.H. Maslow, (1973, pp. 112-114)	๑. ความต้องการทางกายภาพ ๒. ความต้องการทางด้านความปลอดภัย ๓. ความต้องการทางด้านความรัก ๔. ความต้องการความเคารพยกย่อง

๒.๑.๓ องค์ประกอบของแรงจูงใจ

แรงจูงใจจะเกิดขึ้นได้ต้องมีความต้องการเกิดขึ้นภายในคนนั้น หรือเกิดความไม่สมดุลภายในจิตใจความไม่สมดุลนี้จะทำให้เกิดความเครียด คนจึงพยายามที่จะกระทำให้บางอย่างเพื่อที่จะลดความเครียดเมื่อความเครียดคลายความต้องการก็หมดไปและจะหมดแรงจูงใจ ซึ่งสามารถอธิบายได้ ๖ ขั้นตอนดังนี้ ๑. ขั้นความต้องการ (Need Stage) ๒. ขั้นความเครียด (Tension Stage) ๓. ขั้นแรงขับ (Drive Stage) ๔. ขั้นพฤติกรรม (Behavior Stage) ๕. ขั้นความต้องการได้รับการตอบสนอง (Satisfied Need) ๖. ขั้นความเครียดลดลง (Reduction Tension) ^{๑๐} พื้นฐานความคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องเนื่องกับแรงจูงใจในการทำงานซึ่งมีอยู่ ๓ ลักษณะดังนี้ ๑. อะไร คือ พลังที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ในมนุษย์ ๒. อะไร คือ ทิศทางหรือช่องทางในการกระทำของพฤติกรรมนั้น ๓. พฤติกรรมนั้นได้รับการรักษาหรือคงอยู่ได้อย่างไร ^{๑๑} องค์ประกอบของข้อคำถามทั้ง ๓ ข้อนี้เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ในการทำงาน ซึ่งจะนำไปสู่การจูงใจให้บุคคลร่วมมือกันปฏิบัติงานให้แก่องค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและยังเป็นประโยชน์อีกหลายประการ ดังนี้ ๑. เสริมสร้างให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรและเกิดพลังร่วมในการปฏิบัติงาน ๒. ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะผู้ปฏิบัติงาน ๓. ช่วยให้เกิดความจงรักภักดีต่อองค์กรและผู้บังคับบัญชา ๔. ช่วยให้การควบคุมการปฏิบัติงานในองค์กรเป็นไปอย่างมีระเบียบวินัยและศีลธรรมอันดีงาม ๕. ช่วยเสริมสร้างให้สมาชิกในองค์กรเกิดความคิดสร้างสรรค์ให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้า ^{๑๒} องค์ประกอบของการจูงใจคือ ๑. องค์ประกอบทางด้านร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ๑.๑ จูงใจ (Motive) คือสิ่งเร้าที่มีพลังมากพอที่จะชักนำให้บุคคลเกิดความรู้สึกตั้งใจกระทำให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จ ๑.๒ การรับรู้ (Recognition) หมายถึง สิ่งที่ได้เรียนรู้มาหรือมีประสบการณ์จากสภาพ

^{๑๐} ยุทธ พืพงษ์พิพัฒน์, “ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานในองค์กรเอกชน”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑).

^{๑๑} Steer and Porter, *Employee Organization Linkage: the Psychology of Commitment Absenteeism and Turnover*, (New York: Academic Press, 1991), p. 5.

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

แวดล้อมในอันที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเหล่านั้น ๑.๓ ความต้องการ (Needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านกายภาพ ความมั่นคง การเข้าสังคม การยกย่องและความประสงค์ที่จะทำอะไรให้สำเร็จด้วยตัวเอง ๒. องค์ประกอบด้านชีววิทยา ๓. องค์ประกอบทางด้านเป้าหมาย ๔. องค์ประกอบทางด้านสภาวะแวดล้อม^{๑๓}

ภาวะทางจิตใจ (Psychological State) ที่ถือว่าสำคัญและจำเป็นในการที่จะทำให้บุคคลมีแรงจูงใจที่จะทำงานมีอยู่ ๓ ภาวะคือ^{๑๔} ๑. ประสบการณ์รับรู้ ว่างานนั้นมีความหมาย (Experienced Meaningfulness of the Work) บุคคลจะต้องรับรู้ว่างานของตนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญตามค่านิยมของแต่ละบุคคล ๒. ประสบการณ์รับผิดชอบ ต่อผลลัพธ์ของงาน (Experienced Responsibility for Work Outcomes) บุคคลจะต้องเชื่อว่าตนเองเป็นผู้มีความรับผิดชอบกับผลที่เกิดขึ้นและความพยายามของเขาจะส่งผลกับผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น ๓. การรับรู้เกี่ยวกับผลการกระทำ (Knowledge of Results)

บุคคลจะต้องสามารถที่จะตีผลการปฏิบัติงานของเขาว่าเป็นที่พึงพอใจหรือไม่ สิ่งจูงใจที่เป็นเครื่องกระตุ้นให้คนปฏิบัติงานประกอบด้วย ๑. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ได้แก่ เงิน สิ่งของ สิ่งตอบแทนที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นการชดเชยหรือเป็นรางวัลที่เขาได้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานมาแล้วเป็นอย่างดี ๒. สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของบุคคล เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญที่ช่วยเสริมความร่วมมือในการทำงานมากกว่ารางวัลที่เป็นวัตถุ เพราะสิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสนี้บุคคลจะได้รับแตกต่างจากคนอื่น เช่น ชื่อเสียง เกียรติภูมิ อำนาจพิเศษส่วนตัว หรือโอกาสที่จะได้รับตำแหน่งดี ๆ ๓. สถานภาพทางกายที่พึงปรารถนา ได้แก่สภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอันอาจก่อให้เกิดความสุขทางกายในการทำงาน ๔. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ หมายถึง สมรรถภาพของหน่วยงานที่สนองความต้องการของบุคคลในด้านความภูมิใจที่ได้แสดงฝีมือ ความรู้สึกพอใจที่ได้ทำงานอย่างเต็มที่ การได้มีโอกาสช่วยเหลือครอบครัวตนเองและผู้อื่นรวมถึงการได้แสดงความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน ๕. ความดึงดูดใจในทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีมิตรในหมู่ผู้ร่วมงาน การยกย่อง ยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ถ้าความสัมพันธ์เป็นไปด้วยดีจะทำให้เกิดความผูกพันและความพอใจในการทำงาน ๖. การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิถีการและทัศนคติของบุคคล หมายถึง การปรับปรุงตำแหน่งงาน วิธีการทำงานให้สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และทัศนคติของแต่ละบุคคล ๗. โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้แสดง ความคิดเห็นและรู้สึกมีส่วนร่วมในงานทุกชนิด ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่สำคัญของหน่วยงานมีความรู้สึกเท่าเทียมกันในหมู่ผู้ร่วมงานและมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน ๘. สภาพของการอยู่ร่วมกัน หมายถึง ความพอใจของผู้ปฏิบัติงานในด้านสังคมหรือความ

^{๑๓} ธงชัย สันติวงษ์, พฤติกรรมบุคคลในองค์การ, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๕๗-๕๘.

^{๑๔} Hackman and Oldham Hardy Richard E, *Applied Volunteerism in Community Development*, (U.S.A.: Charles C. Thomas, 1980), p. 215.

มันคงในทางสังคม ซึ่งจะทำให้คนมีความรู้สึกร่วมกันและเกิดความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำงาน^{๑๔} ในฐานะที่เป็นหัวหน้าหรือนายจ้าง ไม่ว่าจะอยู่ในองค์กรธุรกิจ หรือองค์กรใดก็ตามก็ควรจะใช้เทคนิคที่จูงใจให้บุคคลทำงาน (Motivational Techniques) ให้มีประสิทธิภาพ เทคนิคดังกล่าวได้แก่ ๑. จะต้องกำหนดเป้าหมายขององค์กรให้แน่นอน เพราะการที่บุคคลที่ทำงานอยู่ในองค์กรได้รู้เป้าหมายขององค์กรแน่นอนนั้นเป็นการท้าทายให้เขาทำงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่เป้าหมายอันนี้คนงานจะต้องยอมรับด้วย ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มผู้บริหารอย่างเดียว ๒. จะต้องยอมรับ เมื่อใครมีความสามารถผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าจะต้องยอมรับและแสดงให้คนอื่นรับรู้ด้วย การยอมรับอาจทำได้โดยวิธีการต่างๆ เช่น เอาชื่อขึ้นกระดาน ให้เข็มเกียรติยศ รางวัลจะต้องให้โอกาส ให้ความปลอดภัย ซึ่งคนงานต้องการความปลอดภัยจากการทำงาน

ดังนั้น องค์กรจะต้องวางนโยบายไว้ว่า องค์กรจะต้องเจริญเติบโตก้าวหน้า คนงานจะต้องมีโอกาสได้รับพิจารณาความดีความชอบ โอกาสที่จะก้าวหน้าเป็นบรรยากาศที่ดีในการทำงานจะต้องให้คนงานมีความสัมพันธ์ ผู้บังคับบัญชาจะต้องหาวิธีการให้คนงานได้ประเมินตัวเองแล้วทำให้เขารู้สึกว่าทำงานสำเร็จ จะโดยวิธีท้าทายให้เขาทำงาน หรือโดยวิธีวางแผนการทำงานให้รอบคอบ พยายามสร้างคุณภาพและมาตรฐานของผลผลิตไว้ ๓. พยายามปรับปรุงงาน การปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอาจปรับปรุงความรับผิดชอบ คือมอบหมายให้คนงานหรือบุคคลที่ทำงานระดับต่างๆ รับผิดชอบในหน้าที่ของเขา และคุณภาพของผลผลิต หรือบางครั้งงานบางอย่างที่ใช้คนหลายคนทำก็อาจเปลี่ยนแปลงให้คนจำนวนน้อยลง ลองทำให้เขามีความรับผิดชอบมากขึ้น ๔. กระตุ้นโดยใช้เงิน วิธีการใช้เงินเป็นเครื่องกระตุ้นนั้น คือ การให้เงินนอกเหนือไปจากค่าแรงที่เขาได้รับตามข้อตกลงปกติ ๕. กระตุ้นให้คนทำงานเป็นทีม คือให้คนงานได้ทำงานเป็นกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความสนใจใกล้เคียงกันและกลุ่มเพื่อน เหมือนกับโปรแกรมที่ให้เขารวมกลุ่มกันช่วยตัวเอง แต่กลุ่มต้องเข้าใจเป้าหมายขององค์กร และเห็นอกเห็นใจกัน พร้อมทั้งทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้ให้ความยุติธรรม ความถูกต้อง องค์กรหรือหน่วยงานทุกแห่งควรจะมี ทุกคนในองค์กรควรได้รับการประเมินจากผลงานไม่ใช่จากบุคลิกภาพหรือสัมพันธ์ภาพกับหัวหน้า การให้รางวัลตอบแทนจากผลงานถือว่าเป็นความยุติธรรมและสำคัญที่สุด คนทุกคนไม่ว่าภูมิหลังจะเป็นอย่างไร เขาก็สามารถสังเกตและรับรู้อยู่ตลอดเวลาว่าผู้บังคับบัญชาเอาใจเขาหรือไม่ สิ่งที่คนส่วนใหญ่ต้องการคือการปฏิบัติที่เสมอหน้า ๖. กระตุ้นโดยให้เขามีอิสระในการทำงานและมีความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญ เมื่อเพิ่มความรับผิดชอบให้คนงาน คนงานก็จะทำงานหนักขึ้น อย่างไรก็ตามนอกจากเพิ่มความรับผิดชอบให้เขามากขึ้น ก็ต้องให้อิสระเขามากขึ้นด้วย เพราะว่าถ้าผู้บังคับบัญชาคอยตรวจสอบอยู่ ก็มีได้หมายความว่าคนงานมีความรับผิดชอบต่องานเขาอย่างเต็มที่ จากวิธีการที่จะต้องกระตุ้นดังกล่าว ไม่ว่าวิธีใดวิธีหนึ่งจะไม่ให้

^{๑๔} Barnard Chester I, *The Function of the executive*, (Massachusetts: Harvard University Press, 1972), pp. 142-146.

ได้ผลในทันทีทันใด จะต้องใช้หลายวิธีร่วมกัน เช่นให้เขามีความรับผิดชอบ มีอิสระ และในขณะเดียวกันก็อาจพิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษ หรือมีรางวัล โบนัสให้ด้วย เป็นต้น^{๑๖}

การสร้างแรงจูงใจในบุคคลไว้ว่า การจูงใจบุคคลให้ทำงานนั้น มีเป้าหมายอยู่ที่การทำให้บุคคลรู้สึกอยากทำงานนั้นๆอย่างเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ เมื่อมีความรู้สึกเกิดขึ้นแล้วงานย่อมเกิดขึ้นตามมาด้วย ความรู้สึกที่หน่วยงานต้องการก่อให้เกิดในตัวบุคคล คือความกระตือรือร้น กระบวนการที่จะก่อให้เกิดความกระตือรือร้นนั้นมีหลายวิธี คือ ๑. การกำหนดค่าขวัญ เป็นวิธีที่มีความสำคัญมาก ทำได้ไม่ยากนัก แต่ให้ผลทางด้านความรู้สึกได้อย่างรวดเร็วและมากมายเกินกว่าจะคาดถึง ทั้งยังเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางและแพร่หลายในปัจจุบัน ๒. การจัดกิจกรรมร่วมกันเป็นครั้งคราว เพื่อขจัดความซ้ำซากจำเจจากงานประจำจะทำให้เกิดความรู้สึกกระตือรือร้นขึ้นแทน ๓. การพยายามให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการแสดงออก ๔. การจัดให้มีรายการที่ทำให้คิดถึงอดีตที่สดชื่นมีชีวิตชีวาร่วมกัน ๕. การที่มีระบบทะเบียนสมาชิกเพื่อไว้ติดต่อกันในโอกาสต่อไป ๖. การสานสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ๗. การมีงานในความรับผิดชอบที่เหมาะสม ไม่มากเกินไปจนรู้สึกท้อถอยหรือน้อยเกินไป จนเกิดความรู้สึกเบื่อ ๘. การมีวินัยที่พอเหมาะ ซึ่งจะทำให้รู้สึกสบายใจที่จะปฏิบัติตามกฎนั้นอย่างเสมอภาคกัน และรู้สึกอิสระในการทำงานพอควร ๙. การมีลักษณะเป็นผู้นำ ถ้าขาดลักษณะผู้นำจะทำให้บุคคลขาดความกระตือรือร้นไปด้วย^{๑๗}

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการแรงจูงใจมีการนำมาใช้เพื่อทำให้บุคลากรในองค์กรมีประสิทธิภาพในการทำงานให้กับหน่วยงาน ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวจะอยู่ในลักษณะของคำตอบแทนโดยพิจารณาจากผลงานของแต่ละบุคคล

ดังนั้น อาจพอสรุปองค์ประกอบของแรงจูงใจซึ่งจากการศึกษาองค์ประกอบของแรงจูงใจและผลการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวล แนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๓ ดังต่อไปนี้

^{๑๖} กันตยา เพิ่มพล, การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน, (กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕.

^{๑๗} พวงเพชร วัชรอยู่, แรงจูงใจกับการทำงาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๒๒.

ตารางที่ ๒.๓ องค์ประกอบของแรงจูงใจ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ยงยุทธ พีรพงศ์พิพัฒน์, (๒๕๔๑, หน้า ๑๑-๑๒)	๑. ชั้นความต้องการ ๒. ชั้นความเครียด ๓. ชั้นแรงขับ ๔. ชั้นพฤติกรรม ๕. ชั้นความต้องการได้รับการตอบสนอง ๖. ชั้นความเครียดลดลง
ธงชัย สันติวงษ์, (๒๕๔๕, หน้า ๕๗-๕๘)	๑. เหตุจูงใจ ๒. การรับรู้ ๓. ความต้องการ
กันตยา เพิ่มพล, (๒๕๕๑, หน้า ๑๕)	๑. จะต้องกำหนดเป้าหมาย ๒. จะต้องยอมรับ
พวงเพชร วัชรอยู่, (๒๕๕๒, หน้า ๒๒)	๑. การกำหนดคำขวัญ ๒. การจัดกิจกรรมร่วมกันเป็นครั้งคราว ๓. การสานสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน
Steer and Porter, (1991, p. 5)	๑. พลังที่กระตุ้น ๒. ทิศทางหรือช่องทาง ๓. การรักษาหรือคงอยู่
Hackman and Oldham Hardy Richard E, (1980, p. 215)	๑. ประสบการณ์รับรู้ ๒. ประสบการณ์รับผิดชอบ ๓. การรับรู้เกี่ยวกับผลการกระทำ
Barnard Chester I, (1972, pp. 142-146)	๑. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ๒. สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของบุคคล ๓. สถานภาพทางกายที่พึงปรารถนา ๔. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ ๕. ความตั้งใจในทางสังคม ๖. การปรับสภาพการทำงาน ๗. โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน ๘. สภาพของการอยู่ร่วมกัน
Robbins, (1993, p. 74)	๑. ความต้องการ ๒. แรงขับ ๓. การตอบสนอง

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีการโน้มน้าวจิตใจ

การโน้มน้าวใจมีคนให้ความหมายไว้หลายความหมายด้วยกัน พอจะสรุปได้ดังนี้ ความหมายของการโน้มน้าวใจว่าการโน้มน้าวใจใช้เมื่อผู้โน้มน้าวใจตั้งใจที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้ได้รับการโน้มน้าวใจ^{๑๘} คำจำกัดความว่า การโน้มน้าวใจ หมายถึง ความตั้งใจในการสื่อสารที่จะมีอิทธิพลเหนือทางเลือก^{๑๙} สรุปความหมายของการโน้มน้าวใจว่า หมายถึงการสื่อสารของมนุษย์ที่สร้างขึ้นมาเพื่อให้มีอิทธิพลเหนือผู้อื่นโดยการเปลี่ยนความเชื่อ ค่านิยมหรือทัศนคติคัลลิปและเซ็นเตอร์ได้เสนอความคิดเห็นว่า การโน้มน้าวใจทาง ด้านประชาสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อเปลี่ยนแปลง (Change) ความคิดเห็นที่ไม่ลงรอยกัน หรือทำให้ความคิดเห็นที่ไม่ลงรอยกันนั้นสลายไป (Neutralize) เพื่อก่อเกิด (Crystallize) ความคิดในทางที่เป็นประโยชน์ต่อเราหรือต่อหน่วยงานของเราหรือเพื่อรักษา (Conserve) ความคิดเห็นที่ดีอยู่แล้วนั้นให้คงอยู่ตลอดไป^{๒๐}

โดยสรุปกล่าวได้ว่าการโน้มน้าวใจมีลักษณะดังนี้ ๑. ผู้โน้มน้าวใจมีความตั้งใจที่จะมีอิทธิพลบางประการเหนือผู้ถูกโน้มน้าวใจ ๒. โดยปกติผู้ถูกโน้มน้าวใจจะมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งและผู้โน้มน้าวใจจะพยายามชักจูงผู้ถูกโน้มน้าวใจให้ยอมรับทางเลือกที่ตนเสนอ ๓. สิ่งที่ผู้โน้มน้าวใจต้องการคือการเปลี่ยนแปลงหรือการสร้างหรือการดำรงไว้ซึ่งความคิดเห็น ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของผู้ถูกโน้มน้าวใจ ซึ่งจะส่งผลต่อปัจจัยอื่น ได้แก่ อารมณ์ พฤติกรรม เป็นต้น^{๒๑}

ด้านองค์ประกอบขั้นพื้นฐานในการโน้มน้าวใจ ๑. มองจากภายนอกของผู้รับสาร องค์ประกอบในการโน้มน้าวใจมีอยู่ ๔ ประการคือ ๑.๑ ความแตกต่างภายในผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารแต่ละคนมีปัจจัยต่างๆ กันซึ่งทำให้มีความน่าโน้มน้าวใจไม่เหมือนกัน อาทิ ความน่าเชื่อถือ อำนาจทางสังคม บทบาทในสังคม สัมพันธ์ภาพกับผู้รับสาร และลักษณะทางประชากรอื่นๆ เช่น อายุ เพศ อาชีพ ๑.๒ ความแตกต่างภายในสาร สารแต่ละชิ้นจะมีความน่าโน้มน้าวใจแตกต่างกันการพูดหรือการเขียนมีความน่าโน้มน้าวใจไม่เหมือนกัน ความแตกต่างในหัวข้อหรือเนื้อหาของสารลักษณะของการโน้มน้าวใจที่ใช้ การจัดเรียบเรียงสาร ข้อโต้แย้งที่ใช้ ภาษาตลอดจนลักษณะของช่วงทำนองลีลา ๑.๓ ความแตกต่างของสื่อ ความน่าโน้มน้าวใจของสารจะแตกต่างกันเมื่อเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล เปรียบเทียบกับการสื่อสารโดยผ่านสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ๑.๔ ความแตกต่างภายในสภาพการณ์ สภาพการณ์ที่มีบุคคลหนึ่ง บุคคลใดหรือขาดบุคคลหนึ่งบุคคลใด ความคุ้นเคยหรือไม่

^{๑๘} Miller and Burgoon, *Forecasting and Management of Technology*, (New York: Wiley, 1993), p. 121.

^{๑๙} Brembeck and Howell, *The Function of the executive*, (Massachusetts: Harvard University Press, 2004), p. 221.

^{๒๐} Simons, *Applied Volunteerism in Community Development*, (U.S.A: Charles C. Thomas, 1980), p. 221.

^{๒๑} อรรถพรณ ปิณฑนโรวาท, *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๔-๕.

คุณค่าของผู้รับสารต่อสภาพการณ์หนึ่งๆ การมีตัวรบกวนหรือลบในสภาพการณ์ เช่น การโน้มน้าวใจ ให้บริจาคเงินโดยมีสื่อมวลชนคอยถ่ายภาพรายล้อมอยู่อาจจะเป็นตัวรบกวนในการโน้มน้าวใจก็ได้ ๒. สำหรับตัวผู้รับสารเอง การที่ผู้รับสารคนหนึ่งๆ จะมีความละเอียดอ่อน (Susceptible) ต่อการถูกโน้มน้าวใจเพียงใดอาจพิจารณาได้จาก ๒ ลักษณะของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ การศึกษา อาชีพ ทัศนคติ และทัศนคติ ความรู้ซึ่งผู้รับสารมีเกี่ยวกับสารนั้นๆ ลักษณะด้านอารมณ์ ความสำคัญที่ผู้รับสารให้แก่หัวข้อหนึ่งๆ วิธีการที่ผู้รับสารรับรู้สภาพการณ์หนึ่งๆ องค์ประกอบในการสื่อสารมีอยู่ ๒ ประการ ด้วยกัน ประกอบด้วย ภายนอกของผู้รับสาร ซึ่งได้แก่ ความแตกต่างภายในผู้ส่งสาร ความแตกต่างภายในสาร ความแตกต่างของสื่อ ความแตกต่างภายในสภาพการณ์ สำหรับตัวผู้รับสารเองสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมทางด้านความเชื่อของบุคคลเบื้องต้น

การโน้มน้าวใจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทัศนคติ ซึ่งสามารถจะสังเกตเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงความรู้ การรับรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรม แต่การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้อาจจะไม่เกิดขึ้นฉับพลันทันที และเมื่อได้ฟังวาทะที่มีประสิทธิภาพมากเข้าหลายๆ ชิ้นเขาอาจจะเต็มใจวชนกซึมมะสักวันหนึ่งก็ได้^{๒๓} การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกและจิตสำนึก คำว่า Cognitions รวมความถึงความคิดรวบยอด (Concept, Awareness) ความเชื่อที่เรามีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดคุณค่าที่เราให้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือความเชื่ออย่างหนึ่งอย่างใดและโลกทรรศน์รอบตัวเรา ปกติการเปลี่ยนแปลงในความรู้และจิตสำนึกแสดงออกให้เห็นได้ทางวาจาซึ่งผู้รับสารแสดงออกมาหลังจากได้ฟังสารที่โน้มน้าวใจแล้ว แต่การเปลี่ยนแปลงในความรู้ความคิดรวบยอดหรือโลกทรรศน์อาจจะไม่เกิดในทันทีแต่อาจจะเกิดเพราะไปได้อัฒมูลเพิ่มขั้้นเกิดจากการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงในการรับรู้อาจเกิดขึ้นได้เช่นกัน เราอาจจะเคยพบบุคคลซึ่งเราไม่ประทับใจเลยในบุคลิก เช่น แต่งตัวปอนๆ ผมยว

แต่หลังจากการพูดที่ก่อปรด้วยเหตุผลนำโน้มน้าวใจเราเปลี่ยนการรับรู้เกี่ยวกับตัวเขาหรือในทางกลับกัน เราอาจจะเคยพบผู้คนที่ม่บุคลิกดีแต่หลังจากฟังวาทะของเขาแล้วเราอาจจะเปลี่ยนการรับรู้ของเราไปในทางลบก็ได้เราอาจจะตั้งข้อสังเกตได้ว่า ผู้ส่งสารที่โน้มน้าวใจอาจจะไม่สามารถทำให้ผู้รับสารถึงขั้นลงมือปฏิบัติได้ แต่ผู้ส่งสารอาจทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนความรู้สึกจิตสำนึกความคิดรวบยอดหรือการรับรู้ได้ และการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะเป้นพื้นฐานให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในภายหลังเมื่อรับสารที่โน้มน้าวใจต่อๆ ไป^{๒๔}

สรุปได้ว่า ความเชื่อที่เรามีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดคุณค่าที่เราให้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือความเชื่ออย่างหนึ่งอย่างใดและโลกทรรศน์รอบตัวเรา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความรู้และจิตสำนึกแสดงออกให้เห็นได้ทางวาจาซึ่งผู้รับสารแสดงออกมาหลังจากได้ฟังสารที่โน้มน้าวใจแล้ว แต่การ

^{๒๒} อรรถวรรณ ปิณินธโนวาท, การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ, หน้า ๑๐-๑๑.

^{๒๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙.

^{๒๔} Simons, Applied Volunteerism in Community Development, (U.S.A: Charler C. Thomas, 1980), p. 223.

เปลี่ยนแปลงในความรู้ความคิดรวบยอดหรือโลกทัศน์อาจจะไม่เกิดในทันทีแต่อาจจะเกิดเพราะไปได้ข้อมูลเพิ่มขึ้นเกิดจากการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน

ดังนั้น อาจพอสรุปการโน้มน้าวใจ ซึ่งจากการศึกษาการโน้มน้าวใจและผลการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวล แนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๔ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีการโน้มน้าวใจ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
Miller and Burgoon, (1993, p. 121)	อิทธิพลเหนือผู้ได้รับการโน้มน้าวใจ
Brembeck and Howell, (2004, p. 221)	ความตั้งใจในการสื่อสารที่จะมีอิทธิพลเหนือทางเลือก
Simons, (1980, p. 221)	๑. ความเชื่อ ๒. ค่านิยม ๓. ทศนคติ
อรรณณ ปิสิณธน์โอวาท, (๒๕๔๙, หน้า ๙)	๑. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ๒. การรับรู้ ๓. ความรู้สึก ๔. พฤติกรรม

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการทำบุญ

๒.๓.๑ ความสำคัญของการทำบุญ

พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย ได้กล่าวถึงการทำบุญว่า สังคมไทยนิยมการทำบุญบริจาคทานมาก คงได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาที่สอนให้รู้จักเสียสละ ให้ทาน สอนให้เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมและสังสารวัฏ คือ การเวียนว่ายตายเกิด ถ้าได้ทำบุญเป็นคุณงามความดีสะสมไว้แล้วจะส่งผลดีต่อการไปเกิดในภพหน้าชาติหน้า ยิ่งเป็นผู้สูงอายุแล้ว ในแต่ละวันจะคิดแต่ในเรื่องการทำบุญสุนทานเท่านั้น และได้กล่าวถึงประเพณีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบุญ ยกตัวอย่างเช่น ประเพณีการทำบุญตักบาตรในวันสำคัญของชาติและศาสนา เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันพืชมงคล วันปิยมหาราช วันขึ้นปีใหม่ และในวันสำคัญของศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น ทางราชการหยุดราชการ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ ทำบุญตักบาตรที่วัดหรือที่บ้าน หรือที่ทางการจัดไว้อย่างพร้อมเพรียงกัน การได้ไปทำบุญตักบาตร ในวันสำคัญดังกล่าว เป็นความอบอุ่น

และสบายใจของคนไทยอย่างหนึ่ง เพราะถือว่าเป็นโอกาสดีที่ได้บำเพ็ญคุณงามความดีบำเพ็ญคุณงามความจรรโลงพุทธศาสนาที่ตัวเองศรัทธาเลื่อมใส^{๒๕}

ได้กล่าวว่า พุทธศาสนิกชนถือว่าวันออกพรรษาหรือวันปวารณา เป็นวันสำคัญวันหนึ่งมีสิ่ง ที่ควรกล่าวถึงอยู่ ๒ อย่าง คือ ๑) กิจกรรมของชาววัด ๒) กิจกรรมของ ชาวบ้าน ในวันปวารณานี้ นอกจากจะไปวัดรับศีล ฟังเทศน์ตามปกติแล้ว พุทธศาสนิกชนยังนิยม ทำบุญเป็นกรณีพิเศษอีกซึ่งเป็น ที่รู้จักกันทั่วไปว่า ตักบาตรเทโว และถือกันว่าเป็นกาลทาน อย่างหนึ่งเพราะปีหนึ่งมีเพียงครั้งเดียว เท่านั้น โดนถือกันว่าวันทำบุญเช่นนี้ถือเป็นประเพณีนิยมมานานแล้วและได้กล่าวอีกว่า การทำบุญใน วันตรุษ ไทยเรารับเอาของลังกามาปฏิบัติกัน สาเหตุ ก็เป็นเพราะเรามีความสัมพันธ์กับลังกาอย่าง ใกล้ชิดนั่นเอง เช่น พระภิกษุจากลังกามาเผยแผ่ พระพุทธศาสนาในเมืองไทยบ้าง พระไทยไปศึกษาใน ลังกาบ้าง พิธีกรรมต่างๆ จึงได้พลอยติดตาม เข้ามาสู่เมืองไทยด้วย เกี่ยวกับเรื่องนี้พระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชวิจารณ์ ไว้ว่า “วิธีทำบุญปอย่างเช่นทำอยู่ในพิธีสัมพัจฉรฉินท์นี้ เป็นวิธีการบูชาพระรัตนตรัยเป็นการนุกชัตฤกษ์ใหญ่ นิมนต์พระสงฆ์มาสวดสามวัน วันที่สามจึงได้ ประกาศเทวดาแผ่ส่วนบุญให้แก่ เทพยดาและยักษ์ นาค กุมภัณฑ์ บรรดาอมนุษย์ทั้งปวง ตลอดจนถึง สัตว์เดรัจฉาน ขอพรให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข คำให้ส่วนบุญทั้งปวงเป็นภาษาลังกา ยังใช้ต่อมาจนถึง การพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์ทุกวันนี้” และพิธีตรุษนี้ แม้จะไม่ใช่เรื่องของพระพุทธศาสนา โดยตรง แต่เราก็ได้ปฏิบัติกันมาเป็นประเพณี แล้วและไม่ได้เป็นเรื่องเสียหายอะไร เพราะเป็นการ ประกอบคุณงามความดี ตามประเพณีเก่าแก่เราทำบุญขึ้นปีใหม่ในวันสงกรานต์ ทำบุญกลางปีในวัน สารท แล้วการทำบุญสิ้นปีในวันตรุษนี้จะเสียหายอะไรกันนักหนา^{๒๖}

วัดป่าดาราภิรมย์ ท่านได้ปาฐกถาธรรมเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และจิตใจ โดยท่านตั้งวัตถุประสงค์ในการทำงาน เพื่อให้จำง่ายว่าส่งเสริมกลิกร มุ่งสอนอาชีพดำรง ศาสนา พิจารณาว่าประชาชนไทยเราเป็นพุทธศาสนิกชน แต่ว่าการนับถือของพุทธศาสนิกชนนั้น แก้ปัญหาด้วยการทำบุญเป็นส่วนมาก คือ ถ้ามีปัญหาจะมุ่งในการทำบุญ สมมติว่าเจ็บไข้ไม่สบาย ก็มี ธรรมเนียมทำพิธีสวดมนต์ไล่เคราะห์ หรือเอาของไปถวายพระขอศีลขอพรร่มเย็นเป็นสุข ถูกหวยรวย ทรัพย์ ดีใจก็ทำบุญ ยากดีมีเงินก็ทำบุญทั้งนั้น แปลว่ากิจกรรมของพุทธศาสนิกชนส่วนมากยึดการ ทำบุญ ส่วนในด้านบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนา ท่านว่าโดยผิวเผินจะเห็นว่าพระนี่ไปกันใหญ่ แล้ว ไปยุ่งกับเรื่องของชาวบ้าน ไปยุ่งกับเรื่องการทำงานอาชีพของชาวโลก ถ้าหากจะมองรูปแบบแล้วก็ จะเป็นเช่นนั้น แต่ในเรื่องของศาสนา มีทั้งศาสนธรรมศาสนบุคคล ศาสนพิธี ศาสนวัตถุ มาในรูปแบบ อย่างนี้ วัดจึงเป็นศูนย์รวมของประชาชน วัดจึงเป็นผู้นำวัดจะเอารูปแบบให้กับชาวบ้านในรูปแบบไหน จะแก้ปัญหาชาวบ้านอย่างไร ถ้าวัดนี้ยินดีเพียงว่าชาวบ้านมาทำบุญมากมายก็มีความพอใจว่าเหมมี

^{๒๕} คุณ โทชนันท์, พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๑.

^{๒๖} สนิท ไชยวงศ์คต, ทางเปียงชาวพุทธ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๑๐.

คนเคารพนับถือมากมาย แต่เบื้องหลังของสังคมนั้นเขาอยู่อย่างไร กินอย่างไร เขาแก้ปัญหาหรือยัง ถ้าวัดพอใจในรูปแบบนั้น ไม่มองปัญหาของชาวบ้านคิดแต่ผลประโยชน์ให้ไปตกอยู่กับวัด ฉะนั้นจึงมีคนบ่นอยู่ว่าวัดเจริญนะ มีโบสถ์ มีวิหารสร้างกันเป็นราคาหลายๆ ล้าน อันนี้จะไปโทษใครไม่ได้ไปโทษพระก็ได้ มันก็ด้วยกันญาติโยมทั้งหลายส่งเสริมอย่างนั้น ฉะนั้นเราต้องมองปัญหาของประชาชนโดยตรง^{๒๗}

ตารางที่ ๒.๕ ความสำคัญของการทำบุญ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
คุณ โทจันทร์, (๒๕๔๕, หน้า ๑)	สังคมไทยนิยมการทำบุญบริจาคทานมาก คงได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาที่สอนให้รู้จักเสียสละ ให้ทาน สอนให้เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมและสังสารวัฏ
สนธิ ไชยวงศ์คต, (๒๕๓๔, หน้า ๑๐)	วันสำคัญวันหนึ่งมีสิ่งที่ควรกล่าวถึงอยู่ ๒ อย่าง คือ ๑. กิจกรรมของชาววัด ๒. กิจกรรมของ ชาวบ้าน
พระเทพกวี, (๒๕๓๒, หน้า ๒๒)	บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและจิตใจ โดยท่านตั้งวัตถุประสงค์ในการทำงาน เพื่อให้จำง่ายว่าส่งเสริมกสิกรรม มุ่งสอนอาชีพดำรงศาสนา

๒.๓.๒ หลักการทำบุญในพระพุทธศาสนา

การทำบุญในคำสอนของพระพุทธศาสนา มีหลักการใหญ่ ๆ อยู่ ๓ ประการ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ ๓ จากพระไตรปิฎกภาษาไทยเล่มที่ ๒๕^{๒๘} หรือหลักการทำความดี ๓ ประการ ได้แก่ ประการแรก คือ ทานมัยบุญกิริยาวัตถุ หมายถึง หลักการทำความดีด้วยการให้ทาน แบ่งเป็น ๒ อย่าง คือ อามิสทาน หมายถึง การทำความดีด้วยการแบ่งปันสิ่งของที่มีให้แก่คนอื่น เป็นการให้เพื่อค่าจุนชีวิต ช่วยให้คนอื่นมีที่พึ่งอาศัย ธรรมทาน หมายถึง การแนะนำสั่งสอน ชี้แนะให้ผู้อื่นมีความรู้ความเข้าใจ ให้หลักธรรม หลักความจริง หรือวิชาการต่าง ๆ ที่ช่วยให้คนอื่นสามารถพึ่งตนเองได้ต่อไปในอนาคต

๑. การให้ทาน จะให้อย่างไร ให้แก่ใครหรือให้ผู้ใดจึงจะเป็นประโยชน์มากหรือประโยชน์น้อยนั้น พระพุทธศาสนากำหนดไว้ ๒ อย่าง คือ ปาฏิบุคลิกทาน หมายถึง ทานที่ให้เจาะจงตัวบุคคล หรือให้เฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สังฆทาน หมายถึง ทานที่ถวายแก่สงฆ์ หรือให้แก่บุคคล เป็นส่วนรวม เช่น ถวายสิ่งของแก่พระสงฆ์อย่างเป็นกลาง ๆ ไม่เจาะจงรูปใดรูปหนึ่ง การให้ทาน ๒ อย่าง

^{๒๗} พระเทพกวี, ๗๒ ปี พระเทพกวี วัดป่าดาราภิรมย์ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่, (กรุงเทพมหานคร : ฤทธิศรีการพิมพ์, ๒๕๓๒) หน้า ๒๒.

^{๒๘} มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๔๑๕.

นี้ พระพุทธเจ้าตรัสสรรเสริญการให้สังฆทานว่าเป็นการให้ทานที่ดีเลิศมีผลมากที่สุด การให้ทานเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการทำบุญ ซึ่งจะได้บุญมากหรือน้อยนั้น ได้สรุปหลักเกณฑ์การให้ทานไว้ ดังนี้^{๒๙}

๑.๑ ทายก หมายถึง ตัวแทนให้ทาน มีเจตนาประกอบด้วยเมตตา กรุณา ตั้งใจจะให้ เป็นประโยชน์ แก่ผู้รับอย่างแท้จริง มุ่งเพื่อให้สังคม ร่มเย็นเป็นสุขมั่นคงโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่หวังผลตอบแทน และมีเจตนาที่ประกอบด้วยปัญญา (ความคิดเห็น ความเข้าใจถูกต้อง) จะทำให้ทาน มีผลมาก

๑.๒ ปฏิภาณ หมายถึง ผู้รับ มีคุณความดี มีศีล มีคุณธรรม ทำแต่คุณประโยชน์ ไม่หวังหาลาภ หรือแสวงหาผลประโยชน์ด้วยเจตนาหลอกลวง ไม่เป็นผู้ประพฤตร้าย ทานที่ให้ก็จะมีผลมาก

๑.๓ ไทยธรรม หมายถึง วัตถุ หรือของที่ให้ เป็นของบริสุทธิ์สมควรเป็นของมีประโยชน์ จัดหามาด้วยความตั้งใจตามกำลัง ไม่ใช่ของทิ้งขว้างของนั้นเมื่อให้แล้วจะเป็นประโยชน์ ทานจะมีผลมาก

๒. การให้ทาน เป็นการเตรียมจิตใจให้พร้อมในความดีงามเพื่อก้าวไปสู่การทำบุญอื่นๆ ที่สูงขึ้นทั่วไป การให้ทานแบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ

๒.๑ ให้ทานเพื่ออนุเคราะห์ คือ ช่วยเกื้อหนุนคนตกทุกข์ได้ยาก อดอยากขาดแคลน หรือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้เขามีโอกาสเป็นอยู่และตั้งตัวได้

๒.๒ ให้ทานเพื่อบูชาคุณ คือ ให้เพื่อยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ เช่น พ่อแม่ ครู อาจารย์ พระสงฆ์ ที่จะนำคนก้าวไปในการทำความดีงามและเป็นแบบอย่างแก่สังคม เป็นการสนับสนุน ผู้ที่ทำคุณประโยชน์ให้มีกำลังใจที่จะทำความดีได้ยิ่งขึ้น

๒.๓ ผลของการให้ทาน ได้สรุปจาก พระไตรปิฎกไว้หลายประการนำมาพอเป็นตัวอย่างได้ ดังนี้^{๓๐}

๒.๓.๑ มีชื่อเสียงอันดีงามเป็นที่รักของบุคคลอื่น

๒.๓.๒ มีความมองอาจไม่เก้อเขินเมื่อเข้าสู่สังคม

๒.๓.๓ ไม่หลงกาลละ (ไม่กลัวตายในกาลทุกเมื่อ)

๒.๓.๔ เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ (ไปเกิดบนสวรรค์)

๒.๔ การให้ทานจะมีผลมากหรือเป็นการทำบุญที่ถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักคำสอนมี ๓ ประการ คือ

๒.๔.๑ บุพพเจตนา คือ มีเจตนาก่อนทำ หมายถึง มีความตั้งใจทำความดีด้วยความเลื่อมใสมาแต่ต้น

๒.๔.๒ มุญจเจตนา คือ มีเจตนาขณะทำ หมายถึง ในเวลาให้ทานก็ทำด้วยความตั้งใจจริง

^{๒๙} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม, (กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔.

^{๓๐} สุชีพ ปุญญานุภาพ, พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๑๖ (กรุงเทพมหานคร : มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๕๖๗.

๒.๔.๓ อปราปรเจตนา คือ มีเจตนาสืบเนื่องต่อไป หมายถึง หลังจากให้ทานแล้ว ก็มีความเอิบอิ่มชื่นใจ ที่ได้ทำการให้ระลึกรู้สึกมาเมื่อใดก็มีความดีใจ สุขใจ ไม่เสียดาย แม้ของที่ให้น้อย ไม่มีราคามาก แต่ถ้ามีเจตนาดีงามแรงกล้าทานก็มีผลมาก

ประการที่สอง คือ ศีลมัยบุญกิริยาวัตถุ หมายถึง การทำความดีด้วยการรักษาศีล ศีลที่คฤหัสถ์ควรรักษาเป็นประจำ คือ ศีล ๕ หรือ เบญจศีล หมายถึง การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย

การควบคุมตนไม่ให้ตั้งอยู่ในความเบียดเบียน ได้แก่

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี หมายถึง เว้นจากการฆ่าประทุษร้ายกัน

๒. อทินนาทานา เวรมณี หมายถึง เว้นจากการลัก โกง ละเมิดกรรมสิทธิ์และทำลายทรัพย์สินคนอื่น

๓. กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี หมายถึง เว้นจากการล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักใคร่หวงแหน เช่น ลูกและภรรยาผู้อื่น เป็นต้น

๔. มุสาวามา เวรมณี หมายถึง เว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง

๕. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี หมายถึง เว้นจากน้ำเมา สิ่งเสพติดให้โทษ เพราะเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

ตารางที่ ๒.๖ หลักการทำบุญในพระพุทธศาสนา

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (๒๕๔๐, หน้า ๔๑๕) พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๔๐, หน้า ๑๔)	การทำบุญในคำสอนของพระพุทธศาสนา มีหลักการใหญ่ ๆ อยู่ ๓ ประการ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ ๓ การให้ทาน พระพุทธศาสนากำหนดไว้ ๒ อย่าง คือ ๑. ปาฏิบุคลิกทาน หมายถึง ทานที่ให้เจาะจงตัวบุคคล ๒. สังฆทาน หมายถึง ทานที่ถวายแก่สงฆ์
สุชีพ ปุญญานุภาพ, (๒๕๓๙, หน้า ๕๖๗)	ผลของการให้ทาน ๑. มีชื่อเสียงอันดีงามเป็นที่รักของบุคคลอื่น ๒. มีความมั่งคั่งไม่เก้อเขินเมื่อเข้าสู่สังคม ๓. ไม่หลงกลาละ (ไม่กลัวตายในกาลทุกเมื่อ) ๔. เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ (ไปเกิดบนสวรรค์)

๒.๓.๓ เปรียบเทียบผลที่ได้จากการทำบุญ

ได้อธิบายเปรียบเทียบผลที่ได้จากการทำบุญไว้ ๓ ลักษณะ คือ^{๓๑}

๑. การทำบุญเหมือนอาบน้ำโคลน คือ พวกที่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตแล้วนำมาทำบุญให้ทาน หรือทำบุญเพียงเพื่ออวดอ้างว่าได้ทำบุญ เปรียบเหมือนการอาบน้ำล้างตัวด้วยโคลน เมื่ออาบน้ำเสร็จแล้วโคลนก็ยังติดอยู่

๒. การทำบุญเหมือนอาบน้ำเจือแป้งหอม คือ พวกที่ทำบุญด้วยอุปทาน ยึดมั่นถือมั่นในบุญในสวรรค์ ทำบุญด้วยความคิดอย่างนี้ เหมือนอาบน้ำด้วยแป้งหอมต่าง ๆ เมื่ออาบน้ำเสร็จแล้วเนื้อตัวก็ยังมียังมีแป้งของหอมติดตัวอยู่ไม่สะอาด

๓. การทำบุญเหมือนอาบน้ำสะอาด คือ พวกที่ทำบุญเพื่อจะละความยึดมั่นถือมั่นเพื่อทำให้กิเลสหมดไปจากสันดาน เหมือนอาบน้ำที่สะอาด เมื่อเสร็จแล้วเนื้อตัวก็สะอาดไม่เหลืออะไร ให้ยึดติด

อาจกล่าวได้ว่า บุญในพระพุทธศาสนา หมายถึง หลักคำสอนเกี่ยวกับการทำความดี ทางกาย วาจาและใจ โดยการให้ทานรักษาศีลและฝึกภาวนา หลักคำสอนเรื่องบุญทำหน้าที่จัดระเบียบสังคมให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่เบียดเบียนกันและกันด้วยกายวาจา ซึ่งหลักคำสอนเรื่องบุญถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาความประพฤติของมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คือฝึกให้คนมีคุณธรรม

ตารางที่ ๒.๗ เปรียบเทียบผลที่ได้จากการทำบุญ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
พุทธทาสภิกขุ, (ม.ป.ป., หน้า ๖-๗)	๑. การทำบุญเหมือนอาบน้ำโคลน ๒. การทำบุญเหมือนอาบน้ำเจือแป้งหอม ๓. การทำบุญเหมือนอาบน้ำสะอาด

๒.๓.๔ วิธีการทำบุญในพระพุทธศาสนา

สิ่งที่ได้รับจากการทำความดีทุกอย่าง คือ บุญ บุญเป็นชื่อของความสุข และบุญ คือ ธรรมชาติอย่างหนึ่งที่มีคุณค่ามากและเป็นที่พึงของมนุษย์ มนุษย์จะมีความสุขความเจริญได้ก็ต้องอาศัยบุญทั้งสิ้น บุญเป็นพลังงานชนิดหนึ่งที่ช่วยชำระร่างกาย วาจาและใจของมนุษย์ให้บริสุทธิ์ช่วยให้จิตใจของมนุษย์ลดละกิเลสต่าง ๆ คือ โลภ โกรธ หลง ผู้ใดมีโลภ โกรธ หลง น้อย ผู้นั้นก็จะมีมีความสุขกายสบายใจมากขึ้นตามลำดับ บุญแบ่งได้เป็น ๒ ระยะ คือ บุญช่วงใกล้ ได้แก่ ความดีต่าง ๆ ที่เราทำไว้ในอดีตชาติ จนถึงวันคลอด กล่าวคือ ในอดีตชาติ เราเคยรักษาศีล อาบสังข์ของการรักษาศีลก็จะส่งผลให้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราเคยให้ทานมาก่อน ก็จะทำให้เรามีโภคทรัพย์ใน ชาตินี้ เป็นต้น บุญช่วงใกล้ ได้แก่ ความดีต่าง ๆ ที่เราทำในปัจจุบันชาติ คือ ตั้งแต่เกิดมาจนถึงวันนี้ กล่าวคือ เมื่อเกิดมา

^{๓๑} พุทธทาสภิกขุ, ทำบุญสามแบบ, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ม.ป.ป.), หน้า ๖-๗.

เป็นเด็ก เราก็เป็นเด็กดีเชื่อฟังบิดามารดา ครูอาจารย์ ขยันหมั่นเพียรเรียน หนังสือ ไม่เกียจคร้าน คบเพื่อนดี ก็จะทำให้เราเป็นคนที่มีความสำเร็จในชีวิต^{๓๒}

คุณสมบัติของบุญ มีดังนี้

๑. ขำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดและบริสุทธิ์ได้
๒. นำความสุข ความเจริญ ความก้าวหน้ามาให้
๓. ติดตามตนไปทุกก้าว แม้จะไปเกิดในภพในชาติอื่น
๔. เป็นเฉพาะของตน ใครทำใครได้ โจรลักขโมยไม่ได้
๕. เป็นที่มาแห่งทรัพย์สมบัติทั้งหลาย
๖. เป็นที่มาแห่งทรัพย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ
๗. เป็นปัจจัยให้บรรลุมรรคผลนิพพาน
๘. เป็นเกราะป้องกันภัยในวัฏสงสาร

วิธีทำบุญในพระพุทธศาสนา มีอยู่ ๓ วิธีใหญ่ ๆ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ ๓ ได้แก่^{๓๓}

๑. ทานมัย การให้ทาน

การให้ทานมีวัตถุประสงค์ เพื่อขจัดความตระหนี่ ความโลภในจิตใจของมนุษย์ การให้ทาน หมายถึง การให้ปัน การแบ่งสิ่งต่างๆ ของตน เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ การให้ทานเป็นสิ่งจำเป็นเพราะสัตว์โลกจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัย ซึ่งกันและกัน ส่วนการให้ทานที่มีวัตถุประสงค์อย่างอื่น ได้แก่

๑.๑ การให้ทานเพื่อบูชาคุณ เช่น การถวายเป็นสังฆทานแด่พระภิกษุสงฆ์และการให้ สิ่งของแก่คุณพ่อคุณแม่

๑.๒ การให้ทานเพื่อการสงเคราะห์ เช่น การให้สิ่งของแก่สามีหรือภรรยา เพื่อนสนิท มิตรสหาย

๑.๓ การให้ทานเพื่ออนุเคราะห์ เช่น การให้สิ่งของเพื่อช่วยเหลือคนยากจน อนุเคราะห์ที่พึ่ง

๑.๔ การให้ทานเพื่อทำบุญ เช่น การที่เอาสิ่งของไปให้แก่บุคคล เพื่อให้เขาทำประโยชน์ให้การให้ทานมี ๔ ประเภท คือ

๑. อามิสทาน ได้แก่ การให้วัตถุสิ่งของต่าง ๆ
๒. วิद्याทาน ได้แก่ การให้ความรู้ทางโลกแก่ผู้อื่น
๓. ธรรมทาน ได้แก่ การให้ความรู้ทางธรรม
๔. อภัยทาน ได้แก่ การให้อภัยซึ่งกันและกัน

นอกเหนือจากทาน ๔ ประเภท นี้แล้ว ยังมีการให้ประเภทอื่นอีก เช่น การช่วยเหลือบุคคล อื่นในกิจการอันชอบ มีการชวนช่วยเหลือกิจการงานของวัด และของอาจารย์ ช่วยเหลือ

^{๓๒} สุชีพ ปุณฺณานุภาพ, พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๑๖ (กรุงเทพมหานคร : มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๑๗๔.

^{๓๓} พระธรรมวิมลโมลี, ระเบียบวิธีปฏิบัติของชาวพุทธ, (กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, ๒๕๓๔), หน้า ๔๐-๔๕.

เพื่อนฝูงที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือเมื่อเพื่อนฝูงมีงานบุญ เราก็ชวนช่วยช่วยเหลือจัดเป็นทานอย่างหนึ่งเหมือนกันเรียกว่า เวียจจัมมัย แปลว่า บุญที่สำเร็จด้วยการชวนช่วย ช่วยเหลือในกิจการอันชอบ กิจการต่างๆ ที่เราช่วยนี้ต้องชอบด้วยกฎหมาย ชอบด้วยประเพณีและชอบด้วยธรรม

ประเภทของการให้ทานที่กล่าวมาแล้วนั้น การให้ธรรมเป็นทานชนะการให้ทั้งปวง (สพทาน ธรรมทาน ชินาติ) ทั้งนี้ เนื่องจากการให้ทานอย่างอื่นๆ มีประโยชน์เฉพาะหน้าหรือมีประโยชน์ในชาตินี้เท่านั้น แต่ธรรมทานเป็นทานมีคุณประโยชน์ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

วัตถุที่ควรให้ทาน วัตถุที่ควรให้ทาน ควรเนื่องด้วยปัจจัย ๔ คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหารยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ซึ่งพอจะแยกย่อยออกเป็น ๑๐ ประการ คือ ข้าว (หรืออาหารที่เหมาะสม) น้ำ (ยกเว้น น้ำเมา) ผ้า ยานพาหนะ ดอกไม้ของหอมต่าง ๆ เช่น ธูป ยารักษาโรค ที่นอนต่าง ๆ และที่พัก ประทีป เช่น น้ำมัน ไฟฟ้า

วัตถุที่ไม่ควรให้ทาน

วัตถุที่ไม่ควรให้ทาน หรือถ้าให้ทานแล้วไม่ได้บุญ ได้แก่ สุรา ยาเสพติด อาวุธ มหรสพ ภาพลามกและสัตว์เพศตรงข้าม การทำทานที่จะทำให้ได้บุญมากๆ ต้องถึงพร้อมด้วยองค์ประกอบ ๓ คือ

๑. วัตถุบริสุทธิ์ ของที่จะทำทานจะต้องเป็นของที่ตนได้มาโดยสุจริตไม่ได้คดโกงหรือเบียดเบียนคนอื่นมา

๒. เจตนาบริสุทธิ์ คือมีเจตนาเพื่อขจัดความตระหนี่ของตน และผู้ให้ทานจะต้องตั้ง เจตนาให้ได้รับประโยชน์จากการให้ทาน ไม่ใช่ทำบุญเอาหน้าเอาชื่อเสียง และผู้ให้ทานจะต้องตั้ง เจตนาให้บริสุทธิ์ ทั้ง ๓ ขณะ คือ ก่อนให้ทานก็มีจิตเลื่อมใสศรัทธา เต็มใจที่จะทำบุญนั้นๆ ขณะให้ ทานก็ให้ด้วยจิตใจเบิกบาน และหลังให้ทานก็มีจิตใจแช่มชื่นไม่นึกเสียดายสิ่งที่ให้ไปแล้ว

๓. บุคคลบริสุทธิ์ คือ ผู้รับทานเป็นผู้บริสุทธิ์ มีความสงบ ระวัง มีกายวาจาเรียบร้อย ตั้งใจประพฤติธรรม ผู้ให้ทานต้องเป็นผู้มีศีล อย่างน้อยก็มีศีล ๕ ก็จะทำให้การให้ทานเกิดบุญกุศลเต็มที่ใน ทักขิณาวีถังสูตร พระพุทธเจ้าทรงแสดงอนิสสงส์ของทานไว้ว่า

๓.๑ ให้ทานแก่สัตว์เดรัจฉาน ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้แก่มนุษย์ทุกศีลเพียงครั้งเดียว

๓.๒ ให้ทานแก่มนุษย์ทุกศีล ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้แก่ฆราวาสมีศีลเพียงครั้งเดียว

๓.๓ ให้ทานแก่ฆราวาสมีศีล ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้แก่สามเณร เพียงครั้งเดียว

๓.๔ ให้ทานแก่สามเณรบวชใหม่ ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้แก่พระภิกษุบวชใหม่เพียงครั้งเดียว

๓.๕ ให้ทานแก่พระภิกษุบวชใหม่ ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้แก่พระโสดาบันเพียงครั้งเดียว

๓.๖ ให้ทานแก่พระโสดาบัน ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้แก่พระสกาคามีเพียงครั้งเดียว

๓.๗ ให้ทานแก่พระสกาคามี ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้แก่พระอนาคามีเพียงครั้งเดียว

๓.๘ ให้ทานแก่พระอนาคามี ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้แก่พระอรหันต์เพียงครั้งเดียว

๓.๙ ให้ทานแก่พระอรหันต์ ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้แก่พระปัจเจกพุทธเจ้าเพียงครั้งเดียว

๓.๑๐ ให้ทานแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้แก่พระพุทธเจ้าเพียงครั้งเดียว

๓.๑๑ ให้ทานแก่พระพุทธเจ้า ๑๐๐ ครั้ง มีผลน้อยกว่าให้ทานแก่สงฆ์เพียงครั้งเดียวแสดงว่า ทรงเน้นการให้ทานใน “การสงฆ์” เป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นปัจจุบันเราจึงนิยมให้ ทานแบบ “สังฆทาน” ซึ่งมีอนิสสงส์มากกว่า

ตารางที่ ๒.๘ วิธีการทำบุญในพระพุทธศาสนา

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
สุชีพ ปุญญานุภาพ, (๒๕๓๙, หน้า ๑๗๔)	สิ่งที่ได้รับจากการทำความดีทุกอย่าง คือ บุญ บุญเป็นชื่อของความสุก และบุญ คือ ธรรมชาติอย่างหนึ่งที่มีคุณค่ามาก และเป็นที่พักของมนุษย์
ธงชัย สันติวงษ์, (๒๕๔๕, หน้า ๕๗-๕๘)	วิธีทำบุญในพระพุทธศาสนา มีอยู่ ๓ วิธีใหญ่ ๆ เรียกว่า บุญ กิริยาวัตถุ ๓

๒.๓.๕. ความเชื่อเรื่องการทำบุญ

ได้ให้เหตุผลถึงความเชื่อเรื่องการทำบุญต่างๆ ว่า อย่างความเชื่อที่ว่าตักบาตรพระอย่าลืมถวายน้ำด้วย ถ้วยน้ำตายไปแล้วจะไม่มีน้ำดื่ม หรืออยากให้ บุญนี้ไปถึงผู้ล่วงลับไปแล้ว จะได้ไม่หิวโหย ท่านว่านั่นก็เป็นความเชื่อในระยะ ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา^{๓๔} อันนี้ก็เกิดจากเสียงเล่าลือกัน คนที่ตายไปแล้วพบว่าตัวเองไม่มีน้ำกิน เกิดความหิวโหย อันนี้เป็นความเชื่อ แต่ที่จริงแล้วการทำบุญทางพุทธศาสนานี้ไม่เหมือนการทำงเด็ก การทำงเด็กมีการเผา เงินเผากระดาด เพราะเชื่อว่าผู้ตายจะได้รับสิ่งเหล่านั้นในภพหน้าด้วย แต่พุทธศาสนาไม่ได้เชื่อ อย่างนั้นการทำบุญของพระพุทธศาสนานี้ สิ่งสำคัญอยู่ที่การทำบุญด้วยใจบริสุทธิ์และเป็นกุศล ขณะเดียวกันวัตถุที่เราให้ก็เป็นประโยชน์แก่ผู้รับ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นน้ำหลายครั้งสิ่งที่เราถวายพระกลับมากเกินความต้องการหรือเกินความจำเป็นของท่าน ในแง่การทำบุญก็มีอันสงส์ไม่เต็มที่ การทำบุญที่ได้อันสงส์มากต้องเป็นการถวายของที่ เป็นประโยชน์แก่ผู้รับความเชื่อเรื่องการถวายสังฆทาน เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ เพื่อเป็นการตัดกรรม ถือว่าเป็นการทำบุญหรือเปล่า อันนี้ก็เป็นการทำบุญได้เหมือนกัน เป็นการมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่เราสนับสนุนซึ่งได้ล่วงลับไป แต่ว่าการทำบุญอย่างนี้เราต้องพิจารณาว่าเหมาะกับโอกาสหรือ เหมาะกับผู้รับหรือเปล่า แล้วก็ต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของการทำบุญแต่ละอย่าง เช่น การถวาย สังฆทาน สังฆทานก็ต้องถวายแก่หมู่สงฆ์ วัตถุประสงค์ของการมีสังฆทานก็คือเพื่อประโยชน์แก่ หมู่พระสงฆ์ ไม่ได้มุ่งประโยชน์แก่ผู้ให้ ทั้งไม่ได้มุ่งเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ใครที่นอกเหนือจากสงฆ์ หรือส่วนรวมการทำบุญเพื่อตัดกรรมหรือสะเดาะเคราะห์ ก็เกิดจากความเชื่อได้ว่าเคยทำไม่ดีกับ ผู้อื่นที่เป็นเจ้ากรรมนายเวร ความเชื่อนี้มีอิทธิพลมาก ถ้าเราต้องการที่จะลดทอนผลแห่งกรรมที่เรา ได้กระทำให้เราก็สร้างความดี จากการศึกษา^{๓๕} ผู้วิจัยได้สรุปว่า การทำบุญ ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญเนื่องในโอกาสใด ๆ ก็ถือเป็นการทำบุญทั้งสิ้น เพียงแต่ว่าการทำบุญเราต้องทำด้วยจิตใจที่ปราศจากอคติใดๆ โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นว่านอกเหนือจากหลักการความเชื่อในการทำบุญนี้ ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีก ที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำบุญของพุทธศาสนิกชนประชาชนที่เดินทางมาทำบุญที่วัดพุทธน้อม

^{๓๔} พระชาย วรรณโม, ฉลาดทำบุญ, (กรุงเทพมหานคร : เม็ดทราย, ๒๕๔๔), หน้า ๒๑.

ตารางที่ ๒.๙ ความเชื่อเรื่องการทำบุญ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
พระชาย วรธมโม, (๒๕๔๔, หน้า ๒๑)	ได้ให้เหตุผลถึงความเชื่อเรื่องการทำบุญต่างๆ ว่า อย่างความเชื่อที่ว่าตักบาตรพระอย่าลืมถวายน้ำด้วย กลัวตายไปแล้วจะไม่มีน้ำดื่ม

๒.๔ หลักพุทธธรรม

ความหมายของหลักพุทธธรรม

พุทธธรรม ว่าหมายถึง “ธรรมของพระพุทธเจ้า, พระคุณสมบัติของพระพุทธเจ้า..ธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ คือ สติปัฏฐาน ๔ ฯลฯ มรรคมีองค์ ๘ ชั้น ปัจจย ๒๔ เป็นอาทิ”^{๓๕} พุทธธรรม จึงหมายถึงคำสอนของ พระพุทธเจ้าเป็นคำสอนที่มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลทุกประเภททั้งบรรพชิต (นักบวช) และ คฤหัสถ์ (ผู้ครองเรือน) คือครอบคลุมสังคมทั้งหมด เริ่มต้นพุทธธรรมแสดงให้เห็นธรรมชาติที่แท้จริง ของชีวิตมนุษย์เท่าที่ปรากฏในปัจจุบันโดยไม่สนใจที่จะแสวงหาคำตอบทางอภิปรายอันเกี่ยวกับความเป็นมาของชีวิตมนุษย์ก่อนหน้านี้เกินกว่าความจำเป็นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการ แก้ปัญหาชีวิตหรือการดับทุกข์อันเป็นจุดหมายของชีวิต^{๓๖} เมื่อพุทธธรรมแสดงชีวิตตามสภาพที่ เป็นไปตามธรรมชาติเป็นทุกข์เป็นความจริงที่จะต้องยอมรับแล้วค้นหาสาเหตุของความทุกข์ คือตัว ปัญหาอันเกิดจากความไม่รู้ ไม่เข้าใจในชีวิตที่เรียกว่า อวิชชา ขึ้นต่อไปก็เป็นการแสวงหาจุดหมาย ของการดำรงชีวิตคือความสุข พุทธธรรมแบ่งความสุขออกเป็น ๒ ประเภท คือ โลกยสุข และ โลกุตตรสุข พุทธธรรมให้ความสำคัญแก่ความสุขทั้งสองประเภท คือ ในด้านโลกยสุขนั้นเห็นความสำคัญและได้แสดงประโยชน์ในปัจจุบันหรือความสุขที่มนุษย์ควรแสวงหา ส่วนโลกุตตรสุข เป็นความสุขที่สูงสุดเหนือกว่าโลกยสุข คือพระนิพพาน ดังนี้

หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ฝ่ายเถรวาททั้งหมด จัดเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ ๒ ประเภท คือ

(๑) โลกียธรรม ธรรมอันเป็นวิสัยของโลก เป็นธรรมที่ปุถุชนและกัลยาณชน ทั้งหลายจะพึงรู้และปฏิบัติ เช่น เบญจศีล เบญจธรรม อิทธิบาท ๔ สปัจริยธรรม ๗ อบายมุข ๔ เป็นต้นซึ่งเป็นธรรมอันเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ชาวโลกผู้หวังความสุขในโลกียวิสัยเป็นคำสอนใน ระดับสมมติสัจจะ

^{๓๕} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์**, ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๖๑-๑๖๒.

^{๓๖} พระเทพเวที (ป.อ.ปยุตโต), **หลักพุทธธรรมของคนรุ่นใหม่**, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๒๗), หน้า ๓๓.

(๒) โลกุตตรธรรม ธรรมอันพ้นวิสัยของโลก เป็นธรรมชั้นสูงพ้นขีดชั้นของโลก เป็น ธรรมที่พระอริยบุคคลตั้งแต่พระโสดาบันเป็นต้นจะพึงรู้และปฏิบัติได้แก่ธรรม ๕ ประการ คือ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ธรรมในระดับนี้สามารถกำจัดทุกข์ได้อย่างสิ้นเชิง เป็นคำสอนในระดับปรมาตมสัจจะ^{๓๗}

พระพุทธเจ้าตรัสรู้พระธรรม ก็คือ การที่ได้ทรงค้นพบกฎธรรมดาของโลก ที่ทำให้ ออกไป หรือให้พ้นไปจากความทุกข์ทั้งปวงได้ ธรรม ที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบนั้น คำว่า ค้นพบ หมายถึง ธรรมเป็นสิ่งที่มียู่เดิม มีมาก่อน ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมพระพุทธองค์ แต่เป็นธรรมชาติที่ เกิดขึ้นก่อนที่พระพุทธองค์จะตรัสรู้ อาจพอล่าวได้ว่า การเรียนรู้ ธรรม ก็คือการรับรู้ธรรมดาโลก เรียนรู้สิ่งที่ เป็นปกติที่มีบ่อเกิดที่มาจากมาอย่างไร และไปอย่างไร กล่าวอีกนัยหนึ่ง พุทธธรรม ก็คือ ธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบกฎธรรมดาที่เป็นไปในชีวิตของคน ว่าคนประสบผลต่างๆ ในชีวิต อย่างนี้ เพราะเหตุอย่างนี้ หรือเพราะทำเหตุอย่างนี้จึงได้รับผลอย่างนี้ พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้กฎ ธรรมดา เหล่านี้ทั้งหมด จึงมีคำเรียกพระนามว่า พระสัพพัญญู แปลว่า ผู้รู้สิ่งทั้งปวง

พุทธธรรมมีหลักการว่า ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้นหรือไม่ก็ตาม ความจริงก็ดำรงอยู่ ตามธรรมดาของมันเป็นกลางๆ พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้คือ ค้นพบความจริงนั้นแล้วนำมา เปิดเผย ไว้ สารของความจริงนี้ก็คือ ความเป็นไปตาม) ธรรมดาแห่งเหตุปัจจัย หรือกระบวนการ แห่งเหตุปัจจัย ผู้ที่มองสิ่งทั้งหลายตามที่มันเป็น ไม่ใช่มองตามที่ตนอยากหรือไม่อยากให้มันเป็น จึงจะเข้าใจความจริงที่เป็นกลางนี้ได้ เมื่อเข้าใจธรรมที่เป็นกลางนี้แล้ว ก็ย่อมมองเห็นความจริง อย่างกว้างๆ ครอบคลุมทั่วไปทั้งหมด มีทัศนะเปิดกว้าง หลุดพ้นเป็นอิสระอย่างแท้จริง โดยหลุด พ้นทั้งทางจิต คือ จิตหลุดพ้นจากสิ่งบีบคั้นครอบงำที่เรียกว่ากิเลสและความทุกข์ กลายเป็นจิตที่ ปลอดโปร่ง เบิกบาน เป็นสุข และด้านปัญญา คือ หลุดพ้นด้วยรู้เท่าทันธรรมดา แล้วมองเห็นตัว ความจริงที่ล้วนๆบริสุทธิ์ ไม่มีกิเลสเคลือบแคลงหรือทำให้เอนเอียงและรู้ชัดแจ้งที่ความจริงโดยตรง ไม่ต้องรู้ผ่านใครๆ หรือรู้ตามที่ใครบอกอีกต่อไป

พุทธธรรมมีคำแปลและมี ความหมายอย่าง เช่น แปลว่า ธรรมของพระพุทธเจ้า ในกรณีเช่นนี้หมายถึงคำสั่งสอนของ พระพุทธเจ้า เพราะเหตุนี้จึงได้แก่พระปริยัติธรรมโดยตรง ถ้าหากจะแปลคำว่า พุทธธรรม ว่าเป็น ธรรมที่จะทำให้เรากลายเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว คำว่า พุทธธรรม ย่อมจะหมายถึงการประพฤติ ปฏิบัติประเภทหนึ่ง^{๓๘}

พุทธธรรม หมายถึง บรมสัจจะ หรือความจริงอันประเสริฐเกี่ยวกับโลกและชีวิตที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบและนำมาสั่งสอน เพื่อ ประโยชน์ เพื่อความสุขของมวลมนุษยชาติ และกล่าวว่า พุทธธรรมเป็นอกาลิก คือ ไม่ขึ้นต่อ กาลเวลา ทนสมัยเสมอ เป็นประโยชน์ต่อคนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกชั้น ไม่ว่าผู้ครองเรือนหรือผู้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่ยังเกี่ยวข้องกับโลก ติดอยู่ในวัฏฏะซึ่งเรียกว่าระดับโลกียะและยังเหมาะสมอย่าง ยิ่งแก่ผู้มุ่งสู่ความหลุดพ้นที่เรียกว่าระดับโลกุตระโดยสละ

^{๓๗} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, หน้า ๒๖๑.

^{๓๘} พุทธศาสนิกฯ, ชุมชนปาฐกถาชุดพุทธธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : หจก.เอมี เทรด , ๒๕๔๐), หน้า ๒.

เรือนอกบวช พุทธธรรมจึงมีคุณค่า สำหรับมนุษยชาติโดยถ้วนหน้าตามระดับสติปัญญา ตามอัตภาพของบุคคล ทำให้เกิดความสุข ความเจริญ และความงอกงามในชีวิต^{๓๙}

ความหมายของธรรมหรือหลักธรรม ๖ ประการ คือ

- (๑) คุณากรบ่อเกิดแห่งคุณงามความดี
- (๒) คำสอนของพระบรมพุทธเจ้า
- (๓) สิ่งที่ทรงผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในทางที่ชั่ว
- (๔) ระบบการปฏิบัติที่ถูกต้องทุกขั้นตอนเพื่อไถ่ถอนความป่าเถื่อนจากสันดานคน
- (๕) พระรอด
- (๖) หน้าที่^{๔๐}

นอกจากนี้ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ยังได้กล่าวถึงลักษณะของพุทธธรรม ไว้ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้^{๔๑}

(๑) คำสอนเป็นกลาง ปฏิบัติสายกลาง หรือลักษณะที่เป็นสายกลาง ไม่สุดโต่ง ในทางความคิดหรือสุดโต่งในทางปฏิบัติตน เห็นความสำคัญทางด้านจิตใจ และทางด้านร่างกาย ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ได้ จึงวางข้อปฏิบัติที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา แปลว่า ทางสายกลาง หรือ ข้อปฏิบัติที่เป็นสายกลาง (มรรคมรรค ๘) คือความพอดีและทักษะเกี่ยวกับ สัจธรรม ก็เป็น กลาง ความจริงที่เป็นกลาง ตามเหตุปัจจัยไม่ขึ้นกับใคร (เรียกว่า ปฏิจจสมุปบาท)

(๒) พุทธธรรมมีหลักการเป็นสากล หรือ สอนหลักความจริงที่เป็นสากล ความจริง เป็นสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ คือธรรมดาของสิ่งทั้งหลายเป็นเช่นนั้นเอง เรียกว่าเป็นกฎธรรมชาติ ในทางปฏิบัติสอนให้คนมีเมตตากรุณาอย่างเป็นสากล ชาวพุทธต้องมีความเมตตากรุณาต่อสรรพ สัตว์ทั่วกันหมดไม่เลือกพวกเขาพวกใคร

(๓) พุทธธรรมให้ความสำคัญของสาระ (ธรรม) และรูปแบบ (วินัย) ธรรมวินัยจึง เป็นชื่อหนึ่งของพุทธศาสนา ต้องมีทั้งสองอย่าง ธรรมเป็นหลักความจริง ซึ่งมีอยู่แล้วตามธรรมดา ของมัน และเป็นที่ผู้ศึกษาปฏิบัติสามารถเข้าถึงได้ ส่วนวินัย เป็นกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กติกา หรือ ข้อบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อให้คนในสังคมประพฤติปฏิบัติ เพื่อความเจริญ และความสงบสุข วินัย เปรียบได้กับศีล เช่นศีล ๕ เป็นต้น

(๔) พุทธธรรมสอนหลักกรรม พระพุทธศาสนายึดเอาการกระทำหรือความ ประพฤติเป็นเครื่องจำแนกคน ไม่แบ่งแยกด้วยชาติกำเนิด ผิวพรรณ เน้นการรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ไม่ขัดทอดสิ่งภายนอก มีการสำรวจตนเองเป็นเบื้องต้นก่อน นอกจากนี้สอนหลัก กรรมให้รู้จักพึ่งตนเอง

^{๓๙} มั่นเกียรติ โกศลนิรติวงศ์, **ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาพุทธธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาส์, ๒๕๕๑), หน้า ๒๘-๒๙.

^{๔๐} คุณ โทชน์, **พุทธศาสนากับชีวิตประจำวัน**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนส โตร์, ๒๕๓๗), หน้า ๑๒.

^{๔๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **รู้หลักก่อนแล้วศึกษาให้ได้ผล**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๗), หน้า ๗.

ไม่ฝากไว้กับโชคชะตา กรรมสอนคู่กับความเพียร ความสำเร็จเกิดขึ้นได้ จากความเพียร และจากการกระทำตามทางของเหตุและผล

(๕) สอนให้มองความจริงโดยแยกแยะจำแนกครบทุกด้านทุกมุม ตัวอย่างเช่น มีผู้ถามเรื่อง การพูดว่าสิ่งใดควรพูด สิ่งใดไม่ควรพูด พระพุทธองค์ตรัสแยกแยะให้ฟังว่า “วาจาใดไม่จริง ไม่เป็นประโยชน์ ไม่ถูกใจผู้ฟัง พระองค์ไม่ตรัส วาจาใดเป็นคำจริง ไม่เป็นประโยชน์ ไม่ถูกใจ ผู้ฟัง พระองค์ไม่ตรัส วาจาใดเป็นคำจริง เป็นประโยชน์ ไม่ถูกใจผู้ฟัง พระองค์เลือกกาลที่จะตรัส วาจาใดไม่จริง ไม่เป็นประโยชน์ ถูกใจผู้ฟัง พระองค์ไม่ตรัส วาจาใดเป็นคำจริง ไม่เป็นประโยชน์ ถูกใจผู้ฟัง พระองค์ไม่ตรัส และวาจาใดเป็นคำจริง เป็นประโยชน์ ถูกใจผู้ฟัง พระองค์เลือกกาลที่จะตรัส” ลักษณะท่าทีของการสนองตอบหรือปฏิกิริยาต่อสิ่งทั้งหลายแบบชาวพุทธ ต้องมองอย่าง วิเคราะห์ แยกแยะ จำแนก แจกแจง ครบทุกด้าน

(๖) หลักการสำคัญของพุทธศาสนา คือ มุ่งอิสรภาพ ดังพุทธพจน์ว่า “มหาสมุทร แม้จะกว้างใหญ่เพียงใดก็ตาม แต่น้ำในมหาสมุทรที่มากมายนั้น มีรสเดียวคือรสเค็มฉ่ำฉ่ำใด ธรรม วินัยของพระองค์ที่สอนไว้มากมาย ทั้งหมดก็มีรสเดียว คือวิมุติรส ได้แก่ ความหลุดพ้นจากทุกข์และปวงกิเลสฉนั้นนั้น

(๗) เป็นศาสนาแห่งปัญญา ดังพุทธพจน์ว่า “ธรรมทั้งหลายทั้งปวงมีปัญญา เป็นยอดเยี่ยม” หลักปัญญาสำคัญ เพราะปัญญาเป็นตัวตัดสินในการเข้าถึงจุดหมายของ พระพุทธศาสนา โดยให้ความสำคัญแก่ศรัทธา ศีล สมาธิ ว่าเป็นปัจจัยที่ขาดไม่ได้เพื่อเข้าถึง จุดหมาย โดยมีปัญญาเป็นตัวตัดสินสูงสุด นั่นคือ ศรัทธา ก็ขาดปัญญาไม่ได้ ศีล ก็เพื่อ ประคับประคองจนเกิดปัญญา สมาธิ ก็ต้องนำไปสู่ปัญญา มิฉะนั้นจะหลงผิด หลงทาง ปัญญาจึง เป็นคุณธรรมสำคัญ เป็นเอก ปัญญาในขั้นสูงสุดคือปัญญาในขั้นที่รู้เท่าทันสังขารธรรม เรียกว่า วิปัสสนาปัญญา

(๘) สอนหลักอนัตตา พระพุทธศาสนาประกาศหลักสำคัญเกี่ยวกับความจริงของ สิ่งทั้งหลายหรือของสภาวะธรรมต่างๆ คือ หลักอนัตตา เป็นหลักใหม่ที่โลกไม่เคยค้นพบมาก่อน ความยึดติดในอัตตาหรือตัวตนเป็นสิ่งฝังลึกแนบแน่นในจิตใจมนุษย์ แต่แท้จริงผู้มีปัญญาเห็นว่า สิ่งทั้งหลายที่ดำรงอยู่เป็นไปตามธรรมดาของมัน ไม่มีใครเป็นเจ้าของ ไม่สามารถบังคับให้เป็นไป ตามใจปรารถนาได้เลย

(๙) การมีทัศนคติที่มองสิ่งทั้งหลายตามความสัมพันธ์แห่งเหตุและปัจจัย เชื่อมโยงกัน อิงอาศัยกันเป็นไปตามธรรมดาแห่งเหตุปัจจัยนั่นเอง

(๑๐) ยืนยันในศักยภาพสูงสุดของมนุษย์ เชื่อว่ามนุษย์ประเสริฐด้วยการฝึกฝน พัฒนา เมื่อพัฒนาแล้วก็เป็นผู้ประเสริฐสุด ดังพุทธพจน์ว่า ผู้ที่ฝึกแล้วเป็นผู้ประเสริฐสุดในหมู่ มนุษย์ (ทนต์เสฏฐิ มนุสเสสุ) และเมื่อฝึกดีแล้วมนุษย์ก็จะประเสริฐกว่าเทพทั้งหลาย พระพุทธ องค์ฝึกพระองค์ดีแล้ว แม้เทพทั้งหลายก็น้อมนมัสการ

(๑๑) เป็นศาสนาแห่งการศึกษา นำเอาการศึกษาเข้ามาเป็นสาระสำคัญ เป็นเนื้อแท้ของการดำเนินชีวิต หลักปฏิบัติทั้งหมดในพระพุทธศาสนาเรียกว่า มรรค หมายถึง ทางดำเนิน ชีวิต ดังนั้นวิถีชีวิตของชาวพุทธ คือ การดำเนินชีวิตตามมรรคมีองค์ ๘ เรียกย่อว่า ศีล สมาธิ ปัญญา หรือไตรสิกขา ในที่สุดจะบรรลุจุดหมายแห่งชีวิตที่ดีงาม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

(๑๒) ให้ความสำคัญทั้งแก่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในได้แก่ โยนิโสมนสิการ คือ การคิดใคร่ครวญในธรรมโดยแยบคาย ลึกซึ้ง อย่างผู้มีปัญญา คือ รู้จักคิด คิด เป็น ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กัลยาณมิตรที่ดี มีครูอาจารย์ที่ดี มีพ่อแม่ที่ดี ให้ความรู้ที่ถูกต้อง เป็น ตัวอย่างที่ดี มีแหล่งความรู้ มีสื่อมวลชนที่ให้อภัยปัญญา

(๑๓) สอนให้ตื่นตัวด้วยความไม่ประมาท พระพุทธเจ้าทรงเน้นย้ำ อปปมาทธรรม หรือ ความไม่ประมาท ถึงกับตรัสเป็นปัจฉิมวาจา คือ พระดำรัสสุดท้ายก่อนจะปรินิพพาน ว่า “สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา เธอทั้งหลายจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด”

(๑๔) สอนให้เห็นทุกข์ แต่เป็นสุข นั่นคือพระพุทธศาสนาสอนให้มองเห็นความ ทุกข์ แต่ให้ปฏิบัติด้วยความสุข ทุกข์ สอนไว้ในหลักไตรสิกขา คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา และทุกข์ ในหลักอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) เมื่อความทุกข์มีอยู่จริง พระพุทธศาสนาก็สอนให้ เผชิญหน้าความทุกข์นั้นไม่เลี้ยวหนี แต่ให้มองดูทุกข์นั้นด้วยความรู้เท่าทัน จึงทำให้มีจิตใจปลอด โปร่ง เป็นอิสระ มีปัญญา ไม่ถูกทุกข์บีบคั้น

(๑๕) มุ่งประโยชน์สุขเพื่อมวลชน พระพุทธเจ้าทรงตรัสหลักนี้เสมอ เมื่อเริ่ม ประกาศพระศาสนา ทรงตรัสแก่ภิกษุว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงจาริกไป เพื่อประโยชน์ เกื้อกูลแก่ชนทั้งหลาย เพื่อความสุขแก่ชนทั้งหลาย เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก” ดังนั้นการดำเนินชีวิต ของชาวพุทธทั้งหลายจึงควรดำเนินตามพระดำรัสนี้คือ การทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและแก่สังคม เมื่อ ทำความเข้าใจหลักพุทธธรรมที่สำคัญดังกล่าวแล้ว จะทำให้สามารถเข้าใจแนวทางการดำเนินชีวิต ตามแบบวิถีพุทธ ได้กระจ่างชัดเจนนยิ่งขึ้น^{๔๒}

สรุปว่า พุทธธรรม หมายถึงหลักธรรมที่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและเป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หรือหลักคำสอนอันเป็นแนวทางที่จะทำให้นุชนมีความประพฤติดี ปฏิบัติชอบ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตารางที่ ๒.๑๐ ความหมายของหลักพุทธธรรม

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), (๒๕๔๖, หน้า ๑๖๑-๑๖๒)	พุทธธรรม ว่าหมายถึง “ธรรมของพระพุทธเจ้า, พระคุณสมบัติของพระพุทธเจ้า..ธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ คือ สติปัญญา ๔ ฯลฯ มรรคมรรค ๘ ขั้น ปัจจัย ๒๔
พระเทพเวที (ป.อ.ปยุตโต), (๒๕๔๗, หน้า ๓๓)	พุทธธรรม จึงหมายถึงคำสอนของ พระพุทธเจ้าเป็นคำสอนที่มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลทุกประเภททั้งบรรพชิต (นักบวช) และคฤหัสถ์ (ผู้ครองเรือน) คือครอบคลุมสังคมทั้งหมด

^{๔๒} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), รู้หลักก่อนแล้วศึกษาให้ได้ผล, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๗), หน้า ๗.

ตารางที่ ๒.๑๐ ความหมายของหลักพุทธธรรม (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), (๒๕๔๗, หน้า ๒๖๑)	หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าจัดเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ ๒ ประเภท คือ (๑) โลกียธรรม ธรรมอันเป็นวิสัยของโลก (๒) โลกุตตรธรรม ธรรมอันพ้นวิสัยของโลก
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), (๒๕๔๗, หน้า ๒๖๑)	พระพุทธเจ้าตรัสรู้พระธรรม ก็คือ การที่ได้ทรงค้นพบกฎธรรมดาของโลกร ที่ทำให้ ออกไป หรือให้พ้นไปจากความทุกข์ทั้งปวงได้ ธรรม ที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบนั้น คำว่า ค้นพบ หมายถึง ธรรม เป็นสิ่งที่มีอยู่เดิม มีมาก่อน ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมพระพุทธองค์ แต่เป็น ธรรมชาติที่ เกิดขึ้นก่อนที่พระพุทธองค์จะตรัสรู้
พุทธทาสภิกขุ, (๒๕๔๐, หน้า ๒) มันเกียรติ โกศลนิรติวงษ์, (๒๕๔๑, หน้า ๒๘-๒๙)	พุทธธรรมมีค่าแปลและมี ความหมายอย่าง เช่น แปลว่า ธรรมของ พระพุทธเจ้า ในกรณีเช่นนี้หมายถึงคำสั่งสอนของ พระพุทธเจ้า พุทธธรรม หมายถึง บรมสัจจะ หรือความจริงอันประเสริฐเกี่ยวกับ โลกและชีวิตที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบและนำมาสั่งสอน เพื่อ ประโยชน์ เพื่อความสุขของมวลมนุษยชาติ
คุณ โทจันทร์, (๒๕๓๗, หน้า ๑๒)	ความหมายของธรรมหรือหลักธรรม ๖ ประการ คือ (๑) คุณากรบ่อเกิดแห่งคุณงามความดี (๒) คำสอนของพระบรมพุทธเจ้า (๓) สิ่ง ที่ทรงปฏิบัติไม่ให้เกิดไปในทางที่ชั่ว (๔) ระบบการปฏิบัติที่ถูกต้อง ทุกขั้นตอนเพื่อไถ่ถอนความป่าเถื่อนจากสันดานคน (๕) พระรอด (๖) หน้าที
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), (๒๕๕๗, หน้า ๗)	๑. คำสอนเป็นกลาง ๒. พุทธธรรมมีหลักการเป็นสากล ๓. พุทธ ธรรมให้ความสำคัญของสาระ ๔. พุทธธรรมสอนหลักกรรม ๕. สอนให้มองความจริงโดยแยกแยะจำแนกครบทุกด้านทุกมุม ๖. หลักการสำคัญของพุทธศาสนา คือ มุ่งอิสรภาพ ๗. เป็นศาสนา แห่งปัญญา ๘. สอนหลักอนัตตา ๙. การมีทัศนคติที่มองสิ่งทั้งหลาย ตามความสัมพันธ์แห่งเหตุและปัจจัย ๑๐. ยืนยันในศักยภาพสูงสุด ของมนุษย์ ๑๑. เป็นศาสนาแห่งการศึกษา ๑๒. ให้ความสำคัญทั้ง แก่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ๑๓. สอนให้ตื่นตัวด้วยความไม่ ประมาท พระพุทธเจ้าทรงเน้นย้ำ ๑๔. สอนให้เห็นทุกข์ ๑๕. มุ่ง ประโยชน์สุขเพื่อมวลชน

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๕.๑ บริบทการศึกษาวัดพุน้อย

วัดพุน้อย ต.ชอนม่วง อ.บ้านหมี่ เป็นวัดประเภทวัดราษฎร์ มีประวัติความเป็นมายาวนานมาก จุดเด่นที่สำคัญและน่าสนใจ คือ พิพิธภัณฑ์เรือ การสร้างเรือ และการยกเรือเพื่อถวายแก่แม่ตะเคียนทอง โดยเฉพาะในเรื่องการค้าขาย และเมตตามหานิยม ที่หลวงปู่แบนได้สร้างเรือ พุทธคุณขึ้นมา เมื่อหลวงปู่แบนได้มรณภาพลง ต่อมาพระโสภณพัฒนคุณ เจ้าอาวาสวัดพุน้อย ได้สานต่อวิชาคาถาอันศักดิ์สิทธิ์ของหลวงปู่แบน คือการยกเรือ เพื่อถวายแก่แม่ตะเคียนทองซึ่งใครได้ไปบูชา นำมาประดับไว้ที่บ้าน หรือร้านค้า มีความเชื่อว่าจะนำมาซึ่งความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัว การค้าขายมีความเจริญรุ่งเรือง ชีวิตจะประสบผลสำเร็จกันแทบทุกคน

นอกจากนี้วัดพุน้อยยังมีศาสนสถานอื่นๆ ที่สำคัญ เป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น วิหาร เจดีย์ พระอุโบสถ และสิ่งอื่นๆ เป็นต้น ดังนั้นจึงมีพุทธศาสนิกชนเดินทางมาที่วัดพุน้อยกันอย่างเนืองแน่นในแต่ละวัน ทำให้วัดพุน้อยมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักกันของคนทั่วไปทั่วทุกสารทิศ

วัดพุน้อย ตั้งอยู่ที่ หมู่ 1 ตำบลชอนม่วง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี แต่เดิม พุน้อยเป็นชื่อของ น้ำที่ผุดขึ้นมากลายน้ำพุตลอดทั้งปี ไม่มีวันแห้ง จึงเป็นชื่อเรียกขานหมู่บ้านแห่งนี้ วันที่ 25 เมษายน พศ 2515 หมอเคลือบ และนาง บุญมา เหมือนเอี่ยม ได้มอบถวายที่ดิน จำนวน 6 ไร่ 1 งาน 53 ตารางวา เพื่อสร้างวัดพุน้อย

จากวัดเล็กๆที่ห่างไกลความเจริญ กลายเป็นวัดที่มีประชาชนรู้จักกันเกือบทั้งประเทศ มีการนำกลืนและผ้าป่าสามัคคี มาทอดกันอย่างล้นหลาม ตลอดจนการปฏิบัติธรรมปัจจุบัน พระโสภณพัฒนคุณ เจ้าอาวาสวัดพุน้อย ท่านยังคงสืบสานวิชาอาคม ที่รับจากหลวงปู่แบน จนทสโร ในเรื่องเมตตามหานิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการค้าขาย ที่หลวงปู่แบนได้สร้างเรือพุทธคุณขึ้นมา ซึ่งใครได้ไปบูชาจะประสบผลสำเร็จกันแทบทุกคน จึงมีพุทธศาสนิกชนเดินทางมาที่วัดพุน้อยกันอย่างเนืองแน่นในแต่ละวัน

๒.๕.๒ มุลนิธิเศรษฐีเรือทอง

วัดพุน้อยชัยมงคล เดิมชื่อวัดพุน้อย คำว่า “พุน้อย” เป็นชื่อน้ำพุที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน มีความหมายว่า การเกิดขึ้น ทำให้เกิดขึ้น พุขึ้น เจริญขึ้น ตั้งอยู่ เลขที่ ๓ หมู่ ๑ บ้านพุน้อย ต.ชอนม่วง อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี จากคำบอกเล่าของชาวบ้านผู้สูงอายุ วัดพุน้อยเริ่มสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๙ โดยหมอเคลือบ และนางบุญมา เหมือนเอี่ยม ได้มอบที่ดินถวายวัดพุน้อย

ต่อมาในปี ๒๕๑๙ ชาวบ้านได้นิมนต์หลวงปู่แบน จนทสโร เดิมจำพรรษาอยู่วัดตาลเจ็ดช่อ ต.ย่านซื่อ อ.เมือง จ.อ่างทอง มาอยู่จำพรรษา และนำชาวบ้านพุน้อยก่อสร้างและปรับปรุงวัดตลอดมา และซื้อที่ดินเพิ่มอีก ๑๕ ไร่ ๒ งาน ๘๐ ตารางวา ต่อมาพระโสภณพัฒนคุณ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ซื้อที่ดินเพิ่มเติม ปัจจุบันวัดพุน้อยมีพื้นที่ของวัดจำนวน ๓๒ ไร่ ๔ งาน ๑๓๗ ตารางวา ซึ่งกรมที่ดินออกโฉนดเอกสารสิทธิครอบครองให้แก่วัดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ปัจจุบันนี้พระโสภณพัฒนคุณ ได้ก่อตั้งมูลนิธิเรื่อทองวัดพุน้อย ไว้เพื่อช่วยเหลือสังคมก่อสร้างสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ในด้านต่างๆ และช่วยผู้ด้อยโอกาสอีกมากมาย ทั้งนี้ด้วยความที่ท่านเป็นพระนักพัฒนาและท่านยังได้เห็นและให้ความสำคัญในด้านการศึกษาของพระเณรและชุมชนชาว จ.ลพบุรี ท่านจึงเปิดหลักสูตร ป.ทศ. ซึ่งเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการเทศนา เพื่อให้พระภิกษุสามเณร ได้ศึกษาเล่าเรียน โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้นมาตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๕๔

๒.๕.๓ การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

การทำงานธุรกิจหรืองานอุตสาหกรรมเป็นงานที่จะต้องคำนึงถึงผลได้ผลเสีย กำไรขาดทุน ทั้งการดำเนินงานยังเต็มไปด้วยการแข่งขันในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณภาพของสินค้าและบริการ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การตลาด รวมไปถึงการควบคุมต้นทุนการผลิต และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ปัญหาที่ต้องประสบกันมาทุกยุคทุกสมัย คือการทำงานของคนในองค์กร ซึ่งจัดเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าขององค์กร ทำอย่างไรจะให้ทรัพยากรบุคคลเหล่านั้นทำงานเต็มที่ เต็มความสามารถเพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพดีที่สุด และด้วยปริมาณมากที่สุด ผู้บริหารหลายคนอาจคิดถึงกลยุทธ์การให้รางวัลและการลงโทษ ผู้บริหารบางคนคิดถึงหลักเมตตาธรรมให้อยู่กันด้วยความรักความเข้าใจแล้วปลงการทำงานก็จะตามมา และมีผู้บริหารอีกส่วนหนึ่งที่คิดถึงคำกล่าวว่า “ขาดดีไม่ต้องทาสีแดง” คือคนดีไม่ว่าอย่างไรก็ทำงานดีเสมอ เพราะมีสิ่งผลักดันในการทำงานที่มาจากภายในตัวของบุคคลผู้นั้นเอง แต่สำหรับบางคนก็คิดรวทางลัด หลอกคนมากักขังหน่วงเหนี่ยวใช้กำลังบังคับให้ทำงาน วิธีนี้น่าจะได้ชื่อว่ามิได้ใช้กลยุทธ์เชิงจิตวิทยาแต่อย่างใดในการเสริมสร้างคนให้ทำงาน ทั้งยังเป็นการผิดศีลธรรมและผิดกฎหมายอีกด้วย

การเสริมสร้างให้คำทำงานได้เป็นอย่างดีนั้น นอกจากเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการทำงานที่มุ่งเพิ่มปริมาณและคุณภาพแล้ว ยังเน้นบรรยากาศที่ผู้ปฏิบัติมีความสุขความพอใจและเต็มใจลงทุนลงแรง เพื่อให้ผลงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การทำงานในลักษณะดังกล่าวคือการจูงใจในการทำงาน (work motivation) ซึ่งผู้ทำงานธุรกิจควรให้ความสำคัญและสนใจศึกษาเพื่อพัฒนางานให้เจริญก้าวหน้า ในที่นี้จะกล่าวถึงความหมายของการจูงใจ ความเป็นมาและความสำคัญของการจูงใจในการทำงาน ลักษณะและที่มาของแรงจูงใจ ทฤษฎีและการศึกษาเรื่องการจูงใจ และการประยุกต์ความรู้เรื่องการจูงใจไปใช้ในงานธุรกิจ

๒.๕.๔ การประยุกต์ความรู้เรื่องการจูงใจไปใช้ในงาน

การจูงใจมีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรมและการทำงานของบุคคล บุคคลที่ปรารถนาความก้าวหน้าในองค์กร จึงควรให้ความสนใจกับการประยุกต์ความรู้เรื่องการจูงใจไปใช้ประโยชน์ในงาน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดแก่นักงานและเกิดแก่นตนเองด้วยทั้งนี้ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งในที่นี้จะกล่าวใน ๒ ประเด็น คือ ข้อควรคำนึงในการเสริมสร้างแรงจูงใจและแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

ข้อควรคำนึงในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

ทฤษฎีและการศึกษาเรื่องการจูงใจมีหลายลักษณะ การที่จะนำแนวคิดของแต่ละทฤษฎีหรือผลการศึกษาแต่ละเรื่องไปใช้ประโยชน์ในการสร้างแรงจูงใจในงาน จึงทำได้ในแง่มุมที่ต่างๆ กันไป แต่ก็จะมีบางส่วนที่เหมือนกันอยู่บ้างแม้จะไม่เหมือนกันทั้งหมด ในขั้นตอนของการประยุกต์ใช้นี้ ผู้นำไปใช้จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มบุคคลที่เราจะไปสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่เขา ถ้าเลือกวิธีการไม่เหมาะสมแรงจูงใจก็ย่อมไม่เกิด

ในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้บุคคล มีสิ่งที่ควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้

ความแตกต่างระหว่างบุคคล คือมนุษย์เราแม้จะมีลักษณะร่วมของความเป็นมนุษย์ที่เหมือนกันหลายประการ แต่ความแตกต่างระหว่างบุคคลก็ยังมีมาก ไม่ว่าจะเป็นความต้องการ เจตคติ ความสามารถ การแสดงออกทางอารมณ์ ความถนัดและความสนใจ ซึ่งผู้ดำเนินงานธุรกิจควรให้ความสำคัญกับความแตกต่างดังกล่าว แล้วค้นหาวิธีการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมกับบุคคลเฉพาะราย

ความเป็นบุคคลทั้งตัว ในการมองเพื่อเข้าใจบุคคลทั้งตัว ต้องมองในภาพรวมทั้งองค์ประกอบภายในของผู้นั้นที่ซับซ้อนหลายสิ่งหลายอย่างมารวมกันเข้าเป็นตัวเขา และทั้งองค์ประกอบด้านภูมิหลัง ครอบครัว บุคคลใกล้ชิด สังคม สมาคมที่เขาเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้พนักงานองค์การต้องมีการกระทำหลายประการที่เป็นไปโดยเนื่องมาจากองค์ประกอบดังกล่าว แรงจูงใจในการทำงานก็จะเกิดแตกต่างกันไป หรือพฤติกรรมขณะอยู่ในที่ทำงานก็เป็นไปตามองค์ประกอบ อาจโทรศัพท์เข้าบ้านบ่อย อาจลางานเพื่อร่วมกิจกรรมกับเพื่อนฝูงบ้าง ฯลฯ

แนวโน้มพฤติกรรมเมื่อได้รับแรงกระตุ้น คือผู้ทำหน้าที่สร้างแรงจูงใจในการทำงานนั้น ต้องคำนึงถึงพฤติกรรมของบุคคลเกิดโดยเนื่องมาจากสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นให้แสดงออก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปโดยเนื่องมาจากความต้องการ อาจจะเป็นความต้องการทางกาย ทางสังคม หรืออาจเป็นแรงกระตุ้นจากหลายองค์ประกอบ ถ้าเจ้าขององค์การสามารถทำนายแนวโน้มพฤติกรรมเมื่อได้รับแรงกระตุ้นของพนักงานได้แน่นอนหรือค่อนข้างแน่นอน คือรู้ว่าใครจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรเมื่อได้รับแรงกระตุ้นต่างๆ ก็ย่อมใช้ตัวกระตุ้นนั้นๆ จูงใจการทำงานของพนักงานได้

ศักดิ์ศรีความเป็นคน มนุษย์ทุกคนย่อมมีศักดิ์ศรีของความเป็นคนในตัวเอง นักจิตวิทยา กลุ่มมนุษยนิยมจะเน้นความสำคัญในเรื่องงานเหล่านี้มาก เห็นว่ามนุษย์มีศักดิ์ศรี ศักยภาพ ความสามารถ ความดีความงามในความเป็นมนุษย์ของตน ทุกคนควรมีสติเสรีภาพ ความเสมอภาค ในฐานะเกิดมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดในตัวพนักงาน จึงอาจจำเป็นต้องใช้วิธีการที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นคนดังกล่าว ไม่ควรทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาได้รับการปฏิบัติเยี่ยงเครื่องจักรหรือสัตว์โลกประเภทอื่น

ข้อควรคำนึงในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานดังกล่าว ซึ่งควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความเป็นบุคคลทั้งตัว แนวโน้มพฤติกรรมเมื่อได้รับแรงกระตุ้นและศักดิ์ศรีความเป็นคนนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นการให้ความสำคัญกับพนักงาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคมประชาธิปไตยว่า เป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่บุคคลได้เป็นอย่างดี

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้าทางเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่ามีเอกสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ในการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจนั้นได้มีผู้สนใจทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นจำนวนมากซึ่งแต่ละท่านก็ได้ศึกษาในประเด็นที่ใกล้เคียงกัน

พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปณฺญาวโร (นิลวงษ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง”แรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีนิของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า

๑. แรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีนิของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ๑) ด้านการสื่อสาร ๒) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓) ด้านสิ่งแวดล้อม ๔) ด้านความเชื่อ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๒. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีนิของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า พุทธศาสนิกชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน มีแรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีนิของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทุกข้อ

๓. ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาแรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีนิของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี คือ ด้านการสื่อสาร คือ บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ขาดการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ให้ได้รับทราบ พระวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมีน้อย อาคารสถานที่ปฏิบัติธรรม ไม่มีความสะอาดและไม่เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม มีเวลาน้อยทำให้ขาดความต่อเนื่อง เข้าไม่ถึงหลักธรรมและวิธีปฏิบัติ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีนิของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี คือ ส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมมากขึ้น จัดการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ อย่างทั่วถึงและจัดฝึกอบรมพระวิทยากรที่ให้ความรู้มีความรู้ความสามารถ ด้านการปฏิบัติ ปรับปรุงอาคาร สถานที่ปฏิบัติธรรม ให้มีความสะอาดและเหมาะสม บริหารเวลาการปฏิบัติธรรมให้ครอบคลุมในเวลาอันจำกัด สอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการอบรม

๔. ผลจากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับ แนวทางในการส่งเสริมแรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีนิ ของพุทธศาสนิกชนในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี พบว่า ควรมีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ไว้ล่วงหน้าและเพิ่มบุคลากร พร้อมทั้งจัดหางบประมาณมาใช้ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมสนับสนุนพระที่มีความสนใจไปฝึกอบรม และปรับปรุงอาคารสถานที่ปฏิบัติธรรม ให้มีความสะอาด

และเพียงพอเหมาะแก่การปฏิบัติธรรม ผู้อบรมควรสร้างความเป็นกันเองกับผู้เข้ามาบวชนกขัมมจารีณี ตามความเหมาะสม^{๔๓}

ธวัชรรัตน์ อ่อนราษฎร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง”แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นแรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิต ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ทั้งเพศ อายุ อาชีพ และสมณะสาธิต จากการศึกษาวิเคราะห์ t-test และ F-test พบว่าในภาพรวม และในรายด้านทั้ง ๔ ด้าน คือ พัฒนาตนเอง พัฒนาด้านการศึกษา พัฒนาการความรู้เกี่ยวกับธรรมะ และ พัฒนาชุมชนและสร้าง เครือข่ายทุกด้านและทุกข้อ คำนวณได้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ นั่นคือ แรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์ เพศ อายุ อาชีพ และสมณะสาธิตต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้อง ปฏิเสธสมมติฐาน ข้อเสนอแนะ คือ แรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ควรมีแนวทางและวิธีการในการจูงใจเพิ่มขึ้น ทั้งสถานที่ ระยะเวลา บรรยากาศในการปฏิบัติ และสร้างแรงศรัทธาในการปฏิบัติมากขึ้น^{๔๔}

ชัยศักดิ์ ขาวสังข์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง”ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา” ผลการศึกษาพบว่า ๑. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัด ยะลา ในภาพรวม และทุกรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ คือ ด้านการรู้จักด้านความกระตือรือร้น ด้านความกล้าเสี่ยง ด้านความรับผิดชอบต่อ ด้านความทะเยอทะยาน และด้าน ความมีเอกลักษณ์ ตามลำดับ ๒. ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ในภาพรวม และทุกรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา โรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการ พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ ๓. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร กับประสิทธิผล การบริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอ

^{๔๓} พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปณฺญาวโร (นิลวงษ์), “แรงจูงใจในการบวชนกขัมมจารีณีของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๔๔} ธวัชรรัตน์ อ่อนราษฎร์, “แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

เมือง จังหวัดยะลา ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๑ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = ๐.๔๘$)^{๔๕}

พรทวี เกื่อนคำแสน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานระดับ ปฏิบัติการในนิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง” ผลการศึกษาพบว่า พนักงานเป็นเพศชาย ร้อยละ ๗๗.๗๕ มีอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี ร้อยละ ๖๙.๕๐ มีระดับการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 47.50 มีสถานภาพสมรสแต่งงาน ร้อยละ ๕๑.๗๕ มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๖๐.๗๕ และ มีอายุการทำงาน ๔-๕ ปี ร้อยละ ๔๐.๕๐ พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานที่แตกต่างกัน ด้าน ปัจจัยจูงใจมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าปัจจัยจูงใจด้าน ความสำเร็จของงานมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานในระดับต่ำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ปัจจัยค่าจ้างมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าปัจจัยค่าจ้างด้านสภาพในงานมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงาน อยู่ในระดับต่ำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน^{๔๖}

พระยศวฒ อธิติเตโช (ทองคำ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง” โดยศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อ ๕ ด้าน คือ ๑) แรงจูงใจด้านเหตุผลส่วนบุคคล ๒) แรง จูงใจด้านลักษณะของสถาบัน ๓) แรงจูงใจด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ๔) แรงจูงใจด้านสังคมและ ๕) แรง จูงใจด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า ระดับแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแต่ละด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (๓.๘๗) เมื่อจำแนกในแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง (๓.๔๐) ส่วนในด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านสังคมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนแรงจูงใจในการศึกษาต่อด้านเหตุผลส่วนบุคคล ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องและด้านเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กันกับเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๔๗}

กัลยลักษณ์ อยู่เย็น ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาทัศนคติของเยาวชนผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ณ วัดเขาพุทธโคดม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ๑) กลุ่มเยาวชนที่

^{๔๕} ชัยศักดิ์ ขาวสังข์, “ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๖๒).

^{๔๖} พรทวี เกื่อนคำแสน, “ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในนิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง”, *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด, ๒๕๕๙).

^{๔๗} พระยศวฒ อธิติเตโช (ทองคำ), “แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง”, *วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘).

เข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานด้วยความเต็มใจ จะมีความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา มีความศรัทธา ความเชื่อถือ และการถือปฏิบัติทางพุทธแตกต่างจากกลุ่มเยาวชนที่ไม่เต็มใจเข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยกลุ่มเยาวชนที่เต็มใจมีความเชื่อ ความศรัทธา และการถือปฏิบัติทางพุทธมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ไม่เต็มใจเข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ๒) กลุ่มเยาวชนที่เข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานด้วยความเต็มใจจะได้รับการปลูกฝัง การดูแลเอาใจใส่อย่างดีจากครอบครัวแบบพุทธ มากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ไม่เต็มใจเข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ๓) กลุ่มเยาวชนที่เข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานด้วยความเต็มใจจะมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน มากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ไม่เต็มใจเข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน^{๔๘}

ธวัชรัตน์ อ่อนราษฎร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นแรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ทั้งเพศ อายุ อาชีพ และสมณะสาธิต จากการใช้วิเคราะห์ t-test และ F-test พบว่าในภาพรวม และในรายด้านทั้ง ๔ ด้าน คือ พัฒนาตนเอง พัฒนาการด้านการศึกษา พัฒนาการความรู้เกี่ยวกับธรรมะ และ พัฒนาชุมชนและสร้างเครือข่าย ทุกด้านและทุกข้อ คำนวณได้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นั่นคือ แรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ เพศ อายุ อาชีพ และสมณะสาธิตต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องปฏิเสธสมมติฐาน ข้อเสนอแนะคือ แรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ควรมีแนวทางและวิธีการในการจูงใจเพิ่มขึ้น ทั้งสถานที่ ระยะเวลา บรรยากาศในการปฏิบัติ และสร้างแรงศรัทธาในการปฏิบัติมากขึ้น^{๔๙}

ต้นสนีย์ ภูพงศ์พัฒนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต” ผลจากการวิจัยสรุปว่า จากการศึกษาพบว่าเจตคติต่อการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนด้านความกระตือรือร้นทางการเรียนเจตคติ คือความคิดเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อมีเจตคติที่ดี บุคคลจะแสดงออกในลักษณะพึงพอใจเห็นด้วยและชอบในสิ่งนั้น เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง จึงเป็นเครื่องทำนายการ

^{๔๘} กัลยลักษณ์ อยู่เย็น, “ศึกษาทัศนคติของเยาวชนผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ณ วัดเขาพุทธโคดม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^{๔๙} ธวัชรัตน์ อ่อนราษฎร์, “แรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

กระทำของบุคคลนั้นได้ การที่บุคคลจะตั้งใจทำอะไรสิ่งหนึ่ง ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ บุคคลนั้นต้องมีความชอบ ความสนใจตลอดจนมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับด้วย^{๕๐}

ผลการศึกษาพบว่า การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า เจตคติ คือ แรงจูงใจด้านบวกที่ส่งผลให้บุคคลกระทำการสิ่งหนึ่งได้ดี เจตคดีย่อมจะมีผลต่อการที่บุคคลบวชนกขัมมะเป็นอย่างมาก

ดังนั้น อาจพอสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจและผลการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวล แนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๑๐ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ผู้วิจัย	ผลการวิจัย
พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปญญาวโร (นิลวงษ์), (๒๕๕๘)	ผลการศึกษาพบว่า ๑. แรงจูงใจในการบวชนกขัมมะจารีณีของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ๑) ด้านการสื่อสาร ๒) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓) ด้านสิ่งแวดล้อม ๔) ด้านความเชื่อ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
ธวัชรรัตน์ อ่อนราษฎร, (๒๕๕๗)	ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นแรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิต ปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ทั้งเขต อายุ อาชีพ และสมณะสาธิต พบว่าในภาพรวม มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้อง ปฏิเสธสมมติฐาน
ชัยศักดิ์ ขาวสังข์, (๒๕๖๒)	ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร กับประสิทธิผล การบริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๑ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = ๐.๔๘$)

^{๕๐} ศันสนีย์ ภูพงศ์พัฒนา, “แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะแพทยศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗).

ตารางที่ ๒.๑๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ (ต่อ)

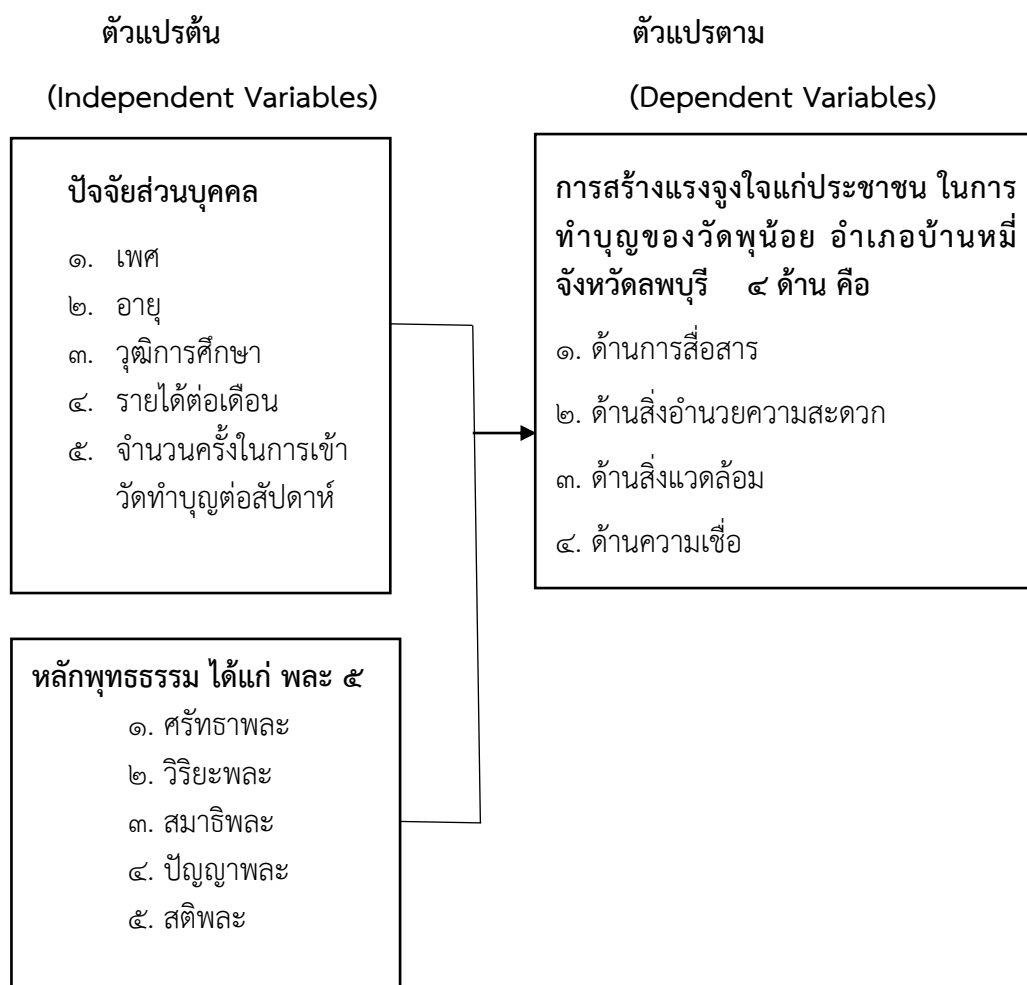
ผู้วิจัย	ผลการวิจัย
พรทวี เกื่อนคำแสน, (๒๕๕๙)	ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานที่แตกต่างกัน ด้าน ปัจจัยจูงใจมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าปัจจัยจูงใจด้าน ความสำเร็จของงานมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานในระดับต่ำ มี ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ปัจจัยค่าจูงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าปัจจัย ค่าจูงด้าน สภาพในงานมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงาน อยู่ในระดับต่ำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
พระยศวัฒม์ อิทธิเตโช (ทองคำ), (๒๕๔๘)	ผลการศึกษาพบว่า ระดับแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิต ศึกษาแต่ละด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
นางสาวธวัชรรัตน์ อ่อนราษฎร์, (๒๕๕๖)	ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ เพศ อายุ อาชีพ และสมณะสารูปต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องปฏิเสธสมมติฐาน
กัลยลักษณ์ อยู่เย็น, (๒๕๔๗)	ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเยาวชนที่เข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากรรม ฐานด้วยความเต็มใจจะมีความเข้าใจ ได้รับการปลูกฝังการดูแลเอาใจใส่อย่างดี และมีทัศนคติที่ดี กว่ากลุ่มที่ไม่เต็มใจ
ศันสนีย์ ภูพงศ์พัฒนา, (๒๕๔๗)	ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนมีความ สัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียน

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” จากการบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา รายได้ต่อเดือน จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน และหลักพุทธธรรม ได้แก่ พละ ๕ ๑. ศรัทธาพละ ๒. วิริยะพละ ๓. สมาธิพละ ๔. ปัญญาพละ ๕. สติพละ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ แรงจูงใจเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดซึ่งแบ่งตามแรงจูงใจในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านการสื่อสาร ๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓. ด้านสิ่งแวดล้อม ๔. ด้านความเชื่อดังแผนภาพที่ ๒.๑ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัด
พุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดหัวข้อปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย และสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย
๓. กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
๔. สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
๕. นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
๖. ทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Try out)
๗. ดำเนินการส่งข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูล
๘. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
๙. สรุปและรายงานผลการศึกษาค้นคว้าวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มาทำบุญวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ทั้งหมด ๗,๖๘๗ คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้ทำการสุ่มมาจากประชากรจำนวน ๓๘๐ คน โดยคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้^๑

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ ๐.๐๕

$$\text{แทนค่าในสูตร} \quad n = \frac{7,687}{1 + 7,687(0.05)^2} = 380.21$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๐ คน

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งสังเคราะห์มาจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประเด็นศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ก. การสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาหลักการและเอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากที่ปรึกษาสารนิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือการวิจัย

^๑สุวรรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ข. ลักษณะสร้างเครื่องมือ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) หรือตรวจสอบรายการโดยถามเกี่ยวกับเพศ, อายุ, วุฒิการศึกษา, รายได้ต่อเดือน และจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน รวม ๔ ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น ดังนี้

๑. ด้านการสื่อสาร มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ

๔. ด้านความเชื่อ มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อปัจจัยทางด้านพละ ๕ รวม ๕ ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น ดังนี้

๑. ด้านศรัทธาพละ มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ

๒. ด้านวิริยะพละ มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ

๓. ด้านสมาธิพละ มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ

๔. ด้านปัญญาพละ มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ

๕. ด้านสติพละ มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ

มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์^๒ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

ค. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างไว้ไปดำเนินการตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ Face validity (ความตรงเชิงพินิจ) ซึ่งเป็นการตรวจสอบประเมินคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยที่ปรีกษาสารนิพนธ์ ทั้ง ๒ ท่าน ด้วยการตรวจสอบประเมินกรอบเนื้อหา ขอบเขตของแบบสอบถามประเด็นสำคัญของการสอบถาม ตลอดจนการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาเชิงวิชาการที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูล

๒) การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Contents validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามการวิจัยกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในรูปแบบของเทคนิคการวิเคราะห์ IOC (Index of Congruence)^๓ โดยผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยและเนื้อหาวิจัยไม่น้อยกว่า ๕ ท่าน ได้ผลการหาค่า IOC เท่ากับ ๑.๐๐ ทุกข้อ โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการหาค่า IOC จำนวน ๕ ท่าน ดังนี้

๒.๑ พระมหาสุรินทร์ สุนนโท, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๒ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๓ ผศ.ดร.ประเสริฐ ธิลาวัณ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๔ พระเมธาวิญญู, รศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒.๕ รศ.ดร.อำนาจ บัวศิริ

^๒ ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

^๓ พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร., ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการเชิงพุทธ, (พระนครศรีอยุธยา : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๒๒๔-๒๒๖.

๓) การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงจากขั้นตอนการหาค่า IOC แล้วไปแจกให้กลุ่มบุคคลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรของงานวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด ได้แก่ ประชาชนในการทำบุญของวัดเกริ่นกฐิน ตำบลบ้านชี อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)^๔ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Try Out) ทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๘๑

๔) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยที่วิเคราะห์ผลได้จากการทดลองใช้ (Try Out) ตามคำแนะนำของที่ปรึกษาสารนิพนธ์

๕) สร้างเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์และนำเสนอต่อที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นและจัดพิมพ์ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ในการเก็บข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

๒) ผู้วิจัยเสนอติดต่อขอหนังสือจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงเจ้าคณะตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

๓) ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบการแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนที่มาทำบุญวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน คนและกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่มาทำบุญในวัดพุน้อย จำนวน ๓๘๐ คน โดยในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจก และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองพร้อมผู้ช่วยผู้วิจัย ระหว่างวันที่ ๑ – ๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ใช้ระยะเวลา ๑ สัปดาห์ ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่สามารถเก็บคืนได้ มีจำนวน ๓๘๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมา ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสังคมศาสตร์

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องแล้ว ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

^๔Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 4th ed., (New York: Harper & Row, 1971), p. 67.

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

๓) การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยใช้สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อบอกทิศทางและขนาดความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ในการแปลความหมายดังนี้

ลักษณะของความสัมพันธ์ (r)

ข้อมูลมีความสัมพันธ์กันมากอย่างสมบูรณ์

- สัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ทางบวก
- สัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ทางลบ

ข้อมูลมีความสัมพันธ์กันมากอย่างไม่สมบูรณ์

- สัมพันธ์กันอย่างไม่สมบูรณ์ทางบวก
- สัมพันธ์กันอย่างไม่สมบูรณ์ทางลบ

ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์

- ค่าความสัมพันธ์จะเป็นศูนย์

โดยมีเกณฑ์การแปลค่า ดังนี้^๔

๐.๘๑ – ๑.๐๐	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมาก
๐.๕๑ – ๐.๘๐	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
๐.๒๑ – ๐.๕๐	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันน้อยหรือต่ำ
๐.๐๑ – ๐.๒๐	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก
๐.๐๐	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

๔) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis technic)

^๔Bartz, A.E., **Basic Statistical Concepts**, 4th ed., (New Jersey: Prentice-Hall, 1999), p. 84.

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงลึก แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มพระสงฆ์ฆราวาสที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน ๓ รูป คือ

๑) พระโสภณพัฒนคุณ เจ้าอาวาสวัดพุน้อย

๒) พระครูสังฆรักษ์ภัทรภณ เขมปญโญ เจ้าคณะตำบลบ้านชี เจ้าอาวาสวัดเกริ่นกฐิน

๓) พระครูโสภณปัญญาวุธ เจ้าคณะตำบลโพธิ์ทอง เจ้าอาวาสวัดบ้านกล้วย อำเภอบ้านหมี่

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน ๓ คน คือ

๔) นางสาวอังศุมลีน จุฑาจินดาเขต ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี

๕) ว่าที่ รต.เกรียงไกร ภาชนะทิพย์ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพระพุทธศาสนาและกิจการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี

๖) นายเฉลิมชัย ลิ้มสกุล อดีตผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, สิงห์บุรี

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน ๓ คน คือ

๗) นายสิทธิพร บุญใหม่ กำนันบลสี่มุม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

๘) ว่าที่ร้อยเอกอภิพงษ์ มณีแก้ว ปลัดอาวุโสอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๙) สัมภาษณ์ นายสุพจน์ สมสิงห์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มนักวิชาการทางการจัดการเชิงพุทธ จำนวน ๒ รูป คือ

๑๐). พระเมธีธรรมาจารย์ รองอธิการบดีฝ่ายแผนงาน มจร.

๑๑) พระมหาสุรินทร์ สุนนฺโท, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๑๒) พระมหานิกร ฐานุตโร, ดร. อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตอนที่ ๒ เป็นข้อ

คำถามจำนวน ๓๑ ข้อ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่า IOC ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญ (Experts) จำนวน ๕ รูปหรือคน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ทฤษฎี ด้านระเบียบวิธีวิจัย และด้านพระพุทธศาสนาหรือด้านการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ วิจัยเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ได้แก่

๓.๓.๑ พระมหาสุมนต์ สุมนโท, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๓.๒ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๓.๓ ผศ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๓.๔ พระเมธาวิญญู, รศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๓.๓.๕ รศ.ดร.อำนาจ บัวศิริ

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า ดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๘ ถึง ๑.๐ และมีการใช้ภาษาไม่เหมาะสมในบางข้อ จึงต้องปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น ๒ ระยะ คือ

ระยะที่หนึ่ง เป็นขั้นตอนการเตรียมการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอนดังนี้

- ๑) ทำการนัดหมายวันเวลาที่จะไปขอสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๒) ขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
- ๓) ส่งหนังสือแนะนำและแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญล่วงหน้าอย่างน้อย ๗ วัน
- ๔) เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

ระยะที่สอง เป็นขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอนดังนี้

- ๑) แนะนำตัวผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสร้างความคุ้นเคย
- ๒) แจ้งวัตถุประสงค์ของการมาสัมภาษณ์ และอธิบายลำดับขั้นตอนในการสัมภาษณ์
- ๓) ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการใช้เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายรูป ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ เพื่อใช้อ้างอิงในการสรุปผลการวิจัย

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) และงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๘๐ คน เพื่อหาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ว่าอยู่ในระดับใด และงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นพระสังฆาธิการ ผู้มีบทบาทสำคัญ ในการการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรม ของพระสงฆ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๒ รูป/คน เพื่อเสนอแนะแนวทางในการการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยมีดังนี้

๔.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ระดับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๑

๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๒

๔.๕ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๔.๖ แนวทางในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก)

๔.๗ องค์ความรู้

๔.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งในส่วนของเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน ได้ปรากฏผลดังรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n = ๓๘๐)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๑๘	๓๑.๑๐
หญิง	๒๖๒	๖๘.๙๐
รวม	๓๘๐	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ		
๒๐ - ๓๐ ปี	๖๙	๑๘.๒๐
๓๑-๔๐ ปี	๑๑๐	๒๘.๙๐
๔๑- ๕๐ ปี	๑๐๘	๒๘.๔๐
๕๑ ปีขึ้นไป	๙๓	๒๔.๕๐
รวม	๓๘๐	๑๐๐.๐๐
๓. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๕๔	๔๐.๕๐
ปริญญาตรี	๑๙๒	๕๐.๕๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๓๔	๘.๙๐
รวม	๓๘๐	๑๐๐.๐๐
๔. รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓	๐.๘๐
๑๐,๐๐๑ บาท - ๓๐,๐๐๐ บาท	๑๘๙	๔๙.๗๐
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑๘๘	๔๙.๕๐
รวม	๓๘๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

(n = ๓๘๐)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๕. จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน		
๑ ครั้ง	๒๙๑	๗๖.๖๐
๒ ครั้ง	๗๖	๒๐.๐๐
มากกว่า ๒ ครั้ง	๑๓	๓.๔๐
รวม	๓๘๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นเพศหญิง จำนวน ๒๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๐ รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๐ ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙๐ รองลงมาอายุ ๔๑- ๕๐ ปี จำนวน ๑๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๐ ถัดมาอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๐ สุดท้ายมีอายุ ๒๐ - ๓๐ ปี จำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒๐ ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕๐ รองลงมามีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕๐ สุดท้ายมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๔ คิดเป็นร้อยละ ๘.๙๐ ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑ บาท - ๓๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๗๐ รองลงมามีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕๐ สุดท้ายมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐ ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าวัดทำบุญต่อเดือน ๑ ครั้ง จำนวน ๒๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๖๐ รองลงมาคือ ๑ - ๒ ครั้ง จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ สุดท้ายมากกว่า ๒ ครั้ง จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๐ ตามลำดับ

๔.๒ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวม ๒ ด้าน ได้แก่ หลักพุทธธรรม และการสร้างแรงจูงใจ และ ดังรายละเอียดที่แสดงตัวอย่างค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (StandardDeviation= S.D.) ในตารางที่ ๔.๒ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) ด้านหลักพุทธธรรม	๔.๒๙	๐.๓๗๗	มาก
๒) ด้านการสร้างแรงจูงใจ	๔.๑๔	๐.๔๒๙	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๒๒	๐.๓๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๒, S.D.= ๐.๓๗๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับได้ดังนี้

๑. ด้านหลักพุทธธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๙, S.D.= ๐.๓๗๗)
๒. ด้านการสร้างแรงจูงใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๔, S.D. = ๐.๔๒๙)

๔.๒.๑ ระดับการระดับความคิดเห็นของประชาชนตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ผู้วิจัยได้กำหนดไว้มีจำนวน ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านศรัทธาพละ ๒) ด้านวิริยะพละ ๓) ด้านสติพละ ๔) ด้านปัญญาพละ ๕) ด้านสมาธิพละ ดังรายละเอียดที่แสดงตัวอย่างค่าเฉลี่ย (Mean= $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) ในตารางที่ ๔.๓ – ๔.๗ ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ในภาพรวม

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย ด้านหลักพุทธธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) ด้านศรัทธาพละ	๔.๓๑	๐.๔๑๒	มาก
๒) ด้านวิริยะพละ	๔.๒๐	๐.๔๑๐	มาก
๓) ด้านสติพละ	๔.๑๙	๐.๔๓๑	มาก
๔) ด้านปัญญาพละ	๔.๒๕	๐.๔๓๗	มาก
๕) ด้านสมาธิพละ	๔.๔๘	๐.๔๙๖	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๒๙	๐.๓๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๙, S.D. = ๐.๓๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้

๑. ด้านสมาธิพละ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๔๘, S.D. = ๐.๔๙๖)
๒. ด้านศรัทธาพละ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๓๑, S.D. = ๐.๔๑๒)
๓. ด้านปัญญาพละ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๕, S.D. = ๐.๔๓๗)
๔. ด้านวิริยะพละ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๐, S.D. = ๐.๔๑๐)
๕. ด้านสติพละ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๙, S.D. = ๐.๔๓๑)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ด้านศรัทธาพละ

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย ด้านหลักพุทธธรรม (ด้านศรัทธาพละ)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมาวัดพุน้อยเพราะมีความเชื่อและศรัทธา ใน “เศรษฐีเรือทอง”	๔.๐๘	๐.๕๔๖	มาก
๒. ท่านมาวัดพุน้อยเพราะมีความเชื่อและศรัทธา ใน “แม่ตะคียนทอง”	๔.๓๓	๐.๔๗๖	มาก
๓. ท่านมาทำบุญวัดพุน้อยได้เห็นสิ่งที่หลวงพ่ोज้า อวาสาทำให้ดู อยู่ให้เห็น ยิ่งศรัทธามากขึ้น	๔.๕๓	๐.๕๐๕	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๓๑	๐.๔๑๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ด้านศรัทธาพละ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๓๑, S.D. = ๐.๔๑๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ ๓. ท่านมาทำบุญวัดพุน้อยได้เห็นสิ่งที่หลวงพ่ोज้าอวาสาทำให้ดู อยู่ให้เห็น ยิ่งศรัทธามากขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ด้านวิริยะพละ

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย ด้านหลักพุทธธรรม (ด้านวิริยะพละ)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้บูชาเรือไปแล้วมีการปฏิบัติสวดมนต์ ไหว้พระ เจริญสมาธิมากยิ่งขึ้น	๔.๑๘	๐.๔๔๓	มาก
๒. ท่านมีการเก็บออมแบ่งทรัพย์สินที่ได้มาเป็น ๔ ส่วนตามหลักพุทธธรรมที่ทางวัดอธิบายให้ เข้าใจมากยิ่งขึ้น	๔.๑๗	๐.๔๔๓	มาก
๓. ท่านมีความตั้งใจประกอบสัมมาอาชีพ อย่าง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหา เพราะได้นำหลัก พุทธธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๔.๒๓	๐.๔๒๙	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๒๐	๐.๔๑๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ด้านวิริยะพละ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๐$, S.D. = ๐.๔๑๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ ๓. ท่านมีความตั้งใจประกอบสัมมาอาชีพ อย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหา เพราะได้นำหลักพุทธธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ด้านสติพละ

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย ด้านหลักพุทธธรรม (ด้านสติพละ)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีการหยุดยั้งคิดใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น	๔.๑๗	๐.๔๔๙	มาก
๒. ท่านมีการเปลี่ยนแปลงชีวิตในทางที่ดีขึ้นหลังจากได้มาทำบุญที่วัด	๔.๒๑	๐.๔๖๗	มาก
๓. ท่านมีความคิดที่ดีคิดในทางบวกตามหลักที่หลวงพ่เจ้าอาวาสนำมาอบรมสั่งสอนชี้แนะ	๔.๒๑	๐.๔๕๗	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๑๙	๐.๔๓๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรมด้านสติพละ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$, S.D. = ๐.๔๓๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๒.ท่านมีการเปลี่ยนแปลงชีวิตในทางที่ดีขึ้นหลังจากได้มาทำบุญที่วัด และข้อที่ ๓. ท่านมีความคิดที่ดีคิดในทางบวกตามหลักที่หลวงพ่เจ้าอาวาสนำมาอบรมสั่งสอนชี้แนะ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ด้านปัญญาพละ

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย ด้านหลักพุทธธรรม (ด้านปัญญาพละ)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้เข้าใจหลักพุทธธรรมเมื่อได้รับคำอบรมถึงศรัทธาและปัญญาในการอบรมก่อนรับเรือใหม่	๔.๑๙	๐.๔๒๓	มาก
๒. ท่านมีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นเมื่อหลวงพ่อได้สอบถามย้ำถึงหลักพุทธธรรมที่ได้รับฟังมาอีกครั้งในห้องพิธี	๔.๒๖	๐.๖๒๑	มาก
๓. ท่านได้เข้าใจในการทำบุญทำทานตามหลักพุทธธรรมมากยิ่งขึ้น	๔.๓๐	๐.๔๘๑	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๒๕	๐.๔๓๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรมด้านปัญญาพละ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๕$, S.D. = ๐.๔๓๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๓. ท่านได้เข้าใจในการทำบุญทำทานตามหลักพุทธธรรมมากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ด้านสมาธิพละ

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย ด้านหลักพุทธธรรม (ด้านสมาธิพละ)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้ฟังคำอธิบายของหลวงพ่เจ้าอาวาสถึง ความเป็นมาของการเดินเรือคณะอยู่ในห้อง อบรมก่อนรับเรือและเข้าใจแนวทางปฏิบัติ อย่างชัดเจน	๔.๔๘	๐.๕๐๐	มาก
๒. ท่านได้สัมผัสรับรู้ถึงความปิติในขณะเชิญเรือ ได้	๔.๔๙	๐.๕๐๑	มาก
๓. ท่านมีความตั้งใจในการปิดทองเรือด้วยตนเอง ดังที่หลวงพ่เจ้าอาวาสสอนบอกว่า หนึ่ง แผ่น หนึ่ง สมาธิ	๔.๔๘	๐.๕๑๖	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๔๘	๐.๕๙๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ด้านสมาธิพละ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๘$, S.D. = ๐.๕๙๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๒.ท่านได้สัมผัสรับรู้ถึงความปิติในขณะเชิญเรือได้ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

๔.๒.๒ ระดับการระดับความคิดเห็นของประชาชนในการสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ผู้วิจัยได้กำหนดไว้มีจำนวน ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านการสื่อสาร ๒) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ๓) ด้านสิ่งแวดล้อม ๔) ด้านความเชื่อ ดังรายละเอียดที่แสดงตัวอย่างค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) ในตารางที่ ๔.๙ - ๔.๑๓ ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านหลักพุทธธรรม ในภาพรวม

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย การสร้างแรงจูงใจ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) ด้านการสื่อสาร	๔.๐๔	๐.๕๘๐	มาก
๒) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	๔.๓๐	๐.๓๘๐	มาก
๓) ด้านสิ่งแวดล้อม	๔.๐๐	๐.๕๐๙	มาก
๔) ด้านความเชื่อ	๔.๒๑	๐.๔๒๒	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๑๔	๐.๔๒๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสร้างแรงจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๔, S.D. = ๐.๔๒๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้

๑. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๓๐, S.D. = ๐.๓๘๐)
๒. ด้านความเชื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๑, S.D. = ๐.๔๒๒)
๓. ด้านการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D. = ๐.๕๘๐)
๔. ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D. = ๐.๕๐๙)

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการสื่อสาร

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย (ด้านการสื่อสาร)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ทางวัดมีการประชาสัมพันธ์การทำบุญผ่านสื่อ ต่างๆ ให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ	๔.๓๗	๐.๕๒๕	มาก
๒. ทางวัดมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชน ให้เข้ามาทำบุญตามเทศกาลต่างๆ อย่าง ต่อเนื่อง	๓.๘๑	๐.๗๕๑	มาก
๓. ทางวัดมีการแจ้งข่าวสาร กิจกรรมบำเพ็ญ สาธารณะประโยชน์ ให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ	๔.๓๑	๐.๕๙๔	มาก
๔. ทางวัดมีการประชาสัมพันธ์การทำบุญด้วย แผ่นพับ โปสเตอร์ ถึงวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของ วัด	๓.๖๖	๐.๗๗๔	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๐๔	๐.๕๘๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสร้างแรงจูงใจด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D. = ๐.๕๘๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๑. ทางวัดมีการประชาสัมพันธ์การทำบุญผ่านสื่อต่างๆ ให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย (ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ทางวัดมีบุคลากร ช่วยอำนวยความสะดวก แนะนำสถานที่ต่างๆ ของวัด	๔.๑๒	๐.๕๐๖	มาก
๒. ทางวัดจัดอำนวยความสะดวกด้านโรงอาหาร และเครื่องดื่มต่างๆ อย่างเพียงพอ	๔.๘๒	๐.๔๐๔	มากที่สุด
๓. ทางวัดวัดมีการติดป้ายแนะนำ บอกกล่าวถึงสถานที่ทำบุญไว้อย่างชัดเจน	๔.๑๐	๐.๕๕๒	มาก
๔. ทางวัดวัดมีการแบ่งสัดส่วนสถานที่ทำบุญ ที่พักผ่อน ห้องสุขา อย่างเป็นระเบียบ	๔.๑๕	๐.๕๔๓	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๓๐	๐.๓๘๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๐$, S.D. = ๐.๓๘๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๒. ทางวัดจัดอำนวยความสะดวกด้านโรงอาหาร และเครื่องดื่มต่างๆ อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านสิ่งแวดล้อม

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย (ด้านสิ่งแวดล้อม)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ทางวัดวัดมีการปรับปรุงภายในวัดให้ร่มรื่น สะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม เพื่อความสบายกายใจ	๔.๑๘	๐.๔๕๕	มาก
๒. ทางวัดมีการจัดเตรียมที่ทิ้งขยะ โดยมีการกำหนดจุด และแยกประเภทขยะแต่ละจุดไว้	๓.๗๕	๐.๗๖๔	มาก
๓. ทางวัดมีการติดป้ายสุภาพศีลพุทธธรรมคำสอน ตามต้นไม้ ศาลานั่งพัก ทั่วบริเวณวัด	๓.๙๗	๐.๖๓๕	มาก
๔. ทางวัดมีการจัดบุคลากรอำนวยความสะดวก ทำความสะอาด และให้ข้อมูลของวัดด้วยความยินดี	๔.๐๙	๐.๕๑๘	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๐๐	๐.๕๐๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสร้างแรงจูงใจด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๕๐๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๑. ทางวัดวัดมีการปรับปรุงภายในวัดให้ร่มรื่น สะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม เพื่อความสบายกายใจ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านความเชื่อ

(n = ๓๘๐)

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย (ด้านความเชื่อ)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ทางวัดมีการจัดอบรมให้ข้อคิดสอดแทรกหลัก พุทธธรรมด้านการเกิด ๔ ประเภท ก่อนการ เชิญเรือใหม่ทุกครั้ง	๔.๒๑	๐.๔๑๙	มาก
๒. ทางวัดได้มีการเทศน์สอน โดยการนำหลัก ธรรมะและวิธีปฏิบัติไปใช้ในการดำรงชีวิต	๔.๑๐	๐.๕๒๙	มาก
๓. ทางวัดได้มีการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมเพื่อ สร้างบุญบารมีของตนเอง เพื่อที่จะได้ช่วยกัน รักษาและสืบทอดพุทธศาสนา	๔.๐๖	๐.๕๖๗	มาก
๔. ทางวัดได้มีการให้รับศีล ก่อนจะมีพิธีทุกครั้ง เพื่อให้ประชาชนทุกท่านมีศีลธรรม ประจำใจ	๔.๔๗	๐.๕๐๕	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	๔.๒๑	๐.๔๒๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสร้างแรงจูงใจด้านความเชื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๑$, S.D. = ๐.๔๒๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ๔.ทางวัดได้มีการให้รับศีล ก่อนจะมีพิธีทุกครั้ง เพื่อให้ประชาชนทุกท่านมีศีลธรรมประจำใจ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๑

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ต่อเดือน และจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ

(n = ๓๘๐)

รายการ	สถานภาพ	n	Mean	S.D.	T	Sig
ด้านการสื่อสาร	เพศชาย	๑๑๘	๓.๙๖	๐.๖๑๒	-๑.๘๔๑	๐.๐๖๖
	เพศหญิง	๒๖๒	๔.๐๗	๐.๕๖๒		
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	เพศชาย	๑๑๘	๔.๒๘	๐.๔๒๕	-๐.๔๓๕	๐.๖๖๔
	เพศหญิง	๒๖๒	๔.๓๐	๐.๓๕๘		
ด้านสิ่งแวดล้อม	เพศชาย	๑๑๘	๓.๙๙	๐.๕๖๓	-๐.๓๔๗	๐.๗๒๙
	เพศหญิง	๒๖๒	๔.๐๐	๐.๔๘๕		
ด้านความเชื่อ	เพศชาย	๑๑๘	๔.๑๘	๐.๔๕๙	-๐.๘๓๗	๐.๔๐๓
	เพศหญิง	๒๖๒	๔.๒๒	๐.๔๐๕		
ภาพรวมทุกด้าน	เพศชาย	๑๑๘	๔.๑๐	๐.๔๗๘	-๐.๙๗๐	๐.๓๓๓
	เพศหญิง	๒๖๒	๔.๑๕	๐.๔๐๔		

จากตารางที่ ๔.๑๔ เพศของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีโดยรวม ไม่แตกต่างกัน และรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอายุ

(n = ๓๘๐)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๔๙	๓	๐.๓๘๓	๑.๑๔๑	๐.๓๓๒
	ภายในกลุ่ม	๑๒๖.๒๑๑	๓๗๖	๐.๓๓๖		
	รวม	๑๒๗.๓๕๙	๓๗๙			
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๘๗	๓	๐.๑๖๒	๑.๑๒๖	๐.๓๓๘
	ภายในกลุ่ม	๕๔.๑๖๑	๓๗๖	๐.๑๔๔		
	รวม	๕๔.๖๔๗	๓๗๙			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๙๓	๓	๐.๔๙๘	๑.๙๓๑	๐.๑๒๔
	ภายในกลุ่ม	๙๖.๘๘๒	๓๗๖	๐.๒๕๘		
	รวม	๙๘.๓๗๔	๓๗๙			
ด้านความเชื่อ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๓๐	๓	๐.๙๗๗	๕.๖๘๘**	๐.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๖๔.๕๖๓	๓๗๖	๐.๑๗๒		
	รวม	๖๗.๔๙๓	๓๗๙			
รวมทั้งสิ้น	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๑๕	๓	๐.๔๐๕	๒.๒๒๖	๐.๐๘๕
	ภายในกลุ่ม	๖๘.๓๙๑	๓๗๖	๐.๑๘๒		
	รวม	๖๙.๖๐๖	๓๗๙			

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และรายด้านพบว่า ด้านการสื่อสาร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความเชื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ คือด้านความเชื่อ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในมิติทางด้านสังคมด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๖ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่างอายุ กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอายุ ด้านความเชื่อ

		(n = ๓๘๐)			
อายุ	$\bar{X}$	๒๐-๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๔.๐๘	๔.๑๔	๔.๓๐	๔.๒๘
๒๐-๓๐ ปี	๔.๐๘	-	-๐.๐๖	-๐.๒๒*	-๐.๒๐*
๓๑-๔๐ ปี	๔.๑๔	-	-	-๐.๑๖*	-๐.๑๔*
๔๑-๕๐ ปี	๔.๓๐	-	-	-	๐.๐๒
๕๑ ปีขึ้นไป	๔.๒๘	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๖ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยรวม เป็นรายคู่ พบว่า อายุ ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านความเชื่อ แตกต่างกัน ๔ คู่ ได้แก่ กลุ่มอายุ ๒๐-๓๐ ปี มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่า กลุ่มอายุ ๔๑-๕๐ ปี ($\bar{X}=-๐.๒๒$) กลุ่มอายุ ๒๐-๓๐ ปี มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่า กลุ่มอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X}=-๐.๒๐$) กลุ่มอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่า กลุ่มอายุ ๔๑-๕๐ ปี ($\bar{X}=-๐.๑๖$) และกลุ่มอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่า กลุ่มอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X}=-๐.๑๔$)

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n = ๓๘๐)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๗๕	๒	๑.๒๓๗	๓.๗๓๕*	๐.๐๒๕
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๘๘๕	๓๗๗	๐.๓๓๑		
	รวม	๑๒๗.๓๕๙	๓๗๙			
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๘๕	๒	๐.๑๙๒	๑.๓๓๖	๐.๒๖๔
	ภายในกลุ่ม	๕๔.๒๖๓	๓๗๗	๐.๑๔๔		
	รวม	๕๔.๖๔๗	๓๗๙			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๒๓	๒	๐.๓๖๒	๑.๓๙๖	๐.๒๔๙
	ภายในกลุ่ม	๙๗.๖๕๑	๓๗๗	๐.๒๕๙		
	รวม	๙๘.๓๗๔	๓๗๙			
ด้านความเชื่อ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๗๘	๒	๐.๕๘๙	๓.๓๕๐*	๐.๐๓๖
	ภายในกลุ่ม	๖๖.๓๑๔	๓๗๗	๐.๑๗๖		
	รวม	๖๗.๔๙๓	๓๗๙			
รวมทั้งสิ้น	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๔๖	๒	๐.๕๒๓	๒.๘๗๕	๐.๐๕๘
	ภายในกลุ่ม	๖๘.๕๖๑	๓๗๗	๐.๑๘๒		
	รวม	๖๙.๖๐๖	๓๗๙			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านวุฒิการศึกษา กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในมิติทางด้านสังคมด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๘ – ๔.๑๙ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง
วุฒิการศึกษา กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ
ของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสื่อสาร

(n = ๓๘๐)

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๔.๑๒	๓.๙๖	๔.๑๑
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๑๒	-	๐.๑๖*	๐.๐๑
ปริญญาตรี	๓.๙๖	-	-	-๐.๑๕
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๑๑	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๘ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อการสร้าง
แรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
ด้านการสื่อสาร เป็นรายคู่ พบว่า วุฒิการศึกษา ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตาม
หลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ กลุ่มการศึกษาต่ำกว่าปริญญา
ตรี มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่า กลุ่มการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{X}=0.16$)

ตารางที่ ๔.๑๙ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง
วุฒิการศึกษา กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของ
วัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านความเชื่อ

(n = ๓๘๐)

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๔.๒๗	๔.๑๕	๔.๒๔
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๒๗	-	๐.๑๒*	๐.๐๓
ปริญญาตรี	๔.๑๕	-	-	-๐.๐๙
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๒๔	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๙ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อการสร้าง
แรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
ด้านความเชื่อ เป็นรายคู่ พบว่า วุฒิการศึกษา ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตาม
หลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ กลุ่มการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับ
ค่าเฉลี่ยมากกว่า กลุ่มการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{X}=0.12$)

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือนกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอ บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n = ๓๘๐)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๓.๕๘๕	๒	๑.๗๙๓	๕.๔๖๐**	๐.๐๐๕
	ภายในกลุ่ม	๑๒๓.๗๗๔	๓๗๗	๐.๓๒๘		
	รวม	๑๒๗.๓๕๙	๓๗๙			
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	๓.๑๔๕	๒	๑.๕๗๒	๑๑.๕๑๐**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๑.๕๐๓	๓๗๗	๐.๑๓๗		
	รวม	๕๔.๖๔๗	๓๗๙			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๘๘	๒	๑.๒๔๔	๔.๘๙๑**	๐.๐๐๘
	ภายในกลุ่ม	๙๕.๘๘๖	๓๗๗	๐.๒๕๔		
	รวม	๙๘.๓๗๔	๓๗๙			
ด้านความเชื่อ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๕๘๗	๒	๑.๒๙๔	๗.๕๑๔**	๐.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๖๔.๙๐๕	๓๗๗	๐.๑๗๒		
	รวม	๖๗.๔๙๓	๓๗๙			
รวมทั้งสิ้น	ระหว่างกลุ่ม	๒.๗๖๗	๒	๑.๓๘๔	๗.๘๐๔**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๖๖.๘๓๙	๓๗๗	๐.๑๗๗		
	รวม	๖๙.๖๐๖	๓๗๙			

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอ บ้านหมี่จังหวัดลพบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและรายด้านพบว่า แตกต่างกันทุกด้าน จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในมิติทางด้านสังคมด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๑ - ๔.๒๕ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๑ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการ ทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยรวม

(n = ๓๘๐)

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๔.๘๕	๔.๐๗	๔.๑๙
น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๘๕	-	๐.๗๘*	๐.๖๖*
๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๔.๐๗	-	-	-๐.๑๒*
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔.๑๙	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๒๑ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อการสร้าง แรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยรวม เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลัก พุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน ๓ คู่ ได้แก่ กลุ่มเงินเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเงินเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท ($\bar{X}=๐.๗๘$), กลุ่มเงินเดือน น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเงินเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ($\bar{X}=๐.๖๖$) และ กลุ่มเงินเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มเงินเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้น ไป ($\bar{X}=-๐.๑๒$)

ตารางที่ ๔.๒๒ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการ ทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสื่อสาร

(n = ๓๘๐)

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๔.๗๕	๓.๙๖	๔.๑๑
น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๗๕	-	๐.๗๙*	๐.๖๔*
๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๙๖	-	-	-๐.๑๕*
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔.๑๑	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๒๒ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสื่อสาร เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน แตกต่างกัน ๓ คู่ ได้แก่ กลุ่มเงินเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเงินเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท ($\bar{X}=0.79$), กลุ่มเงินเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเงินเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ($\bar{X}=0.64$) และกลุ่มเงินเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มเงินเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ($\bar{X}=-0.15$)

ตารางที่ ๔.๒๓ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการ ทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

(n = ๓๘๐)

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๔.๘๓	๔.๒๒	๔.๓๗
น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๘๓	-	๐.๖๑*	๐.๔๖*
๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๔.๒๒	-	-	-๐.๑๕*
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔.๓๗	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๒๓ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน ๓ คู่ ได้แก่ กลุ่มเงินเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเงินเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท ($\bar{X}= ๐.๖๑$), กลุ่มเงินเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเงินเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ($\bar{X}= ๐.๔๖$) และกลุ่มเงินเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มเงินเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ($\bar{X}=-๐.๑๕$)

ตารางที่ ๔.๒๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการ ทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม

(n = ๓๘๐)

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๔.๘๓	๓.๙๖	๔.๐๒
น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๘๓	-	๐.๘๗*	๐.๘๑*
๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๙๖	-	-	-๐.๐๖*
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔.๐๒	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๒๔ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน ๓ คู่ ได้แก่ กลุ่มเงินเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเงินเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท ($\bar{X}= ๐.๘๗$), กลุ่มเงินเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเงินเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ($\bar{X}= ๐.๘๑$) และกลุ่มเงินเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มเงินเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ($\bar{X}=-๐.๐๖$)

ตารางที่ ๔.๒๕ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่าง รายได้ต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการ ทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านความเชื่อ

อายุ	$\bar{X}$	(n = ๓๘๐)		
		น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๕.๐๐	๔.๑๖	๔.๒๕
น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๕.๐๐	-	๐.๘๔*	๐.๗๕*
๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๔.๑๖	-	-	-๐.๐๙*
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔.๒๕	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๒๕ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านความเชื่อ เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน ๓ คู่ ได้แก่ กลุ่มเงินเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเงินเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท ($\bar{X}= ๐.๘๔$), กลุ่มเงินเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเงินเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ($\bar{X}=๐.๗๕$) และกลุ่มเงินเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มเงินเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป ($\bar{X}=-๐.๐๙$)

ตารางที่ ๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือนกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน

(n = ๓๘๐)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๒.๖๓๙	๒	๐.๓๒๐	๓.๙๘๙*	๐.๐๑๙
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๗๒๐	๓๗๗	๐.๓๓๑		
	รวม	๑๒๗.๓๕๙	๓๗๙			
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๔๐	๒	๐.๕๗๐	๔.๐๑๕*	๐.๐๑๙
	ภายในกลุ่ม	๕๓.๕๐๘	๓๗๗	๐.๑๔๒		
	รวม	๕๔.๖๔๗	๓๗๙			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๘๓	๒	๐.๐๔๑	๐.๑๕๙	๐.๘๕๓
	ภายในกลุ่ม	๙๘.๒๙๒	๓๗๗	๐.๒๖๑		
	รวม	๙๘.๓๗๔	๓๗๙			
ด้านความเชื่อ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๐๐	๒	๐.๔๐๐	๒.๒๖๑	๐.๑๐๖
	ภายในกลุ่ม	๖๖.๖๙๓	๓๗๗	๐.๑๗๗		
	รวม	๖๗.๔๙๓	๓๗๙			
รวมทั้งสิ้น	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๐๓	๒	๐.๔๐๒	๒.๒๐๑	๐.๑๑๒
	ภายในกลุ่ม	๖๘.๘๐๓	๓๗๗	๐.๑๘๓		
	รวม	๖๙.๖๐๖	๓๗๙			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และรายด้านพบว่า ด้านการสื่อสารและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ อ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในมิติทางด้านสังคมด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๗ - ๔.๒๘ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๗ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่างจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสื่อสาร

(n = ๓๘๐)				
จำนวนครั้งในการเข้าวัด ทำบุญต่อเดือน	$\bar{X}$	ไม่เคยมา ๓.๙๙	๑ - ๒ ครั้ง ๔.๒๐	มากกว่า ๒ ครั้ง ๔.๔๑
ไม่เคยมา	๓.๙๙	-	-๐.๒๑*	-๐.๔๒
๑ - ๒ ครั้ง	๔.๒๐	-	-	-๐.๒๑*
มากกว่า ๒ ครั้ง	๔.๔๑	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๒๗ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านการสื่อสาร เป็นรายคู่ พบว่า จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน ๒ คู่ ได้แก่ กลุ่มไม่เคยมาวัด มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่า กลุ่มที่มาวัดมากกว่า ๑ - ๒ ครั้ง ($\bar{X} = -๐.๒๑$) และกลุ่มที่มาวัด ๑ - ๒ ครั้ง มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่า กลุ่มที่มาวัดมากกว่า ๒ ครั้ง ($\bar{X} = -๐.๒๑$)

ตารางที่ ๔.๒๘ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดระหว่างจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน กับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

(n = ๓๘๐)				
จำนวนครั้งในการเข้าวัด ทำบุญต่อเดือน	$\bar{X}$	ไม่เคยมา ๔.๒๗	๑ - ๒ ครั้ง ๔.๔๐	มากกว่า ๒ ครั้ง ๔.๒๑
ไม่เคยมา	๔.๒๗	-	-๐.๑๓*	๐.๐๖
๑ - ๒ ครั้ง	๔.๔๐	-	-	๐.๑๙
มากกว่า ๒ ครั้ง	๔.๒๑	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๒๘ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นรายคู่ พบว่า จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ กลุ่มไม่เคยมาวัด มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่า กลุ่มที่มาวัดมากกว่า ๑ - ๒ ครั้ง ($\bar{X} = -๐.๑๓$)

ตารางที่ ๔.๒๙ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ที่	ตัวแปรทดสอบ	t	F	Sig.	ผลการศึกษายอมรับ	ปฏิเสธ
๑	เพศ	-๐.๙๗๐		๐.๓๓๓		✓
๒	อายุ		๒.๒๒๖	๐.๐๘๕		✓
๓	วุฒิการศึกษา		๒.๘๗๕*	๐.๐๕๘		✓
๔	รายได้ต่อเดือน		๗.๘๐๔**	๐.๐๐๐	✓	
๕	จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน		๒.๒๐๑	๐.๑๑๒		✓

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๑ พบว่า

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้

ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญ โดยภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้

ประชาชนที่มีจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้

๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ ๒

สมมติฐานที่ ๒ การสร้างแรงจูงใจ กับหลักพุทธธรรม ให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างแรงจูงใจ กับหลักพุทธธรรม ให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

การสร้างแรงจูงใจ	หลักพุทธธรรม ให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี		
	Pearson Correlation (r)	Sig. (๒-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านการสื่อสาร	๐.๖๔๐	๐.๐๐๐**	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	๐.๗๒๗	๐.๐๐๐**	ปานกลาง
ด้านสิ่งแวดล้อม	๐.๖๙๙	๐.๐๐๐**	ปานกลาง
ด้านความเชื่อ	๐.๗๕๓	๐.๐๐๐**	ปานกลาง
ภาพรวม	๐.๗๗๑	๐.๐๐๐**	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรม ให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = ๐.๗๗๑$) โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ในลำดับแรกคือ ด้านความเชื่อ ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๗๕๓$) รองลงมาคือด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๗๒๗$) ถัดมาคือด้านสิ่งแวดล้อม ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๖๙๙$) สุดท้ายคือด้านการสื่อสาร ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๖๔๐$) ตามลำดับ

๔.๕ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๓๒ – ๔.๓๕

ตารางที่ ๔.๓๑ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในด้านการสื่อสาร

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑) บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ ค่อนข้างน้อย	๑) ควรส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์	๑๗ รูป
๒) ขาดการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ให้ได้รับทราบ	๒) ควรส่งเสริมให้บุคลากร ชุมชน มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์	๑๑ รูป
๓) ขาดการวางแผนเพื่อใช้สื่อประชาสัมพันธ์	๓) ควรมีการวางแผนเพื่อใช้สื่อประชาสัมพันธ์	๙ รูป

จากตารางที่ ๔.๓๑ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในด้านการสื่อสาร พบว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ จำนวน ๑๗ รูป ควรส่งเสริมให้บุคลากร ชุมชน มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ จำนวน ๑๑ รูป และควรมีการวางแผนเพื่อใช้สื่อประชาสัมพันธ์ จำนวน ๙ รูป ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๒ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑) วัดยังไม่มีความพร้อมในเรื่องการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดการด้านขยะ	๑) ควรมีความพร้อมในเรื่องการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดการด้านขยะ	๑๕ รูป
๒) อาคารสถานที่ปฏิบัติธรรม ไม่มีความสะอาด และไม่เหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรม	๒) ควรมีความพร้อมอาคารสถานที่ปฏิบัติธรรม	๑๐ รูป
๓) พระวิทยากรที่ให้ความรู้มีความรู้ความสามารถมีน้อย	๓) ควรส่งพระที่มีความสนใจไปฝึกอบรมพระวิทยากรให้มีความรู้ความสามารถทาง ด้านการปฏิบัติ	๘ รูป

จากตารางที่ ๔.๓๒ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ควรมีความพร้อมในเรื่องการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดการด้านขยะ จำนวน ๑๕ รูป ควรมีความพร้อมอาคารสถานที่ปฏิบัติธรรม จำนวน ๑๐ รูป และควรส่งพระที่มีความสนใจไปฝึก อบรมพระวิทยากรให้มีความรู้ความสามารถทาง ด้านการปฏิบัติ จำนวน ๘ รูป ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในด้าน
ด้านสิ่งแวดล้อม

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑) บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการ สิ่งแวดล้อมภายในวัดอย่างไม่ดี เท่าที่ควร	๑) บุคคลที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างดีมากสมบูรณ์และเหมาะสม	๑๙ รูป
๒) การจัดการพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อม ยังไม่ได้เท่าที่ควร	๒) ควรมีการจัดการพื้นที่ ความสะดวก สบาย ความสวยงาม การจัดการ สิ่งแวดล้อมที่ดี และความเป็น เอกลักษณ์	๑๑ รูป
๓) การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ภายในวัดยังไม่ดีเท่าที่ควร	๓) ควรมีการจัดการและดูแลสภาพพื้นที่ ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดการ ปฏิบัติงานอย่างดีมากสมบูรณ์และ เหมาะสม	๙ รูป

จากตารางที่ ๔.๓๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างดีมากสมบูรณ์และเหมาะสม จำนวน ๑๙ รูป ควรมีการจัดการพื้นที่ ความสะดวกสบาย ความสวยงาม การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และความเป็นเอกลักษณ์ จำนวน ๑๑ รูป และควรมีการจัดการและดูแลสภาพพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดการปฏิบัติงานอย่างดีมากสมบูรณ์และเหมาะสมจำนวน ๙ รูปตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๔ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านความเชื่อ

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑) ผู้ที่เข้ามาในวัดยังไม่เข้าถึงหลักธรรม	๑) ควรสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แก่ผู้เข้ามาที่วัดโดยให้เข้าถึงหลักธรรมและวิธีปฏิบัติ	๑๗ รูป
๒) ขาดการถ่ายทอดความรู้สู่บุคคลอื่นได้เท่าที่ควร	๒) ทางวัดควรมีการฝึกการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ	๑๒ รูป
๓) ผู้ที่เข้ามาในวัดยังขาดความมุ่งมั่นในเรื่องการปฏิบัติตามระเบียบของวัดได้เท่าที่ควร	๓) ทางวัดต้องมีกลยุทธ์ในการให้ผู้ที่เข้ามาในวัด สามารถ ลด ละ และเลิกการเบียดเบียนสัตว์โลก	๘ รูป

จากตารางที่ ๔.๓๔ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในด้านความเชื่อพบว่า ควรสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แก่ผู้เข้ามาที่วัดโดยให้เข้าถึงหลักธรรมและวิธีปฏิบัติ จำนวน ๑๗ รูป ทางวัดควรมีการฝึกการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ จำนวน ๑๒ รูป และทางวัดต้องมีกลยุทธ์ในการให้ผู้ที่เข้ามาในวัด สามารถ ลด ละ และเลิกการเบียดเบียนสัตว์โลก จำนวน ๘ รูป ตามลำดับ

๔.๖ แนวทางในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก)

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๔.๖.๑ ท่านคิดว่าแรงจูงใจ ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการบริหารจัดการวัด ในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๑) วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการปฏิบัติศาสนกิจ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่คนใน ชุมชน สั่งสอนให้เป็นคนดี ดังนั้นวัดจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยเฉพาะความเชื่อถือของคนในสังคมหรือพุทธศาสนิกชนจะเคารพนับถือ^๑

๒) มีพระสงฆ์ว่าเป็นผู้นำทางปัญญา สามารถพัฒนาตัวตนของคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงวัดมีหน้าที่ในการพัฒนาคุณธรรม ความดีของคนในสังคม ให้เจริญอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้วัดมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามภารกิจ ๖ ด้าน ของมหาเถรสมาคมให้ ครอบคลุม โดยการดำเนินการกิจ ๖ ด้าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของ พระพุทธศาสนา ที่ครอบคลุม ได้แก่ ศาสนธรรม ศาสนบุคคล ศาสนวัตถุ และศาสนพิธี^๒

๓) แรงจูงใจเป็นธรรมชาติที่ติดตัวมนุษย์ มาแต่กำเนิด กล่าวคือ การรักชีวิต กลัวตาย กลัวสิ่งที่ทำอันตรายให้แก่ตน เห็นได้จากสมัยโบราณ ก่อนจะมีศาสนา พลังของภัยจากธรรมชาติที่มนุษย์พบเจอนั้นยิ่งใหญ่มากกว่าจะต้านทาน ทำให้มนุษย์ เกิดความกลัว อำนาจลึกลับของธรรมชาติ นั้น จึงเป็นแรงขับให้ต้องมีการกราบไหว้บูชา ฟา ดิน แม่น้ำ ภูเขา ดวงอาทิตย์ ไม่ให้ทำร้าย และคอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกต่อตนด้วยการนำเครื่องเซ่นสังเวย มาตอบแทน เป็นต้น ต่อเมื่อมีศาสนา กำเนิดขึ้น ความกลัวของมนุษย์ ถูกพัฒนาให้เป็นความกลัวต่อ การลงโทษของเทพเจ้าที่มีอำนาจเหนือมนุษย์และสามารถดลบันดาลให้เกิดคุณและโทษได้ เป็น แรงจูงใจที่ผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีตซึ่งมักจะมาจาก ความกลัวการลงโทษ หรือ ความอยาก ได้รางวัล จากพระเจ้าตามศรัทธาหรือความเชื่อนั้นๆ นั่นเอง^๓

๔) เนื่องจากวัดและศาสนสถานมักตั้งอยู่ใกล้กับ ชุมชน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับบ้าน หรือบรรพชีต กับคฤหาสน์ในทุกๆด้าน ทั้งด้านที่เกื้อกูลกันหรือขัดแย้งกัน การที่ เจ้าอาวาส ผู้รักษาการหรือผู้มีอำนาจต้องแสดงบทบาทในการ ดูแลจัดการผลประโยชน์ทรัพย์สินของวัดด้วยการ

^๑ สัมภาษณ์ พระโสภณพัฒนคุณ (ทิน สุทินโน), เจ้าอาวาสวัดพุน้อย, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^๒ สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์ภัทรภณ เขมปญโญ, เจ้าอาวาสวัดเกริ่นกฐิน , ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^๓ สัมภาษณ์ พระครูโสภณปัญญาวุธ (โกมิน จันทวีโส), เจ้าคณะตำบลโพธิ์ทอง, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

เจรจาต่อรอง ประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้องนั้น ถือเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง ที่จะดำเนินการด้วยตัวเอง^๕

๕) แรงจูงใจ เป็นเรื่องธรรมชาติของจิตมนุษย์ ที่มีความรักสุข เกลียดทุกข์ อันเป็นจุดหมายระยะต้นของปุถุชนคนธรรมดา ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงนำประเด็นเหล่านี้ มา ใช้ให้เป็นประโยชน์ เรียกว่า หนามยอกต้องเอาหนามบ่ง เพราะหากปุถุชนนั้นรู้ซึ่งผลจากการกระทำ ชั่วของตนและเกรงกลัวผลนั้นย่อมไม่ปรารถนาที่จะกระทำตนให้เกิดทุกข์ แต่หากยังปรารถนา ความสุขให้ตนเอง การสร้างความดีโดยมีปลายทาง คือ สுகติภูมิเป็นเป้าหมายในชาติต่อไป^๕

๖) พระพุทธศาสนาได้ปฏิบัติความเชื่อในพระเจ้าเหล่านั้น ด้วยการนำหลักคำสอนที่ช่วยเปิดโลก ทศน์มมมองใหม่ให้แก่มวลมนุษย์ โดยให้มนุษย์เกิดศรัทธาและมีความเชื่อในศักยภาพและปัญญาของ มนุษย์เอง ในการที่จะหลุดพ้นจากความกลัวและการอ้อนวอน ขอจากเทพเจ้า ความปรารถนาที่จะ ปลดปล่อยตัวเองจาก ความกลัว อิสระจากอำนาจกิเลสและตัณหาที่คอยจูงใจให้กระทำพฤติกรรม ต่างๆ แรงจูงใจตามแนวพระพุทธศาสนาจึง มีปลายทางคือ การนำมนุษย์ไปสู่ อิสราภาพ ความสุขสงบ เย็น เกิดประโยชน์ตนและสังคมที่อยู่ร่วมกันทำให้มนุษย์เกิดสัมมาทิฐิ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงความเห็นจากผู้ที่มีความเห็นผิดไปสู่ความเห็นถูก พระพุทธเจ้าใช้ประโยชน์จากแรงจูงใจ ๒ ประเภทคือ ๑. แรงจูงใจภายนอก ๒. แรงจูงใจภายใน^๖

๗) พุทธวิธีที่ทรงใช้สร้างแรงจูงใจด้วยอภิญญาของพระองค์นั้น เป็นเพียงแรงจูงใจภายนอกที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความสนใจ ใคร่ฟังในสิ่งที่ธรรมที่พระองค์จักแสดง แต่สิ่งที่เป็นพุทธวิธีที่สำคัญ และเปลี่ยนความเห็นของคนได้แก่ การเทศนาหรือการสอนซึ่งเป็นอีกหนึ่งพุทธวิธีสร้างแรงจูงใจในการ รักษาศีล ๕ โดยพระพุทธเจ้าทรงสร้างแรงจูงใจให้สอดคล้องกับความเห็นเดิมของผู้ฟัง บางกรณีทรงใช้ ความกลัวให้เกิดประโยชน์นำไปสู่แรงจูงใจที่ดีในทางพระพุทธศาสนา คือ การสร้างฉันทะในการปฏิบัติ เพื่อขจัดความกลัวที่ซ่อนหรือปรุงแต่งในใจตน บางกรณีทรงนำตัณหาหรือความอยาก ที่ผู้ฟังปรารถนามา เป็นตัวจูงใจนำเข้าสู่ จุดหมายที่สูงสุดเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง

^๕ สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^๕ สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรีเกรียงไกร ภาชนะทิพย์, ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพระพุทธศาสนาและกิจการพิเศษสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^๖ สัมภาษณ์ นายเฉลิมชัย ลิ้มสกุล, อดีตผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, สิงหาคม ๒๕๖๓.

และเป็นการเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นแรงจูงใจใฝ่ดี เป็นกุศลธรรมฉันทะ พระพุทธเจ้าทรงสร้างแรงจูงใจภายในให้ผู้ฟังอยากนำไป ปฏิบัติตาม^๗

๘) เจ้าอาวาสซึ่งเป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ระดับต้นซึ่งมี หน้าที่ในการบริหารจัดการวัดในด้านต่าง ๆ เจ้าอาวาสนับเป็นปัจจัยสำคัญในการนำองค์กรไปสู่ เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะเจ้าอาวาสเป็นพระสงฆ์ผู้มีหน้าที่บริหารและปกครอง วัด ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด พระพุทธศาสนาจะเจริญก็เพราะความเลื่อมใสของประชาชน เจ้าอาวาสย่อมเป็นตัวจักรสำคัญในความเจริญของพระพุทธศาสนา ดังนั้นการพัฒนาวัดให้เป็น ศูนย์กลางของชุมชน^๘

๙) พุทธวิธีสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล ๕ มีทั้ง ปัจจัยภายนอก และ ปัจจัยภายใน ปัจจัย ภายนอก ได้แก่ พระพุทธเจ้าและคุณสมบัตินิพพานส่วนพระองค์ ทรงใช้อธิปาฏิหาริย์ แสดงฤทธิ์ใน กรณีที่ต้องการกับผู้ที่ยึดมั่นด้วยอาศัยฤทธิ์อย่างกรณีงคฺคิมลเป็นต้น บางกรณีทรงใช้ฤทธิ์เพื่อ ประโยชน์สูงสุดของผู้ฟัง เช่น ทรงดลบันดาลบดบังพระยศ ไม่ให้เศรษฐีบิดาได้เห็น เป็นต้น บางครั้งทรง ใช้ประโยชน์จากอิทธิฤทธิ์ของสาวกทำให้ฝูงชนเกิดศรัทธาเลื่อมใสและตั้งใจรับฟังธรรม นอกจากนี้ พระพุทธเจ้าทรงเป็นยอดของครูของโลก ทรงทราบวาระจิตของผู้ฟัง จึงเลือกธรรมที่เหมาะสมมาแสดง โดยลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรงนำแรงจูงใจที่เป็นฝ่ายลบและฝังอยู่ในจิตใจมนุษย์มาสร้างแรงจูงใจ ในทางที่ดีเป็นกุศลที่พระองค์สรรเสริญ ด้วยคุณสมบัตินิพพานส่วนพระองค์เหล่านี้^๙

๑๐) พระพุทธศาสนาได้ปฏิบัติความเชื่อในพระเจ้าเหล่านั้น ด้วยการนำหลักคำสอนที่ช่วยเปิดโลกทัศน์มุมมองใหม่ให้แก่มวลมนุษย์ โดยให้มนุษย์เกิดศรัทธาและมีความเชื่อในศักยภาพและปัญญาของ มนุษย์เอง ในการที่จะหลุดพ้นจากความกลัวและการอ่อนแอ ขอบเขตเทพเจ้า ความปรารถนาที่จะ ปลดปล่อยตัวเองจาก ความกลัว อิสระจากอำนาจกิเลสและตัณหาที่คอยจูงใจให้กระทำความผิดกรรม ต่างๆ แรงจูงใจตามแนวพระพุทธศาสนาจึง มีปลายทางคือ การนำมนุษย์ไปสู่ อิสรภาพ ความสุขสงบ เย็น เกิดประโยชน์ตนและสังคมที่อยู่ร่วมกันทำให้มนุษย์เกิดสัมมาทิฐิ^{๑๐}

๑๑) พุทธวิธีสร้างแรงใจในการรักษาศีล 5 สรุปเป็นลำดับได้ดังนี้ คือ การสร้างแรงจูงใจภายนอกด้วย การ ทำให้เกิดความศรัทธาและเลื่อมใสพระองค์ สร้างแรงจูงใจให้ผู้ฟัง สนใจ ใคร่รู้ เกิด

^๗ สัมภาษณ์ นายสิทธิพร บุญใหม่, กำนันตำบลสีม อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^๘ สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยเอกอภิชัย มณีแก้ว, ปลัดอาวุโสอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี, ๔ กันยายน ๒๕๖๓.

^๙ สัมภาษณ์ นายสุพจน์ สมสิงห์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอบ้านหมี่, สิงห์บุรี, ๔ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๐} สัมภาษณ์ พระเมธีธรรมาจารย์, รองอธิการบดีฝ่ายแผนงาน มจร., ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

การรับฟังคำสอน ของพระองค์ เกิดศรัทธาในคำสอนเป็นแรงจูงใจภายในที่ทำให้เกิดการน้อมนำไปปฏิบัติด้วยความตั้งใจพระพุทธรูปเจ้าทรงสร้างแรงจูงใจที่ถูกต้องดีงาม เป็นกุศล เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่ทรงสอน เรียกว่า เป็น กุศลธรรมฉันทะ ซึ่งเป็นแรงจูงใจตามแนวพระพุทธศาสนา คือ การปรารถนาที่ดีงาม ที่เกื้อกูลก่อเกิด ประโยชน์ นำไปสู่การพัฒนาตนเอง^{๑๑}

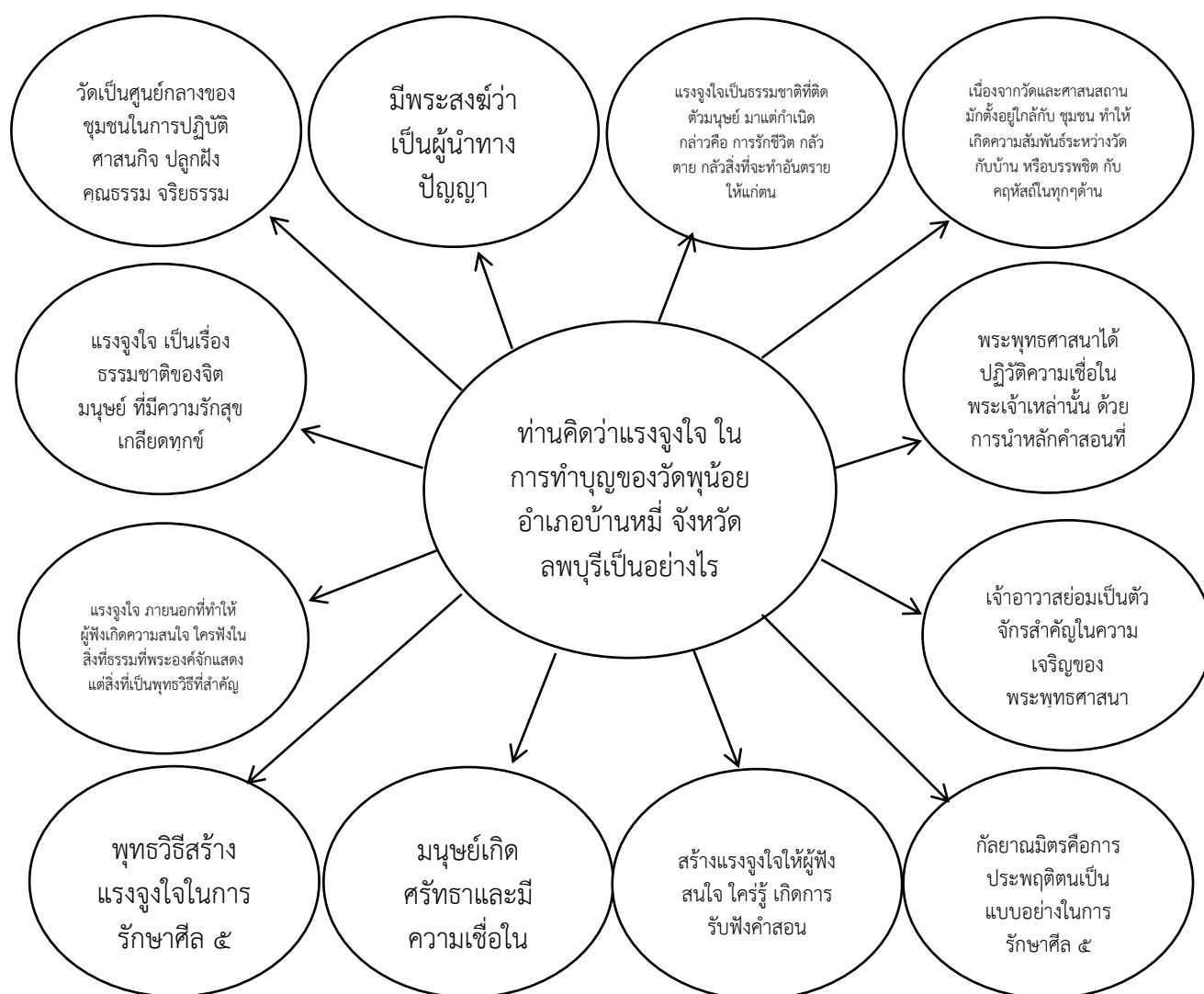
๑๒) การสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล ๕ โดยนำหลักพุทธวิธีเป็นแนวทางนั้น แรงจูงใจภายนอกอื่น เกิดจากบุคคลที่เรียกว่ากัลยาณมิตร นับว่ามีบทบาทสำคัญ คุณสมบัติสำคัญของผู้สร้างแรงจูงใจหรือ กัลยาณมิตรคือการประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาศีล ๕ ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากคุณสมบัติ ภายนอก คือ รูปลักษณ์ น้ำเสียง กริยาท่าทาง เรียกว่า มีความสะอาดกาย วาจา ชวนให้ผู้อื่นอยากรู้จัก เข้าใกล้ และคุณสมบัติภายใน ทั้งด้านปัญญา ด้านความบริสุทธิ์ ด้านเมตตากรุณา และผู้ที่เป็น กัลยาณมิตรที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นรักษาศีล ๕ ได้นั้น จำเป็นต้องรู้จักสร้างแรงจูงใจให้ เหมาะสมกับความเชื่อพื้นฐานของแต่ละบุคคล ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่มีการต่อยอดทำให้เกิด ความเชื่อเรื่องกรรมและผลของกรรมหรือการกระทำ อันจะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้คนรักษาศีล * เพราะมี จุดมุ่งหมายในชีวิต ซึ่งเป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงาม ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์เป็นแรงจูงใจภายในที่มีผล สำหรับผู้ที่มีความเชื่อ ในขณะที่ยุคสมัยใหม่ การสร้างแรงจูงใจโดยชี้ให้เห็นผลของการกระทำที่เป็นเหตุ เป็นผล นรกและสวรรค์เกิดขึ้นได้ในปัจจุบันขณะ อันเป็นผลจากการกระทำของตนจะได้รับการยอมรับ และสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้ที่มีห้วงคิดสมัยใหม่มากกว่า^{๑๒}

สรุปวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการปฏิบัติศาสนกิจ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่คนใน ชุมชน สั่งสอนให้เป็นคนดี ดังนั้นวัดจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยเฉพาะความเชื่อถือของคนในสังคมหรือพุทธศาสนิกชนจะเคารพนับถือเจ้าอาวาสซึ่งเป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ระดับต้นซึ่งมี หน้าที่ในการบริหารจัดการวัดในด้านต่าง ๆ เจ้าอาวาสนับเป็นปัจจัยสำคัญในการนำองค์กรไปสู่ เป้าหมายแห่งความสำเร็จ

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระมหาสุทินท์ สุนนโท, ผศ.ดร, อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระมหานิกร ฐานุตโตโร, ดร., อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านแรงจูงใจ ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีเป็นอย่างไร ดังแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เกี่ยวกับแรงจูงใจ ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีเป็นอย่างไรเป็นอย่างไร

๔.๖.๒ ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการสร้างความเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการบริหารจัดการวัด ในการสร้างความเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ด้านการสื่อสาร

๑) ในปัจจุบันนั้น การสื่อสารเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำบุญ ของพุทธศาสนิกชนที่มาทำบุญวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีการประชาสัมพันธ์น้อย^{๑๓}

๒) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมและผลการปฏิบัติงานของวัด อยู่ในวงแคบๆ ส่วนใหญ่เป็นการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก ทำให้รู้กันเฉพาะกลุ่ม ที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน^{๑๔}

๓) หน่วยงานต่าง ๆ ไม่เข้ามามีส่วนร่วมมากนัก อีกทั้งไม่มีการติดต่อประสานงานเพื่อขอการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมการประชาสัมพันธ์จึงไม่ได้ใช้ สื่อ เทคโนโลยี ที่ทันสมัยในการประชาสัมพันธ์ ออกในวงที่กว้างขึ้น ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ผิด พลาด และไม่ทั่วถึงทุกคน^{๑๕}

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

๔) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกได้ไม่ครบตามความต้องการ คือมีสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ไม่ตรงจริตของประชาชน สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ พนักงานต้อนรับในวัดไม่เพียงพอ^{๑๖}

๕) สิ่งอำนวยความสะดวกที่ประชาชนต้องการทางวัดยังไม่ได้มีการจัดให้เพียงพอต่อความต้องการ เช่น ด้านห้องสุขา ห้องอาบน้ำ สถานที่พัก^{๑๗}

๖) ในด้านพระวิทยากรยังมีน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ส่วนทางด้านอาหาร/เครื่องดื่ม ความเป็นสัปปายะ เนื่องจากมีการสนับสนุน จากพุทธศาสนิกชนที่ร่วมกันบริจาคทำบุญแก่ผู้ที่เข้ามาทำบุญวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี^{๑๘}

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระโสภณพัฒนคุณ (ทิน สุทินโน), เจ้าอาวาสวัดพุน้อย, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์ภัทรภณ เขมปญโญ, เจ้าอาวาสวัดเกริ่นกฐิน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระครูโสภณปัญญาวุธ (โกมิน จันทวิโส), เจ้าคณะตำบลโพธิ์ทอง, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมลีน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗} สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรีเกรียงไกร ภาชนะทิพย์, ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพระพุทธศาสนาและกิจกรรมพิเศษสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ด้านสิ่งแวดล้อม

๗) ระยะทางในการเดินทางมาที่วัดค่อนข้างไกล ศาลาการเปรียญมีความแออัดไม่สามารถรองรับผู้ที่มาทำบุญได้เพียงพอ และสถานที่และบรรยากาศภายในวัดไม่มีความร่มรื่น เพราะมีร่มไม้ไม่เพียงพอ^{๑๙}

๘) ไม่มีการจัดการด้านขยะ ภายในวัดที่ชัดเจน มีการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง^{๒๐}

๙) ไม่มีความร่มรื่นร่มเย็น ความสะอาดตา สบายตา สบายใจ^{๒๑}

ด้านความเชื่อ

๑๐) ประชาชน หวังจะรวยอย่างเดียว แต่ไม่ทำงาน เชื่อในเรื่องเครื่องรางของขลังมากกว่าการทำบุญ ไม่ค่อยเชื่อในเรื่องบาป – บุญ คำสอนของพระพุทธเจ้า^{๒๒}

๑๑) ประชาชนมีมายังวัดพุน้อย ทุกคนที่มาต่างหวังว่าเมื่อมาถึงวัดแล้วได้รับในสิ่งที่ต้องการไปจะมีความสำเร็จ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวของตนเอง^{๒๓}

๑๒) การจัดที่จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในแต่ละชุมชน ไม่สามารถเป็นที่พึ่งทางการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมของพระศาสนาได้^{๒๔}

สรุปปัจจุบันแรงจูงใจในการทำบุญ ของพุทธศาสนิกชนที่มาทำบุญวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างมาประกอบกัน เพื่อให้เกิดความเชื่อขึ้น ทั้งการสื่อสาร สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก และความเชื่อ ถ้าดำเนินการทั้ง ๔ ด้านข้างต้นมาดีแล้ว ก็จะเป็นปัจจัยสนับสนุน สร้างแรงจูงใจแก่ผู้ที่มาทำบุญ เพื่อสร้างบุญกุศลและสร้างบารมีให้กับตัวเอง และแบบอย่างที่ดี แก่บุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลอื่น

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายเฉลิมชัย ลิ้มสกุล, อดีตผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, สิงห์บุรี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายสิทธิพร บุญใหม่, กำนันตำบลสีมัม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยเอกอิทธิพงษ์ มณีแก้ว, ปลัดอาวุโสอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี, ๔ กันยายน ๒๕๖๓.

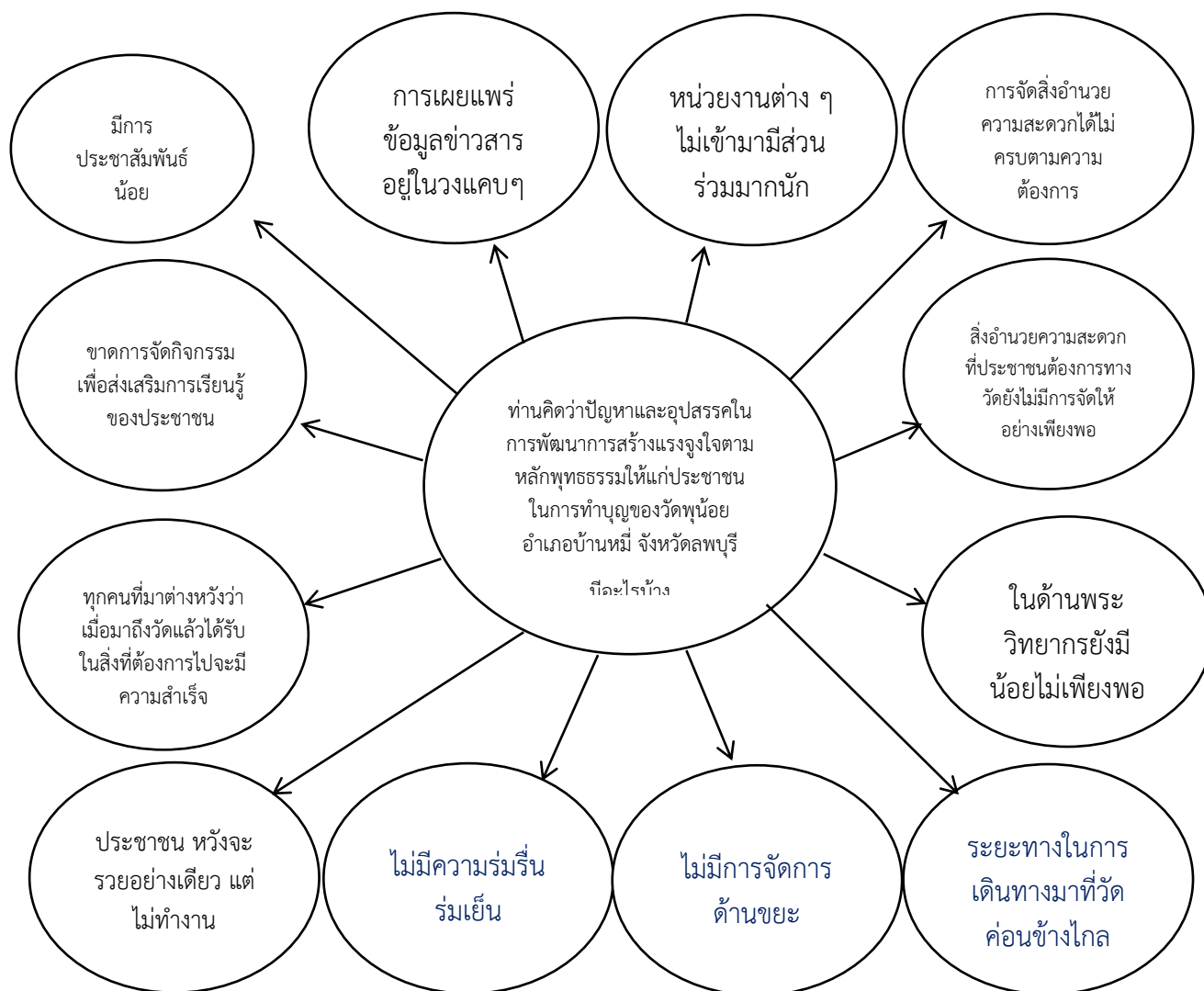
^{๒๒} สัมภาษณ์ นายสุพจน์ สมสิงห์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอบ้านหมี่, สิงห์บุรี, ๔ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๒๓} สัมภาษณ์ พระเมธีธรรมอาจารย์, รองอธิการบดีฝ่ายแผนงาน มจร., ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๔} สัมภาษณ์ พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ผศ.ดร, อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๕} สัมภาษณ์ พระมหานิกร ฐานุตโตโร, ดร., อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีอะไรบ้าง ดังแผนภาพที่ ๔.๒

แผนภาพที่ ๔.๒ สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีอะไรบ้าง

๔.๖.๓ ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาการสร้างความเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีควรมีอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการบริหารจัดการวัด ในการสร้างความเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ด้านการสื่อสาร

๑) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม การสื่อสารเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำบุญ ของพุทธศาสนิกชนที่มาทำบุญวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ควรวางแผนการประชาสัมพันธ์ ต่างๆ ไว้ล่วงหน้าก่อนการจัดกิจกรรม^{๒๕}

๒) ปรับปรุงระบบการประสานงาน การส่งข้อมูลของหน่วยงานให้มีความแม่นยำ ครบถ้วน ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม^{๒๖}

๓) ควรเพิ่มบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และปรับปรุงสื่อการประชาสัมพันธ์ให้ใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพิ่มช่องทางการสื่อสาร และเพิ่มเติมงบประมาณเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์สนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีและเครื่องมือการสื่อสารที่เหมาะสมมาใช้ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม^{๒๗}

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

๔) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความสะอาด และเหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรมและรองรับผู้ที่เข้ามาทำบุญวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีที่มีจำนวนมากขึ้น^{๒๘}

๕) จัดสร้าง ห้องน้ำ-ห้องสุขา ให้เพียงพอและแยก ชาย หญิง^{๒๙}

๖) เนื่องจากวัดพุน้อย เป็นวัดที่อยู่ห่างไกล ป้ายบอกทางมายังวัดควรจะชัดเจน ระยะทางกี่กิโล ทางร่วมทางแยกที่ควรจะมีป้ายบอกทาง ส่วนภายในวัดป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่างๆ ให้ชัดเจน^{๓๐}

^{๒๕} สัมภาษณ์ พระโสภณพัฒนคุณ (ทิน สุทินโน), เจ้าอาวาสวัดพุน้อย, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์ภัทรภณ เขมปญโญ, เจ้าอาวาสวัดเกริ่นกฐิน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระครูโสภณปัญญาวุธ (โกมิน จันทวิโส), เจ้าคณะตำบลโพธิ์ทอง, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมลีน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรีเกรียงไกร ภาชนะทิพย์, ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพระพุทธศาสนาและกิจกรรมพิเศษสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ด้านสิ่งแวดล้อม

- ๗) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดการขยะที่ดี^{๓๐}
- ๘) สร้างพื้นที่พักผ่อนให้มากขึ้น เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับบริเวณวัด^{๓๑}
- ๙) ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความสะอาด และเหมาะแก่การรองรับผู้ที่เข้ามาทำบุญวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี^{๓๒}

ด้านความเชื่อ

๑๐) ปลุกศรัทธา ให้ประชาชนเชื่อในหลักพุทธธรรม มากกว่าวัตถุสิ่งของ ซึ่งวัดพุน้อยได้มีการให้คำแนะนำที่ดีในการเทศน์แสดงธรรม ควรแทรกหลักพุทธธรรมทุกครั้ง เพื่อให้ประชาชนเชื่อในศรัทธาพระ เน้นการรักษาศรัทธา ซึ่งวัดพุน้อยเป็นต้นแบบอยู่แล้ว วัดพุน้อยได้สร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในการทำบุญ โดยทำเป็นตัวอย่างให้แก่ประชาชนและอาศัยการรักษาศรัทธาของประชาชน ฉะนั้นวัดพุน้อยจะไม่ได้อิงเพียงแค่วัตถุที่ให้ญาติโยมเท่านั้น แต่จะสร้างปัญญาที่เป็นโลกุตระให้ประชาชนเข้าใจหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา จึงเป็นวัดที่เป็นตัวอย่างในด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในการสร้างแรงจูงใจในการทำบุญ^{๓๔}

๑๑) ทางวัดได้มีการให้กราบไหว้บูชา พระรัตนตรัย สมาทานศีล ๕ ทุกครั้งก่อนทำกิจกรรมใดๆ และยังได้มีการอบรมสั่งสอนหลักพุทธธรรมทุกครั้ง ในหลักการของความศรัทธา ความเพียร การมีสติรับรู้ การตั้งมั่นในพระรัตนตรัย และให้มีปัญญาควบคู่กับความศรัทธาอยู่ตลอด^{๓๕}

๑๒) อบรมสั่งสอนประชาชนให้พยายามปฏิบัติธรรมเป็นประจำ แนะนำให้สวดมนต์ไหว้พระ เจริญสมาธิ ที่ปฏิบัติอยู่แล้วให้มากขึ้น แนะนำประชาชนให้ใช้หลักไตรสิกขา สั่งสอนประชาชนให้เป็นสัมมาทิฐิ อบรมประชาชน ให้ใช้สมาธิในการดำรงชีวิต จัดปฏิบัติธรรมเป็นประจำ ให้มากขึ้น

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายเฉลิมชัย ลิ้มสกุล, อดีตผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, สิงห์บุรี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายสิทธิพร บุญใหม่, ปลัดอาวุโสอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยเอกอภิพงษ์ มณีแก้ว, ปลัดอาวุโสอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี, ๔ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายสุพจน์ สมสิงห์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอบ้านหมี่, สิงห์บุรี, ๔ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระเมธีธรรมจารย์, รองอธิการบดีฝ่ายแผนงาน มจร., ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๓๕} สัมภาษณ์ พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ผศ.ดร, อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

แจกเอกสารแนะนำให้ประชาชนเข้าใจหลักพุทธธรรม ส่งเสริมการทำบุญเพื่อให้เกิดปัญญา แนะนำประชาชนในการใช้ปัญญา ให้เชื่อในบุญ เชื่อในผลของบุญ^{๓๖}

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สรุปได้ว่า ด้านการสื่อสาร ในการประชาสัมพันธ์ ควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและเพิ่มบุคลากร พร้อมทั้งจัดหางบประมาณมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีจัดสร้าง ห้องน้ำ-ห้องสุขา ให้เพียงพอ ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความสะอาด และป้ายบอกทางมายังวัดควรจะชัดเจน ด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดการขยะที่ดี สร้างพื้นที่พักผ่อนให้มากขึ้น และปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความสะอาด ด้านความเชื่อ ปฏิกริยา ให้ประชาชนเชื่อในหลักพุทธธรรม มากกว่าวัตถุสิ่งของ ทางวัดได้มีการให้กราบไหว้บูชา พระรัตนตรัย สมาทานศีล ๕ ทุกครั้งก่อนทำกิจกรรมใดๆ และอบรมสั่งสอนประชาชนให้พยายามปฏิบัติธรรมเป็นประจำ

^{๓๖} สัมภาษณ์ พระมหานิกธ ฐานุตโต, ดร., อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการวัดและการสร้างศรัทธาแก่ประชาชนของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีควรมีอะไรบ้าง ดังแผนภาพที่ ๔.๓

แผนภาพที่ ๔.๓ สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการวัดและการสร้างศรัทธาแก่ประชาชนของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีควรมีอะไรบ้าง

๔.๗ องค์ความรู้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

๔.๗.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับการวิจัย

ว.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี			
ด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก	ด้านด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก	ด้านความเชื่อ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก
ว.๒ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผล ๕ กับการสร้างแรงจูงใจในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี			
สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย		สมมติฐานที่ ๒ การสร้างแรงจูงใจ กับหลักพุทธธรรม ให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กันจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย	
ว.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี			
ด้านการสื่อสาร ควรส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัด มี ส่วน ร่วม ใน การ ประชาสัมพันธ์	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีความพร้อมในเรื่องการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดการด้านขยะ	ด้านด้านสิ่งแวดล้อม บุคคลที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างดี	ด้านความเชื่อ ควรสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้ผู้เข้ามาที่วัดโดยให้เข้าถึงหลักธรรมและวิธีปฏิบัติ
ผลการสัมภาษณ์ วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการปฏิบัติศาสนกิจ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่คนใน ชุมชน สั่งสอนให้เป็นคนดีในปัจจุบันแรงจูงใจในการทำบุญ ของพุทธศาสนิกชนที่มาทำบุญวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างมาประกอบกัน เพื่อให้เกิดความเชื่อขึ้น ทั้งการสื่อสาร สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก และความเชื่อ ถ้าดำเนินการทั้ง ๔ ด้านข้างต้นมาดีแล้ว ก็จะเป็นปัจจัยสนับสนุน สร้างแรงจูงใจแก่ผู้ที่มาทำบุญ เพื่อสร้างบุญกุศลและสร้างบารมีให้กับตัวเองและแบบอย่างที่ดี แก่บุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลอื่น			

แผนภาพที่ ๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๔ ศึกษาการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

๑. ด้านการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก
๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก
๓. ด้านด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก
๔. ด้านความเชื่อ อยู่ในระดับมาก

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ การสร้างแรงจูงใจ กับหลักพุทธธรรม ให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กันจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

การศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีดังนี้

ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในด้านการสื่อสาร พบว่าบุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ ค่อนข้างน้อย ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าวัดยังไม่มีความพร้อมในเรื่องการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดการด้านขยะ ข้อเสนอแนะ ควรมีความพร้อมในเรื่องการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดการด้านขยะ

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในด้านด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัดอย่างไม่ดีเท่าที่ควร ข้อเสนอแนะ บุคคลที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างดีมาก สมบูรณ์และเหมาะสม

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านด้านความเชื่อ พบว่าผู้ที่เข้ามาในวัดยังไม่เข้าถึงหลักธรรม ข้อเสนอแนะ ควรสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แก่ผู้เข้ามาที่วัดโดยให้เข้าถึงหลักธรรมและวิธีปฏิบัติ

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านสภาพทั่วไป วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการปฏิบัติศาสนกิจ ปลุกฝัง

คุณธรรม จริยธรรม ให้แก่คนใน ชุมชน สั่งสอนให้เป็นคนดี ดังนั้นวัดจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยเฉพาะความเชื่อถือของคนในสังคมหรือพุทธศาสนิกชนจะเคารพนับถือเจ้าอาวาสซึ่งเป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ระดับต้นซึ่งมี หน้าที่ในการบริหารจัดการวัดในด้านต่าง ๆ เจ้าอาวาสนับเป็นปัจจัยสำคัญในการนำองค์กรไปสู่ เป้าหมายแห่งความสำเร็จ

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอ บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านปัจจุบัน ปัจจุบันแรงจูงใจในการทำบุญ ของพุทธศาสนิกชนที่มาทำบุญ วัดพุน้อย อำเภอ บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างมาประกอบกัน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น ทั้งการสื่อสาร สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก และความเชื่อ ถ้าดำเนินการทั้ง ๔ ด้านข้างต้นมาดีแล้ว ก็จะเป็นปัจจัยสนับสนุน สร้างแรงจูงใจแก่ผู้ที่มาทำบุญ เพื่อสร้างบุญกุศลและสร้างบารมีให้กับตัวเองและแบบอย่างที่ดี แก่บุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลอื่น

การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอ บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านข้อเสนอแนะ คือด้านการสื่อสาร ในการประชาสัมพันธ์ ควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและเพิ่มบุคลากร พร้อมทั้งจัดหางบประมาณมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีจัดสร้าง ห้องน้ำ-ห้องสุขา ให้เพียงพอ ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความสะอาด และป้ายบอกทางมายังวัดควรชัดเจน ด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดการขยะที่ดี สร้างพื้นที่พักผ่อนให้มากขึ้น และปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความสะอาด ด้านความเชื่อ ปลุกศรัทธา ให้ประชาชนเชื่อในหลักพุทธธรรม มากกว่าวัตถุสิ่งของ ทางวัดได้มีการให้กราบไหว้บูชา พระรัตนตรัย สมาทานศีล ๕ ทุกครั้งก่อนทำกิจกรรมใดๆ และอบรมสั่งสอนประชาชนให้พยายามปฏิบัติธรรมเป็นประจำ

๔.๗.๒ องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากแผนภูมิที่ ๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสาร และลงพื้นที่ซึ่งสรุปใจความสำคัญได้ดังต่อไปนี้

ด้านการสื่อสาร

๑. การประชาสัมพันธ์ของทางวัด มีส่วนช่วยในการตัดสินใจในการทำบุญ
๒. ส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์
๓. วางแผนการประชาสัมพันธ์ไว้ล่วงหน้า
๔. มีการประชาสัมพันธ์การทำบุญของวัดผ่านสื่อต่างๆ
๕. บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

๑. การคมนาคมมีส่วนช่วยในการตัดสินใจ
๒. ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความสะอาด และเหมาะสม
๓. สถานที่และบรรยากาศภายในวัดมีผลต่อการตัดสินใจ
๔. การจัดการด้านขยะ ให้เป็นระบบ
๕. มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อผู้สูงอายุและคนพิการ

ด้านสิ่งแวดล้อม

๑. สร้างพื้นที่พักผ่อนให้มากขึ้น
๒. เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับบริเวณวัด
๓. มีการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณวัดที่ดี
๔. บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายในวัด
๕. สร้างจิตสำนึกในการดูแลสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน

ด้านความเชื่อ

๑. นำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิต
๒. สอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในการทำบุญ
๓. ใช้ศัพท์ที่ไม่ยากนัก ในการอธิบายประชาชนผู้มาทำบุญ
๔. ปลุกศรัทธา ให้ประชาชนเชื่อในหลักพุทธธรรม มากกว่าวัตถุสิ่งของ
๕. อบรมสั่งสอนประชาชนให้พยายามปฏิบัติธรรมเป็นประจำ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ ๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ๒ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผล ๕ กับการสร้างแรงจูงใจในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Methods Research) ระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ประชาชนที่มาทำบุญในวัดพุน้อย ตำบลชอนม่วง ซึ่งมีจำนวน ๗,๖๘๗ คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๑๒ รูปหรือคน ทั้งนี้จากผลการวิจัยสามารถสรุป อภิปรายผล และเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นเพศหญิง จำนวน ๒๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๐ มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙๐ มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕๐ มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑ บาท - ๓๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๗๐ และเข้าวัดทำบุญต่อเดือน ๑ ครั้ง จำนวน ๒๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๖๐ ตามลำดับ

๒) ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า ความคิดเห็นประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.๓๗๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักพุทธธรรม มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านการสร้างแรงจูงใจ ตามลำดับ

๓) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา มีรายได้ต่อเดือน และจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ มีอายุ วุฒิการศึกษา และจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

๔) ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการสร้างแรงจูงใจ กับหลักพุทธธรรม ให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่าง การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = ๐.๗๗๑$) โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ในลำดับแรก คือ ด้านความเชื่อ ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๗๕๓$) รองลงมาคือด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๗๒๗$) ถัดมาคือด้านสิ่งแวดล้อม ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๖๔๙$) สุดท้ายคือด้านการสื่อสาร ระดับความสัมพันธ์ ปานกลาง ($r = ๐.๖๔๐$) ตามลำดับ

๕) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า

- ๑) ควรส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์
- ๒) ควรส่งเสริมให้บุคลากร ชุมชน มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์
- ๓) ควรมีการวางแผนเพื่อใช้สื่อประชาสัมพันธ์
- ๔) ควรมีความพร้อมในเรื่องการอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ-ห้องสุขา
- ๕) ควรมีความพร้อมอาคารสถานที่ปฏิบัติธรรม
- ๖) ควรส่งเสริมพระที่มีความสนใจไปฝึก อบรมพระวิทยากรให้มีความรู้ความสามารถทาง ด้านการปฏิบัติ
- ๗) บุคคลที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างดีมากรวมและเหมาะสม
- ๘) ควรมีการจัดการพื้นที่ ความสะดวกสบาย ความสวยงาม การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และความเป็นเอกลักษณ์
- ๙) ควรมีการจัดการและดูแลสภาพพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดการปฏิบัติงานอย่างดีมากรวมและเหมาะสม
- ๑๐) ควรสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แก่ผู้เข้ามาที่วัดโดยให้เข้าถึงหลักธรรมและวิธีปฏิบัติ
- ๑๑) ทางวัดควรมีการฝึกการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ
- ๑๒) ทางวัดต้องมีกลยุทธ์ในการให้ผู้เข้ามาในวัด สามารถ ลด ละ และเลิกการเบียดเบียนสัตว์โลก

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” สามารถอภิปรายได้ดังนี้

๕.๒.๑ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปญญาโวโร (นิลวงษ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีนิของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีนิของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก^๑

๕.๒.๒ ประชาชนที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และมีจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ไม่ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชรัตน์ อ่อนราษฎร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นแรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิต ปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ทั้งเพศ อายุ อาชีพ และสมณะสาธูป จากการวิเคราะห์ t-test และ F-test พบว่าในภาพรวม และในรายด้านทั้ง ๔ ด้าน คือ พัฒนาด้านตนเอง พัฒนาด้านการศึกษา พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับธรรมะ และ พัฒนาชุมชนและสร้าง เครือข่าย ทุกด้านและทุกข้อ คำนวณได้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ นั่นคือ แรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์ เพศ อายุ อาชีพ และสมณะสาธูปต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้อง ปฏิเสธสมมติฐาน^๒

๕.๒.๓ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้าง

^๑ พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปญญาโวโร (นิลวงษ์), “แรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีนิของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^๒ ธวัชรัตน์ อ่อนราษฎร, “แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

แรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทวี เกื่อนคำแสน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง”ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานระดับ ปฏิบัติการในนิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง” ผลการศึกษาพบว่า พนักงานเป็นเพศชาย ร้อยละ ๗๗.๗๕ มีอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี ร้อยละ ๖๙.๕๐ มีระดับการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 47.50 มีสถานภาพสมรสแต่งงาน ร้อยละ ๕๑.๗๕ มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๖๐.๗๕ และ มีอายุการทำงาน ๔-๕ ปี ร้อยละ ๔๐.๕๐ พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานที่แตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้^๓

๕.๒.๔ ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการสร้างแรงจูงใจ กับหลักพุทธธรรม ให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่าง การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = ๐.๗๗๑$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยศักดิ์ ขาวสังข์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง”ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร กับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา” ผลการศึกษาพบว่า ๑. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัด ยะลา ในภาพรวม และทุกรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ คือ ด้านการรู้จัก ด้านความกระตือรือร้น ด้านความกล้าเสี่ยง ด้านความรับผิดชอบต่อ ด้านความทะเยอทะยาน และด้าน ความมีเอกลักษณ์ ตามลำดับ ๒. ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ในภาพรวม และทุกรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา โรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการ พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ ๓. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร กับประสิทธิผล การบริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๑ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = ๐.๔๘$)^๔

^๓ พรทวี เกื่อนคำแสน, “ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานระดับ ปฏิบัติการในนิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด, ๒๕๕๙).

^๔ ชัยศักดิ์ ขาวสังข์, “ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารกับ ประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๖๒).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของ วัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” โดยมีลักษณะที่สำคัญในแต่ละด้าน คือ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของ วัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานของภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้องค์ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการวัดสืบต่อไปดังนี้

- ๑) กำหนดนโยบายและแผนงาน ในการประชาสัมพันธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง
- ๒) คณะสงฆ์ควรมีการรักษาซ่อมแซม ปรับปรุง ตกแต่งศาสนวัตถุและศาสนสถานที่มีอยู่เดิมให้มั่นคงถาวรและก่อสร้างเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับศาสนสมบัติ ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงในสังคม เนื่องจากวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนซึ่งเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของคนในสังคม เพื่อการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาให้มีความสามัคคีกันของประชาชนในสังคม
- ๓) ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณ เป็นการช่วยสงเคราะห์และให้ความสำคัญแก่วัดและพระสงฆ์ที่มีบทบาทด้านการสงเคราะห์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาเยาวชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผลการวิจัย “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการวัดสืบต่อไปดังนี้

- ๑) ควรปลูกฝังให้คนไทยใกล้ชิดกับศาสนธรรมและสามารถนำเอาหลักธรรมปรับใช้ในวิถีชีวิตตนได้ ปลูกศรัทธา ให้ประชาชนเชื่อในหลักพุทธธรรม มากกว่าวัตถุสิ่งของ
- ๒) ด้านสิ่งแวดล้อมควรเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับบริเวณวัด
- ๒) การคมนาคมมีส่วนช่วยในการตัดสินใจในการทำบุญของประชาชน ควรเพิ่มป้ายบอกทางให้ชัดเจน
- ๓) ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการประชาสัมพันธ์การทำบุญของวัด และเพิ่มช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารหลากหลายช่องทาง

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ได้วิจัยเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีเท่านั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า ถ้าจะทำการวิจัยในครั้งต่อไป ความทำการวิจัยในรายละเอียดเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

- ๑) ควรศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ หลังจากงานวิจัยฉบับนี้ไปใช้ทดลองจริง
- ๒) ควรศึกษาเรื่อง แนวทางในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

๓) ควรวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ
ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์อื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางเดียวกันและครอบคลุมทั่วถึงในประเทศไทย

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเถปิฎก ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด ๙๑ เล่ม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปกรณวิเสสภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาปกรณ์วิเสส. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๙.

_____. อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาอรรถกถา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬา

ลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

_____. ฎีกาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาฎีกา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กองพุทธศาสนสถาน กรมการศาสนา. คู่มือการพัฒนาวัด อุทยานการศึกษาในวัดลานวัด ลานใจ ลานกีฬา.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๕.

กันตยา เพิ่มพล. การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายเอกสารและตำรา

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๑.

คุณ โทชน์, พุทธศาสนากับชีวิตประจำวัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนส โตร์, ๒๕๓๗.

คุณ โทชน์. พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์. ๒๕๔๕.

ทองศรี กำภู ณ อยุธยา. องค์การเหตุผลและกลยุทธ์ในการอยู่รอด. กรุงเทพมหานคร : สหายบล็อก

การพิมพ์, ๒๕๔๓.

ธงชัย สันติวงษ์. พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.

ประกอบ กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร :

ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรออฟเซต, ๒๕๔๔.
- พระเทพกวี. ๗๒ ปี พระเทพกวี วัดป่าดาราภิรมย์ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร : ฤทธิศรีการพิมพ์, ๒๕๓๒.
- พระเทพเวที (ป.อ.ปยุตโต), หลักพุทธธรรมของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๒๗.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง, ๒๕๔๐.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- พระธรรมวิมลโมลี. ระเบียบวิธีปฏิบัติของชาวพุทธ. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, ๒๕๓๔.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). รู้หลักก่อนแล้วศึกษาให้ได้ผล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๗.
- พระมหากษัตริย์ กิตติโสภณ. ผศ.ดร. ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการเชิงพุทธ. พระนครศรีอยุธยา : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑.
- พระราชวรมณี (ประยุทธ์ ปยุตโต). สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๒๗.
- พวงเพชร วัชรอยู่. แรงจูงใจกับการทำงาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๒.
- พุทธทาสภิกขุ. ชุมชนปาฐกถาชุดพุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : หจก.เอมี เทรดิง, ๒๕๔๐.
- พุทธทาสภิกขุ. ทำบุญสามแบบ. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา. ม.ป.ป.
- มันเกียรติ โกศลนิตติวงศ์. ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาพุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๑.
- สนิท ไชยวงศ์คต. ทางเปียงชาวพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๙.
- สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๙.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพมหานคร : มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุวรรีย์ ศิริโกคาภิรมย์. การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี: ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖.

อรรวรรณ ปิณฑน์โอวาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์:

ชัยศักดิ์ ขาวสังข์. “ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ๒๕๖๒.

ธวัชรัตน์ อ่อนราษฎร์. “แรงจูงใจ ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ธวัชรัตน์ อ่อนราษฎร์. “แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ของนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พรทวี เกื้อนคำแสน. “ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานระดับ ปฏิบัติการในนิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง”. **วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด, ๒๕๕๙.

พระครูสังฆรักษ์บุญสม ปญญาโร (นิลวงษ์). “แรงจูงใจในการบวชเนกขัมมจารีของพุทธศาสนิกชน ในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พระณัฐฐเสฏฐ์ อธิญาโณ (รุ่งเรือง). “ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการบวชเนกขัมมของ พุทธศาสนิกชน: ศึกษากรณี วัดนครป่าหมาก เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

พระยศวัฒ อธิติเตโช (ทองคำ). “แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การ ปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ” **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย, ๒๕๔๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ยงยุทธ พิรพงศ์พิพัฒน์. “ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานในองค์กรเอกชน”.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๕๑.

(๕) สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ พระเมธีธรรมอาจารย์, รองอธิการบดีฝ่ายแผนงาน มจร., ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

_____. พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ผศ.ดร, อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการ
เชิงพุทธ, ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

_____. พระมหานิกธ ฐานุตโตโร, ดร., อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการ
เชิงพุทธ, ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

_____. พระโสภณพัฒนคุณ (ทิน สุทินโน), เจ้าอาวาสวัดพุน้อย, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

_____. พระครูโสภณปัญญาวุธ (โกมิน จันทวิโส), เจ้าคณะตำบลโพธิ์ทอง, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

_____. พระครูสังฆรักษ์ภัทรภณ เขมปญโญ, เจ้าอาวาสวัดเกริ่นกฐิน , ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

_____. นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี,
๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓.

_____. ว่าที่ร้อยตรีเกรียงไกร ภาชนะทิพย์, ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพระพุทธศาสนาและกิจกรรม
พิเศษสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

_____. นายเฉลิมชัย ลิ้มสกุล, อดีตผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, สิงห์บุรี
, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

_____. นายสิทธิพร บุญใหม่, กำนันตำบลสีมูม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๙ สิงหาคม
๒๕๖๓.

_____. ว่าที่ร้อยเอกอภิชัย มณีแก้ว, ปลัดอาวุโสอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี, ๔ กันยายน
๒๕๖๓.

_____. นายสุพจน์ สมสิงห์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอบ้านหมี่, สิงห์บุรี,
๔ กันยายน ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. ภาษาอังกฤษ

๑. Primary Sources

- A.H. Maslow. Maslow's Need Hierarchy. **Theory Motivation and personality**. New York: Harper and Row, 1973.
- Barelson and Steiner. **The Function of the executive**. Massachusetts: Harvard University Press. 2004.
- Barnard Chester I. **The Function of the executive**. Massachusetts: Harvard University Press, 1972.
- Bartz. A.E.. **Basic Statistical Concepts**. 4th ed.. New Jersey: Preentice-Hall, 1999.
- Brembeck and Howell. **The Function of the executive**. Massachusetts: Harvard University Press. 2004.
- Hackman and Oldham Hardy Richard E. **Applied Volunteerism in Community Development**. U.S.A.: Charler C. Thomas, 1980.
- Lee J. Cronbach. **Essentials of Psychological Testing**. 4th ed.. New York: Harper & Row. 1971.
- Linda L. Davidoff. **Managerial Psychology**. Chicago: University of Chicago, 1987.
- Miller and Burgoon. **Forecasting and Management of Technology**. New York: Wiley, 1993.
- Robbins. **Forecasting and Management of Technology**. New York: Wiley, 1993.
- Simons. **Applied Volunteerism in Community Development**. U.S.A.: Charler C. Thomas, 1980.
- Steer and Porter. **Employee Organization Linkage: The Psychology of Commitment Absenteeism and Turnover**. New York: Acadamic Press, 1991.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยการสร้างความเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน

ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิจัยการสร้างความเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๒. แบบสอบถามมีทั้งหมด ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อปัจจัยทางด้านการสร้างความเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี รวม ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านการสื่อสาร	มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ
๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ
๓. ด้านสิ่งแวดล้อมแวดล้อม	มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ
๔. ด้านความเชื่อ	มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อปัจจัยทางด้านการสร้างความเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี รวม ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านศรัทธาพละ	มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ
๒. ด้านวิริยะพละ	มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ
๓. ด้านสติพละ	มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ
๔. ด้านสมาธิพละ	มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ
๕. ด้านปัญญาพละ	มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อการสร้างความเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๓. แบบสอบถามฉบับนี้ จะใช้สำหรับเก็บข้อมูลตามทัศนคติของท่าน โดยผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา สร้างความเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๔. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ และนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อสถานภาพของท่านแต่อย่างใด จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ได้กรุณาตอบแบบสอบถามชุดนี้ให้ครบถ้วน

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้และขออโนโมนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระปลัดชุมพล อาภุฑโร (แสนสุข)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (กรุณาตอบทุกข้อ)

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ๒๐ - ๓๐ ปี

☐ ๓๑ - ๔๐ ปี

☐ ๔๑ - ๕๐ ปี

☐ ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. การศึกษาสามัญ

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๔. รายได้ต่อเดือน

☐ น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

☐ ๑๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาท

☐ มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป

๕. จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อเดือน

☐ ๑ ครั้ง

☐ ๒ ครั้ง

☐ มากกว่า ๒ ครั้ง

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อปัจจัยทางด้านการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี รวม ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านการสื่อสาร

มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ

๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม

มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ

๔. ด้านความเชื่อ

มีคำถามทั้งหมด ๔ ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำ เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อประเด็นคำถามในระดับใด ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๑. ด้านการสื่อสาร						
๑.๑	ทางวัดมีการประชาสัมพันธ์การทำบุญผ่านสื่อต่างๆ ให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ					
๑.๒	ทางวัดมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนให้เข้ามาทำบุญตามเทศกาลต่างๆ อย่างต่อเนื่อง					
๑.๓	ทางวัดมีการแจ้งข่าวสาร กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ ให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ					
๑.๔	ทางวัดมีการประชาสัมพันธ์การทำบุญด้วยแผ่นพับโปสเตอร์ ถึงวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของวัด					
๒. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก						
๒.๑	ทางวัดมีบุคลากร ช่วยอำนวยความสะดวกแนะนำสถานที่ต่างๆ ของวัด					
๒.๒	ทางวัดจัดอำนวยความสะดวกด้านโรงอาหาร และเครื่องดื่มต่างๆ อย่างเพียงพอ					
๒.๓	ทางวัดวัดมีการติดป้ายแนะนำ บอกกล่าวถึงสถานที่ทำบุญไว้อย่างชัดเจน					
๒.๔	ทางวัดวัดมีการแบ่งสัดส่วนสถานที่ทำบุญ ที่พักผ่อน ห้องสุขา อย่างเป็นระเบียบ					
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม						
๓.๑	ทางวัดวัดมีการปรับปรุงภายในวัดให้ร่มรื่น สะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม เพื่อความสบายกายใจ					
๓.๒	ทางวัดมีการจัดเตรียมที่นั่งขยะ โดยมีการกำหนดจุด และแยกประเภทขยะแต่ละจุดไว้					
๓.๓	ทางวัดมีการติดป้ายสุภาภิตพุทธธรรมคำสอน ตามต้นไม้ ศาลานั่งพัก ทิวบริเวณวัด					
๓.๔	ทางวัดมีการจัดบุคลากรอำนวยความสะดวก ทำความสะอาด และให้ข้อมูลของวัดด้วยความยินดี					

๔. ด้านความเชื่อ						
๔.๑	ทางวัดมีการจัดอบรมให้ข้อคิดสอดแทรกหลักพุทธธรรมด้านการเกิด ๔ ประเภท ก่อนการเจริญเรือใหม่ทุกครั้ง					
๔.๒	ทางวัดได้มีการเทศน์สอน โดยการนำหลักธรรมและวิธีปฏิบัติไปใช้ในการดำรงชีวิต					
๔.๓	ทางวัดได้มีการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมเพื่อสร้างบุญบารมีของตนเอง เพื่อที่จะได้ช่วยกันรักษาและสืบทอดพุทธศาสนา					
๔.๔	ทางวัดได้มีการให้รับศีล ก่อนจะมีพิธีทุกครั้ง เพื่อให้ประชาชนทุกท่านมีศีลธรรม ประจำใจ					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการสร้างแรงจูงใจ ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี รวม ๕ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านศรัทธาพละ	มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ
๒. ด้านวิริยะพละ	มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ
๓. ด้านสติพละ	มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ
๔. ด้านสมาธิพละ	มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ
๕. ด้านปัญญาพละ	มีคำถามทั้งหมด ๓ ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อประเด็นคำถามในระดับใด ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 ๓ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
 ๑ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความถี่เห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑. ด้านศรัทธาพละ (ความเชื่อ)						
๑.๑	ท่านมาวัดพุน้อยเพราะมีความเชื่อและศรัทธาใน “เศรษฐีเรือทอง”					
๑.๒	ท่านมาวัดพุน้อยเพราะมีความเชื่อและศรัทธาใน “แม่ตะเคียนทอง”					

๑.๓	ท่านมาทำบุญวัดพุน้อยได้เห็นสิ่งที่หลวงพ่เจ้าอาวาสทำให้ดู อยู่ให้เห็น ยิ่งศรัทธามากขึ้น					
๒. ด้านวิริยะผละ (ความเพียร)						
๒.๑	ท่านได้บูชาเรือไปแล้วมีการปฏิบัติสวดมนต์ ไหว้พระ เจริญสมาธิมากยิ่งขึ้น					
๒.๒	ท่านมีการเก็บออมแบ่งทรัพย์สินที่ได้มาเป็น ๔ ส่วน ตามหลักพุทธธรรมที่ทางวัดอธิบายให้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น					
๒.๓	ท่านมีความตั้งใจประกอบสัมมาอาชีพ อย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหา เพราะได้นำหลักพุทธธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน					
๓. ด้านสติผละ (ระลึกได้)						
๓.๑	ท่านมีการหยุดยั้งคิด ใช้สติปัญญา ในการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น					
๓.๒	ท่านมีการเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น หลังจากได้มาที่วัด					
๓.๓	ท่านมีความคิดที่ดี คิดในทางบวก ตามหลักพุทธธรรม ที่หลวงพ่เจ้าอาวาส นำมาสั่งสอนชี้แนะ					
๔. ด้านสมาธิผละ (ความตั้งใจมั่น)						
๔.๑	ท่านได้ฟังคำอธิบายของหลวงพ่เจ้าอาวาสถึงความ เป็นมาของการเชิญเรือขณะอยู่ในห้องอบรมก่อนรับ เรือ และเข้าใจแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน					
๔.๒	ท่านได้สัมผัสรับรู้ถึงความปิติยินดีในขณะเชิญเรือได้					
๔.๓	ท่านมีความอดทน จิตใจมั่นคงมากขึ้น ต่อสิ่งต่างๆ ที่มา กระทบ					
๕. ด้านปัญญาผละ (ความรู้)						
๕.๑	ท่านได้เข้าใจหลักพุทธธรรมเมื่อได้รับคำอบรมถึง ศรัทธาและปัญญาในการอบรมก่อนรับเรือใหม่					
๕.๒	ท่านมีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น เมื่อหลวงพ่ได้สอบถาม ย้ำถึงหลักพุทธธรรมที่ได้รับฟังมาอีกครั้งในห้องพิธี					
๕.๓	ท่านได้เข้าใจในการทำบุญ ให้ทาน ตามหลักพุทธธรรมมากยิ่งขึ้น					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการวิจัยการสร้างความเข้มแข็งตาม
หลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๑. ด้านการสื่อสาร

๑.๑) ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

๑.๒) ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

๒. ด้านสิ่งแวดล้อม

๒.๑) ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๒.๒) ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

๓. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

๓.๑) ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

๓.๒) ข้อเสนอแนะ

.....

๔. ด้านความเชื่อ

๔.๑) ปัญหาอุปสรรค

.....

๔.๒) ข้อเสนอแนะ.....

เจริญพร/ขอใจ ทุกท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้
 พระปลัดชุมพล อภทฺธโร (แสนสุข)
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
แบบเจาะลึก (Structured In-depth Interview)
เรื่อง การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญ
ของวัดพุน้อยอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อยอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ถูกสัมภาษณ์..... อายุ ปี พรรษา.....
 วุฒิทางการศึกษาสามัญ..... วุฒิทางการศึกษานักธรรม.....
 วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม..... ตำแหน่งทางการปกครอง.....
 ผู้สัมภาษณ์..... วันที่สัมภาษณ์.....
 สถานที่.....

ตอนที่ ๒ เป็นคำสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อยอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๒.๑ ท่านคิดว่าปัญหา อุปสรรค ในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน มีอะไรบ้าง

๒.๑.๑ ปัญหา อุปสรรค ด้านการสื่อสาร

.....

.....

.....

.....

๒.๑.๒ ปัญหา อุปสรรค ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

๒.๑.๓ ปัญหา อุปสรรค ด้านสิ่งแวดล้อม

๒.๑.๔ ปัญหา อุปสรรค ด้านความเชื่อ

๒.๒ ท่านคิดว่ามีข้อเสนอแนะต่อการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อยอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านต่าง ๆ อย่างไร

๒.๒.๑ ข้อเสนอแนะ ด้านการสื่อสาร

๒.๒.๒ ขอเสนอแนะ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๒.๓ ขอเสนอแนะ ด้านสิ่งแวดล้อม

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๒.๔ ขอเสนอแนะ ด้านความเชื่อ

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๓ ท่านคิดว่าในการสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดพุน้อยอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้านต่าง ๆ อย่างไร

๒.๓.๑ การพัฒนา ด้านศรัทธาพละ (ความเชื่อ)

.....

.....

.....

.....

๒.๓.๒ การพัฒนา ด้านวิริยะพละ (ความเพียร)

.....

.....

.....

๒.๓.๓ การพัฒนา ด้านสติพละ (ความระลึกได้)

๒.๓.๔ การพัฒนา ด้านสมาธิพละ (ความตั้งใจมั่น)

๒.๓.๕ การพัฒนา ด้านปัญญาพละ (ความรอบรู้)

ขอขอบพระคุณ/เจริญพรทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้
 พระปลัดชุมพล อภทฺธโร (แสนสุข)
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ร ๑๖๓

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน พระมหาสุรนต์ สุนทรโ, ผศ.ดร.

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อาภทโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อาภทโร

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

พระมหาสุรนต์ สุนทรโ, ดร

๒๕/๖/๖๓.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ก ๑๖๓

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เจริญพร รศ.ดร.เดิศักดิ์ ทองอินทร์

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากุโธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรามาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ดร.ดร.กสิกรวิทย์

แล้ว

รศ.ดร.เดิศักดิ์

๒๓ มิ.ย. ๒๕๖๓

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากุโธโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๒๓

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เจริญพร ผศ.ดร.ประเสริฐ อิลาว

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากุโธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดขุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้ว

ผศ.ดร.ประเสริฐ อิลาว

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากุโธโร

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๑๐๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากุโธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณา
แล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

อนันต์ วัฒนกุล
ม.ล.อนันต์ วัฒนกุล
(พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร.)
๑๑ ก.ค. ๖๓

พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากุโธโร

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๑๑๐๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เจริญพร รศ.ดร.อำนาจ บัวศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากุโธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณา
แล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ได้ตรวจแล้ว เสร็จแล้ว
พระปลัดชุมพล

เจริญพร

๒๓ มิ.ย. ๖๓

(พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากุโธโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ที่ อว ๘๐๐๕๒/๑๘๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕๖๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

เรียน พระครูสังฆรักษ์ภัทรภณ เขมปญโญ เจ้าอาวาสวัดเกริ่นกฐิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากทโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้
ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากอุบาสกอุบาสิกาในวัดของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความ
เที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ฉันท
พระครูสังฆรักษ์ ภัทรภณ เขมปญโญ

(พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากทโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

ผลการหาค่า Reliability (Alpha)

เรื่อง การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ชื่อ พระปลัดชุมพล อากทโร (แสนสุข)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

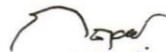
Cronbach's Alpha	N of Items
.981	31

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
a1	4.63	.556	30
a2	4.70	.466	30
a3	4.70	.535	30
a4	4.67	.547	30
b1	4.20	.484	30
b2	4.20	.484	30
b3	4.20	.484	30
b4	4.23	.504	30
c1	4.40	.563	30
c2	4.43	.568	30
c3	4.73	.450	30
c4	4.43	.568	30
d1	4.80	.484	30
d2	4.70	.535	30
d3	4.67	.547	30
d4	4.67	.547	30
e1	4.67	.547	30
e2	4.63	.556	30
e3	4.67	.547	30

พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.
 เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

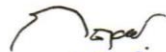
f1	4.63	.556	30
f2	4.63	.556	30
f3	4.67	.547	30
g1	4.43	.568	30
g2	4.63	.556	30
g3	4.70	.535	30
h1	4.67	.547	30
h2	4.67	.547	30
h3	4.73	.521	30
i1	4.63	.556	30
i2	4.67	.547	30
i3	4.70	.535	30

 พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.
 เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	137.47	161.637	.835	.980
a2	137.40	164.248	.777	.980
a3	137.40	160.800	.933	.979
a4	137.43	161.082	.891	.980
b1	137.90	165.128	.674	.980
b2	137.90	166.300	.578	.981
b3	137.90	165.128	.674	.980
b4	137.87	164.878	.666	.980
c1	137.70	162.286	.777	.980
c2	137.67	161.471	.828	.980
c3	137.37	163.964	.832	.980
c4	137.67	161.471	.828	.980
d1	137.30	167.528	.478	.981
d2	137.40	168.317	.371	.982
d3	137.43	160.668	.922	.979
d4	137.43	168.737	.332	.982
e1	137.43	161.082	.891	.980
e2	137.47	160.947	.885	.980
e3	137.43	161.220	.881	.980
f1	137.47	161.085	.875	.980
f2	137.47	161.499	.845	.980
f3	137.43	160.668	.922	.979
g1	137.67	161.885	.798	.980

f1	4.63	.556	30
f2	4.63	.556	30
f3	4.67	.547	30
g1	4.43	.568	30
g2	4.63	.556	30
g3	4.70	.535	30
h1	4.67	.547	30
h2	4.67	.547	30
h3	4.73	.521	30
i1	4.63	.556	30
i2	4.67	.547	30
i3	4.70	.535	30

 พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.
 เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	137.47	161.637	.835	.980
a2	137.40	164.248	.777	.980
a3	137.40	160.800	.933	.979
a4	137.43	161.082	.891	.980
b1	137.90	165.128	.674	.980
b2	137.90	166.300	.578	.981
b3	137.90	165.128	.674	.980
b4	137.87	164.878	.666	.980
c1	137.70	162.286	.777	.980
c2	137.67	161.471	.828	.980
c3	137.37	163.964	.832	.980
c4	137.67	161.471	.828	.980
d1	137.30	167.528	.478	.981
d2	137.40	168.317	.371	.982
d3	137.43	160.668	.922	.979
d4	137.43	168.737	.332	.982
e1	137.43	161.082	.891	.980
e2	137.47	160.947	.885	.980
e3	137.43	161.220	.881	.980
f1	137.47	161.085	.875	.980
f2	137.47	161.499	.845	.980
f3	137.43	160.668	.922	.979
g1	137.67	161.885	.798	.980

ภาคผนวก ง.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย (แบบสอบถาม)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๒๕๖๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง 8 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระโสภณพัฒนคุณ เจ้าคณะอำเภอหนองม่วง เจ้าอาวาสวัดพุน้อย จังหวัดลพบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากุโธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากอุบาสกอุบาสิกาในวัดของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมลิทธินิยาณ, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากุโธโร
โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

พระโสภณพัฒนคุณ

ภาคผนวก จ.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย (สัมภาษณ์)

ที่ อว ๘๐๐๕๒/๒ ๑๗๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระโสภณพัฒนคุณ เจ้าคณะอำเภอนองม่วง เจ้าอาวาสวัดพุน้อย จังหวัดลพบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากุโธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากุโธโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ร ๑๗๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบิ ชั้น 5 ห้อง 8 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูโสภณปัญญาวุธ เจ้าคณะตำบลโพธิ์ทอง เจ้าอาวาสวัดกัลยาณาราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อาภทโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดขุนน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

พระครูโสภณปัญญาวุธ
เจ้าคณะตำบลโพธิ์ทอง
เจ้าอาวาสวัดกัลยาณาราม

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อาภทโร
โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๙๘๘

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๑๗๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้บันทึกข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พระครูสังฆรักษ์ภัทรภณ เขมปญโญ เจ้าคณะตำบลบ้านชี เจ้าอาวาสวัดเกริ่นกฐิน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากทฺธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บันทึกดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

พระครูสังฆรักษ์ภัทรภณ เขมปญโญ
(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากทฺธโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๒๒๒๖

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระเมธีธรรมาจารย์,รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อาภทฺธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

31 ธ. 63

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อาภทฺธโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๙๘๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๖๒๒๔ วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้สัณทิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาสุเมธ สุนทร, ผศ.ดร.

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากุโธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดขุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้สัณทิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๓๑ / สิงหาคม / ๖๓

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากุโธโร

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๑.๒๒๙

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติเสนอให้บัณฑิตศึกษาเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน พระมหานิกุล ฐานุตโร, ดร.

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อาภทโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(พระมหานิกุล ฐานุตโร, ดร.)

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อาภทโร

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ก ๑๗๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายสิทธิพร บุญใหม่ กำนันตำบลสีม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากุโธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดขุน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพราหมเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

กฤษฎิ์การ
มีความยินดีเห็นด้วย

กำหนด ๓ สัปดาห์
ร. ๑๖๖, ๑. ๑๖๖๖๖๖๖๖

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากุโธโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๙๘๘

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๗๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายสุพจน์ สมสิงห์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชนมวง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อาภทฺธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดขุนน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติขอความเห็นชอบที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อาภทฺธโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

พระปลัดชุมพล อาภทฺธโร

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี่ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายเฉลิมชัย ลิ้มสกุล อดีตผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อาภทฺธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

- กราบหมั้นลูก
- ดิฉันขออภัย
- แล้วจะรีบไป

ต่อวงการสงฆ์

พรหม ๗๖๖

- กราบหมั้นลูก

(๓๐/๗/๖๓ คม.๗๐)

วิมลภาณุภรณ์

๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓

๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓ ๓๓/๗/๖๓

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อาภทฺธโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๑๗๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้บันทึกข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางสาวอังศุมลีน จุฑาจินดาเขต ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อาภทฺธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บันทึกดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพราเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

อ. ชุมพล ๕๖

(นางสาวอังศุมลีน จุฑาจินดาเขต)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อาภทฺธโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๙๘๘

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๑๗๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้บันทึกเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร ว่าที่ ร.ต.เกรียงไกร ภาชนะทิพย์ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพระพุทธศาสนาและกิจกรรมพิเศษ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อาภทฺธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บันทึกดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อาภทฺธโร

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

ขอแสดงความนับถือ
ว่าที่ ร.ต.เกรียงไกร ภาชนะทิพย์
(เลขาฯ/น.อ.อ.พิเศษ)
ผอ.กลุ่มส่งเสริมพระพุทธศาสนา
๒๕๖๓ ๒๓

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๑๗๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้บันทึกข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร ว่าที่ร้อยเอกอิพงษ์ มณีแก้ว ปลัดอาวุโสอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปลัดชุมพล ฉายา อากุโธโร นามสกุล แสนสุข รหัสประจำตัวนิติ ๖๒๐๑๒๐๔๒๐๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจตามหลักพุทธธรรมให้แก่ประชาชนในการทำบุญของวัดพุน้อย
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บันทึกดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพราเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

- อธิพงษ์ มณีแก้ว

ว่าที่ ร.อ.

(อธิพงษ์ มณีแก้ว)
ปลัดอำเภอ

ผู้ประสานงาน : พระปลัดชุมพล อากุโธโร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๗๖๗-๔๔๘๘

ภาคผนวก ฉ
รูปภาพสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ พระเมธีธรรมจารย์, รองอธิการบดีฝ่ายแผนงาน มจร.,
๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ผศ.ดร, อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ,
๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ พระมหานิกร ฐานุตโตโร, ดร., อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ,
๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ พระโสภณพัฒนคุณ (ทิน สุทินโน), เจ้าอาวาสวัดพุน้อย,
๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ พระครูสังวรภัทรภณ เขมปญโญ, เจ้าอาวาสวัดเกริ่นกฐิน ,
๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ พระครูโสภณปัญญาวุธ (โกมิน จันทวโส), เจ้าคณะตำบลโพนทอง,
๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี,
๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรีเกรียงไกร ภาชนะทิพย์, ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพระพุทธศาสนาและกิจกรรมพิเศษ
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี,
๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายเฉลิมชัย ลิ้มสกุล, อดีตผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี, สิงห์บุรี,
๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายสิทธิพร บุญใหม่, กำนันตำบลสีมูม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา,
๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยเอกอริพงษ์ มณีแก้ว, ปลัดอาวุโสอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี,
๔ กันยายน ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายสุพจน์ สมสิงห์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอบ้านหมี่, สิงห์บุรี,
๔ กันยายน ๒๕๖๓.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ฉายา/นามสกุล	: พระปลัดชุมพล อากุโธโร (แสนสุข)
วัน เดือน ปีเกิด	: ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๒
ภูมิลำเนาที่เกิด	: จังหวัดพิจิตร
การศึกษา	: พุทธศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อุปสมบท	: ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗
สังกัด	: วัดพุน้อย ตำบลซอนม่วง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
ตำแหน่ง	: ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพุน้อย
ปีที่เข้าศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๑
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๓
ที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดพุน้อย ๓ หมู่ ๑ ตำบลซอนม่วง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี